

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ОПШТИНЕ БУЈАНОВАЦ

GAZETA ZYRTARE E KOMUNËS SË BUJANOCIT

-VITI III. -NUMËR 26.	- BUJANOC 31.12.2015 E enjte 31.12.2015	Botohet sipas nevojës – Çmimi 500 din.
--------------------------	---	---

AKTET E KOMUNËS

PRESHEVË

Aktet e kuvendit komunal

192
35 7
" . " . 72/09, 81/09,
, 64/10 , 24/11, 121/12, 42/13
, 50/13 , 54/13
98/13) 130
(, . " . 132/14) 35 .1
7 (, .
" . 26/08) (, .
" . 07/13),

29.12.2015

Në mbështetje të nenit 35 al.7 të Ligjit mbi planifikimin dhe ndërtimin ("Fl.zyrtare e RS" nr. 72/09, 81/09, përmirësim, 64/10 Vendim GJK, 24/11, 121/12, 42/13 Vendim GJK, 50/13 Vendim GJK, 54/13 Vendim GJK dhe 98/13 Vendim GJK) nenit 130 të Ligjit mbi ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit mbi planifikimin dhe ndërtimin („Fl.zyrtare RS“ nr. 132/14) dhe nenit 35 al.1 pika 7 të Statutit të Komunës Preshevë ("Fl.zyrtare e Rrethit të Pçinjës" nr. 26/08) dhe („Fl.zyrtare e Komunës së Bujanocit“, nr. 07/13), Kuvendi i komunës Preshevë, në mbledhjen e majtur më 29.12.2015, nxjerr këtë:

**VENDIM MBI MIRATIMIN E NDRYSHIMIT
DHE PLOTËSIMIT TË PLANIT TË
REGULACIONIT GJENERAL PRESHEVË**

/ Neni 1

“ ” . . . . .
Miratohet Ndryshimi dhe plotësimi i Planit të regulacionit gjeneral Preshevë. Ndryshimi dhe plotësimi i Planit të regulacionit gjeneral Preshevë e ka hartuar Ndërmarrja “Arhiplan” sh.p.k. nga Arangjellovci.

/ Neni 2

:
Ndryshimi i Planit të regulacionit gjeneral Preshevë është pjesë përbërse e këtij Vendimi dhe përmbanë:

_____:

1.

- 1.1.
- 1.2.
- 1.3.

- 1.3.1.
- 1.3.2.

1.4.

PJESA TEKSTUALE:
BAZAT HYRËSE

1. PJESA HYRËSE

- 1.1. Baza juridike dhe planore
- 1.2. Arsyeja dhe qëllimi i hartimit të Planit
- 1.3. Përshkrimi i kufirit përfshinë Planin dhe territorin ndërtimorë
- 1.3.1. Përshkrimi i kufirit përfshinë Planin
- 1.3.2. Përshkrimi i kufirit përfshinë territorin ndërtimorë
- 1.4. Ekstrakt nga koncepti I miratuar në formë të Konkluzionit

2.

2.1.

2.2.

2.3.

2.4.

2.4.1.

2.4.2.

2.5.

2.6.

2.6.1.

2.6.2.

2.6.2.1.

2.6.2.2.

2.6.2.3.

2.6.2.4.

2.6.2.5.

2.7.

2.7.1.

2.7.2.

2.7.3.

2.7.4.

2.7.5.

2.7.6.

2.8.

PJESA PLANORE

2. RREGULLAT E RREGULLIMIT

- 2.1. Koncepti i rregullimit dhe ndërtimit
- 2.2. Ndarja në tërësi dhe zona hapsinore
- 2.3. Dedikimi i planifikuar bazë në përfshirje të Planit dhe bilansit të sipërfaqes

2.4. Ndarja e tokës ndërtimore për dedikime publike dhe të tjera

2.4.1. Sipërfaqet e dedikimit publik

2.4.2. Sipërfaqet e dedikimeve tjera

2.5. Bilansi i sipërfaqeve të planifikuara të tokës ndërtimore

2.6. Rrugët, koridoret dhe regulacioni i komunikacionit dhe infrastrukturës komunale

2.6.1. Infrastruktura e komunikacionit

2.6.2. Infrastruktura komunale

2.6.2.1. Infrastruktura e ekonomisë së ujrave

2.6.2.2. Elektroenergjetika dhe burimet e rindërtuara energjetike

2.6.2.3. Telekomunikacioni dhe komunikacioni i postës

2.6.2.4. Gasifikimi

2.6.2.5. Rripat e sigurisë të objekteve linjore të infrastrukturës

2.7. Masat e përgjithshme dhe të veçanta urbanistike të mbrojtjes

2.7.1. Mbrojtja e mjedisit jetësor

2.7.2. Mbrojtja e të mirave natyrore dhe kulturore

2.7.3. Masat e mbrojtjes nga fatkeqësit elementare

2.7.4. Masat e mbrojtjes nga shkatërrimet e luftës

2.7.5. Masat efektive energjetike të ndërtimit

2.7.6. Masat dhe standardet e qasjes

2.8. Kushtet inzhinjerogjeologjike

3.

3.1.

3.2.

3.3.

3.3.1.

3.3.2.

3.4.

3. RREGULLAT E NDËRTIMIT NË TOKËN NDËRTIMORE

3.1. Rregullat për formimin e parcelave ndërtimore

3.2. Rregullat e përgjithshme të ndërtimit në tokën ndërtimore

3.3. Rregullat e veçanta të ndërtimit në tokën ndërtimore

3.3.1. Objektet me dedikim publik

3.3.2. Objektet me dedikim tjetër

3.4. Shkalla e përgaditjes komunale të tokës ndërtimore

4.

5.

5.1.

5.2.

5.3.

5.4.

7.3.

1:5000

4. RREGULLAT E NDËRTIMIT NË TOKËN BUJQËSORE, PYJORE DHE UJORE

8.

.. 1:5000

5. DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

PJESA GRAFIKE

5.1. Përmbajtja e pjesës grafike

1. Plani kadastral dhe topografik me kufijt e përfshirjes planore dhe territorin ndërtimorë 1: 5000

5.2. Përmbajtja e dokumentacionit

2. Organizimi ekzistues funksional i hapsirës në përfshirje të Planit, kryesisht me dedikimin ekzistues në territorin ndërtimorë.. 1: 5000

5.3. Drejtimit për implementimin dhe zbatimin e Planit

3. Organizimi i planifikuar funksional i hapsirës kryesisht me planifikimin e dedikimit të sipërfaqes në territorin ndërtimorë 1: 2500

5.4. Vërejtjet përfundimtare

4. Ndarja e territorit të Planit në tërësi. 1: 5000

_____ :

- 1:

;

- 2:

;

- 3:

;

- 4:

5. Rangu i planifikuar funksional i infrastrukturës bazë të komunikacionit. 1: 5000

6. Zgjidhja e komunikacionit me linjat e regulacionit të rrugëve dhe sipërfaqeve të dedikimit publik, Planin e nivelimit dhe Regulacioni urbanistik me linjat ndërtimore . 1: 2500

SHTOJCË:

7.1. Zgjidhja gjenerale për infrastrukturën e ekonomisë së ujrave . 1:5000

- Shtojca 1: Lista e koordinatave të pikave thyese që definojnë kufirin e territorit ndërtimorë;

7.2. Zgjidhja gjenerale për infrastrukturën elektroenergetike. 1:5000

- Shtojca 2: Lista e koordinatave të pikave të boshtit për rrugët

7.3. Zgjidhja gjenerale për gasifikim dhe infrastrukturë të telekomunikacionit 1:5000

- Shtojca 3: Lista e koordinatave të pikave të kulmit

8. Zbatimi i Planit 1:5000

- Shtojca 4: Lista e koordinatave të pikave të reja të kufijve

/ Neni 2.

( )

1.

. 1: 5000

(1)

2.

. 1: 5000

3.

.. 1: 2500

4.

.. 1: 5000

5.

. 1: 5000

6.

/ Neni 3.

.1:2500

7.1.

29/13).

.... 1:5000

7.2.

. 1:5000

Pjesë përbërse e Planit është edhe Elaborati (Aneksi) me Ndryshimin dhe plotësimin e Planit të regulacionit gjeneral Preshevë, që ka karakter konfidencial të shënimeve dhe nuk është i pranishëm për opinion, si dhe baza e dokumentacionit që është hartuar në një (1) kopie, nuk shpallet dhe gjindet në arkivin e Administratës komunale të komunës Preshevë.

Me hyrjen e këtij Ndryshimi dhe plotësimit të Planit të regulacionit general Preshevë, pushon të vlej

Plani i regulacionit general Preshevë (“Fl.zyrtare e Qytetit të Vranjës”, nr. 29/13).

/ Neni 4.

(8)

KUVENDI KOMUNAL PRESHEVË

I.br/nr. 350-203

/datë:29.12.2015

/ Preshevë

K r y e t a r i /

Ramiz Latifi, . . - d. v.

Ky Vendim hyn në fuqi ditën e tetë (8) nga dita e shpalljes në “Fl.zyrtare të Qytetit të Bujanocit”.

IZMENA I DOPUNA PLANA GENERALNE REGULACIJE PREŠEVA

P O L A Z N E O S N O V E

1. UVODNI DEO

1.1. Pravni i planski osnov

Pravni osnov za izradu i donošenje je:

- Zakon o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS“, broj 72/09, 81/09-ispravka, 64/10-odluka US, 24/11, 121/12, 42/13-odluka US, 50/13-odluka US, 54/13-odluka US i 98/13 – odluka US);
- član 130. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS“, broj 132/14);
- Pravilnik o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata („Službeni glasnik RS“, broj 31/10, 69/10 i 16/11);
- Odluka o izmenama i dopunama Plana generalne regulacije Preševa (“Službeni glasnik opštine Bujanovac”), broj 12/2014.

Planski osnov za izradu i donošenje je Prostorni plan opštine Preševo (“Službeni glasnik grada Leskovca”, broj 22/10).

Planski dokumenti šireg područja, od kojih su značajni za izradu ovog Plana su:

- Prostorni plan Republike Srbije od 2010. do 2020. godine (“Službeni glasnik RS”, broj 88/10);
- Regionalni prostorni plan opština Južnog Pomoravlja (“Službeni glasnik RS”, broj 83/10);
- Prostorni plan područja infrastrukturnog koridora autoputa Niš – granica Republike Makedonije (“Službeni glasnik RS”, broj 77/02 i 127/14).

1.2. Povod i cilj izrade Plana

Donošenjem Zakona o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS“, broj 72/09, 81/09-ispravka, 64/10-odluka US, 24/11, 121/12, 42/13-odluka US, 50/13-odluka US, 54/13-odluka US i

98/13 – odluka US), propisana je obaveza izrade planova generalne regulacije za sedišta jedinice lokalne samouprave koje ima manje od 30.000 stanovnika. Na osnovu ove obaveze, donet je Plan generalne regulacije Preševa, na sednici Skupštine opštine Preševo i objavljen u “Službenom glasniku grada Vranja” broj 29/13).

U periodu primene i spovodjenja Plana generalne regulacije Preševa, korisnici prostora su podneli niz zahteva/inicijativa za izmenu planskih rešenja, pre svega, u oblasti planirane saobraćajne infrastrukture, a u manjem obimu, na planirane namene zemljišta i intenzitet korišćenja prostora, što je bio i osnovni razlog za donošenje Odluke o izmenama i dopunama Plana generalne regulacije Preševa, na sednici Skupštine opštine Preševo, koja je održana 18.09.2014. godine (predmetna odluka je objavljena u “Službenom glasniku opštine Bujanovac”, br. 12/14). Članom 2. predmetne odluke, definisano je da je u obuhvatu izmene i dopune Plana generalne regulacije Preševa, u celini plansko područje koje je obuhvaćeno i Planom generalne regulacije Preševo.

Osnovni ciljevi izrade Plana su:

- usaglašavanje sa ciljevima i projekcijama razvoja iz važeće planske dokumentacije šireg područja (Prostorni plan Republike Srbije od 2010. do 2020. godine, Regionalni prostorni plan opština Južnog Pomoravlja, Prostorni plan područja infrastrukturnog koridora autoputa Niš – granica Republike Makedonije, Prostorni plan opštine Preševo);
- usaglašavanje sa ažuriranim podacima i uslova nadležnih institucija;
- preispitivanje opravdanosti i održivosti planskog rešenja, pre svega u delu sekundarne saobraćajne matrice, imajući u vidu inicijative korisnika prostora, ali i ostalih segmenata plana (odnos površina javne i ostale namene, urbanistički parametri i slično), u skladu sa aktuelnim potrebama iskazanim nakon donošenja

Plana generalne regulacije Preševa;

- analiza i ocena stanja, posebno nove izgradnje, nakon donošenja Plana generalne regulacije Preševa i formiranje različitih namena građevinskog zemljišta (javnih i ostalih), u skladu sa rezultatima analize, u cilju utvrđivanja adekvatnih urbanističkih i sprovodljivih rešenja.

Plan se donosi za period do 2025. godine.

1.3. Opis granice obuhvata Plana i građevinskog područja

Granica Plana je određena po granicama postojećih katastarskih parcela (kada ona u celini pripada području Plana) i kao linija preko postojećih katastarskih parcela (kada ona u celini ne pripada području Plana, po pravilu spajanja postojećih meštaka).

U slučaju neslaganja opisa granice Plana i područja datog u grafičkim priložima, kao predmet ovog Plana, važi granica utvrđena u grafičkom prilogu **broj 1.** - „Katastarski i topografski plan sa granicom planskog obuhvata“.

1.3.1. Opis granice obuhvata Plana

Granicom planskog obuhvata obuhvaćena je teritorija od 916,90 ha, i to: 875,80 ha u KO Preševo, a 41,10 ha u KO Ukarka (identična obuhvatu u Planu generalne regulacije Preševa).

Opis granice Plana kreće od trome između k.p.br. 4391 i 4384 KO Preševo i k.p.br. 4132 KO Oraovica. Od trome granica nastavlja na istok po granici katastarskih opština Oraovica i Preševo. Kod trome između k.p.br. 95/1, 105/1 KO Preševo i 2401/1 KO Oraovica granica planaske reke ka jugozapadu po granicama parcela obuhvataju ih: k.p.br. 95/1, 96/1, 96/2, 96/3, 96/4, 96/5, 94/2, 93, 92, 89/2, 89/1, 89/3, 88/2, 88/1, 87, 86, 85, 84, 83, 81/3, 80/2, 79, 78, 77, 76, 75, 74, 73, 49, 48, 47/2, 47/1, 46, 45/2, 45/1, 44/4, 44/3, 44/2, 43/2, 42/2, 38/2, 36/4, 35/5, 35/1, 33, 31/4, 30/3, 30/2, 28/6, 27, 26/4, 25/1, 23/3, 21/6, 21/1, 20/2, 15/6, 15/5, 14, 13, 9/2, 9/1, 6/2, 4/3, 4/1, 3/5, 3/6, 2,1, 1115/5, 1116, 1117, 1118, 1120/1, 1121/5, 1122/1, 1124/1, 1125, 1128, 1131, 1134, 1135/3, 1137/3, 1169, 1168, 1167/1, 1166, 1164, 1163, 1160, 1159, 1158, 1157, 1156, 1151, 1338/1, 1338/2, 1388, 1387, 1386, 1384, 1351, 1354, 1353, 1355, 1357, 1361, 1362, 1365, 1366, 1369, 1368, 1574/20, 1574/19, 1574/18, 1574/17, 1574/16, 1574/15, 1574/14, 1574/13, 1574/12, 1574/11, 1568 sve u KO Preševo, prelazi i pri tom po

principu sa postojećim i meštacima na postojećim i meštacima preko k.p.br. 8/2, 2757 i 2758 KO Preševo obuhvataju i njihove delove. Kod trome između k.p.br. 1568, 1567 i 2792/1 KO Preševo granica nastavlja na istok po severnoj granici k.p.br. 2792/1 i dolazi do trome između k.p.br. 2755, 548/1 i 2792/1 KO Preševo, prelazi preko k.p.br. 2792/1 KO Preševo po principu sa postojećim i meštacima na postojećim i meštacima na jug po granici parcele broj 597 KO Preševo obuhvataju ih: k.p.br. 2765 i 659 KO Preševo. Od trome između k.p.br. 597, 595 i 2763 KO Preševo, po principu sa postojećim i meštacima na postojećim i meštacima, granica prelazi preko k.p.br. 2763 KO Preševo i nastavlja na jug po granicama parcela obuhvataju ih: k.p.br. 2765 i 659 KO Preševo. Od trome između k.p.br. 659, 660 i 2764 KO Preševo granica nastavlja na jug, po principu sa postojećim i meštacima na postojećim i meštacima obuhvataju ih: k.p.br. 780, 2383/2, 777, 773, 775, 2391/3, 2390/2, 2390/7, 2404/1 sve u KO Preševo. Granica nastavlja dalje po severnoj granici parcele broj 2768 KO Preševo i dolazi do trome između k.p.br. 2766, 2401 i 2768 KO Preševo, prelazi preko k.p.br. 2768 KO Preševo po principu sa postojećim i meštacima na postojećim i meštacima na jug po granicama parcela obuhvataju ih: k.p.br. 2767, 2663, 2664, 2659, 2670, 2672, 2673/12, 2674/1, 2674/2, 2675/1, 2675/5, 2699/1, 2694, 2693, 2692, 2683, 2684, 2685 sve u KO Preševo, prelazi i pri tom po principu sa postojećim i meštacima na postojećim i meštacima preko k.p.br. 2671 KO Preševo obuhvataju ih: k.p.br. 2671 KO Preševo i njen deo. Od trome između k.p.br. 2685 KO Preševo i 85 i 86/1 KO Ukarka granica plana prelazi u KO Ukarka i nastavlja po granicama parcela obuhvataju ih: k.p.br. 85, 84, 83, 82/3, 82/2, 82/1, 81, 80, 76, 75, 111, 110, 123/1, 123/2, 122/2, 131/2, 131/1, 132, 185/1, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 217/1, 217/3, 236/1, 238/1, 239/1, 240/1, 231/1, 228/1, 225/1, 224/1, 224/4, 224/7, 252/1, 1077/1, 252/2, 251/1, 251/3, 251/2, 224/2, 250/1, 1077/5, 261/2, 261/1, 260/4 sve u KO Ukarka, prelazi i pri tom po principu sa postojećim i meštacima na postojećim i meštacima preko k.p.br. 130/2, 138/1 KO Ukarka obuhvataju i njihove delove. Kod trome između k.p.br. 260/4, 263 i 253/1 KO Ukarka granica prelazi po principu sa postojećim i meštacima na postojećim i meštacima preko k.p.br. 253/1 KO Ukarka i nastavlja na severozapad po zapadnu granicu k.p.br. 253/1 KO Ukarka. Granica nastavlja na zapad po granicama parcela obuhvataju ih: k.p.br. 67,

63/2, 63/1, 62/1, 62/3, 61/2, 46, 12, 11/1, 11/2 i 18 KO ukarka, prelaze i pri tom po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku preko k.p.br. 13/6 KO ukarka obuhvataju i njen deo. Kod etvorome e izme u k.p.br. 18 i 13/5 KO ukarka i 2749 i 2748 KO Preševo, granica nastavlja na jugozapad po granici katastarskih opština ukarka i Preševo. Od trome e izme u katastarskih opština ukarka, Preševo i Tranava granica nastavlja na zapad po granici katastarskih opština Trnava i Preševo. Od trome e izme u katastarskih Trnava, Preševo i Nor a granica i dalje nastavlja na zapad po granici katastarskih opština Nor a i Preševo. Od trome e izme u k.p.br. 5164 i 4889 KO Preševo i 664 KO Nor a granica nastavlja na sever po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 5164, 4887, 4886, 4881 i 4880 KO Preševo. Od trome e izme u k.p.br. 4880, 4882 i 4814/1 KO Preševo pa sve do trome e izme u k.p.br. 4709, 4708 i 5158 KO Preševo granica plana je definisana koordinatama ta aka. Granica nastavlja dalje po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 4709, 4668, 4669, 4672, 4673 i 4703 KO Preševo. Od trome e izme u k.p.br. 4703, 4708 i 4705 KO Preševo granica nastavlja po zapadnoj granici k.p.br. 4705 KO Preševo i po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku prelazi preko nje i nastavlja po granici k.p.br. 4699 KO Preševo obuhvataju i je. Od trome e izme u k.p.br. 4685, 4699 i 4710/1 KO Preševo, prelazi preko k.p.br. 4710/1 i 5157 KO Preševo i dolazi do trome e izme u k.p.br. 5157, 5156 i 4564 KO Preševo. Od te trome e granica nastavlja dalje na istok po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 5156, 4583, 4582, 4584, 4585, 4586, 4587, 4588, 4577, 4576, 4575, 4574, 4572, 4437, 4438, 4439, 4440, 4445, 4446, 4451, 4404, 4403, 4401, 4388/1, 4389/1, 4390/1, 4385 i 4391 sve u KO Preševo, prelaze i pri tom po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku preko k.p.br. 4563 i 5155 KO Preševo, obuhvataju i njihove delove.

1.3.2. Opis granice obuhvata gra evinskog podru ja

Granica gra evinskog podru ja kre e od trome e izme u k.p.br. 4391 i 4384 KO Preševo i k.p.br. 4132 KO Oraovica. Od te ta ke granica nastavlja na istok po granici katastarskih opština Oraovica i Preševo. Kod trome e izme u k.p.br. 95/1, 105/1 KO Preševo i 2401/1 KO Oraovica granica gra evinskog podru ja skre e ka jugozapadu po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 95/1, 96/1, 96/2, 96/3, 96/4, 96/5, 94/2, 93, 92, 89/2, 89/1, 89/3, 88/2, 88/1, 87, 86, 85, 84, 83, 81/3, 80/2, 79, 78, 77, 76, 75, 74, 73, 49,

48, 47/2, 47/1, 46, 45/2, 45/1, 44/4, 44/3, 44/2, 43/2, 42/2, 38/2, 36/4, 35/5, 35/1, 33, 31/4, 30/3, 30/2, 28/6, 27, 26/4, 25/1, 23/3, 21/6, 21/1, 20/2, 15/6, 15/5, 14, 13, 9/2, 9/1, 6/2, 4/3, 4/1, 3/5, 3/6, 2,1, 1115/5, 1116, 1117, 1118, 1120/1, 1121/5, 1122/1, 1124/1, 1125, 1128, 1131, 1134, 1135/3, 1137/3, 1169, 1168, 1167/1, 1166, 1164, 1163, 1160, 1159, 1158, 1157, 1156, 1151, 1338/1, 1338/2, 1388, 1387, 1386, 1384, 1351, 1354, 1353, 1355, 1357, 1361, 1362, 1365, 1366, 1369, 1368, 1574/20, 1574/19, 1574/18, 1574/17, 1574/16, 1574/15, 1574/14, 1574/13, 1574/12, 1574/11, 1568 sve u KO Preševo, prelaze i pri tom po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku preko k.p.br. 8/2, 2757 i 2758 KO Pre evo obuhvataju i njihove delove. Kod trome e izme u k.p.br. 1568, 1567 i 2792/1 KO Preševo granica nastavlja na istok po severnoj granici k.p.br. 2792/1, prelazi preko nje po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku i nastavlja na jug po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 1891, 1892, 1903, 1918, 1919, 1920 i 1921 KO Preševo, prelaze i pri tom preko parcela po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku obuhvataju i njihove delove: 2759/1, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1912, sve u KO Preševo. Od postoje e me ne ta ke na severozapadnoj granici parcele 1921 KO Preševo, granica nastavlja na istok po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku prelaze i preko slede ih katastarskih parcela obuhvataju i njihove delove: 1922, 1923, 1924, 1925, 1926 KO Preševo. Nastavlja dalje obuhvataju i cele k.p.br. 1927 i 1929 KO Preševo. Dalje granica nastavlja po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku obuhvataju i delove slede ih parcela: k.p.br. 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1941, 1942/1, 1943, 1944, 1945, 1946 i 1966 KO Preševo – gde je granica gra evinskog podru ja definisana koordinatama ta aka broj 1 i 2. Granica gra evinskog podru ja nastavlja dalje po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 1965, 812, 820, 819, 848, 846, 847, 849, 850, 851, 852, 2791/1, 620, 612/4, 612/1 KO Preševo, prelaze i pri tom preko k.p.br. 2760, 615, 612/2, 611, 610, 609, 608, 603 i 597 (gde je granica gra evinskog podru ja definisana koordinatom ta ke broj 3) KO Preševo, po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku. Od koordinate broj 3, granica se spušta na jug po granici k.p.br. 597 i 2765 KO Preševo obuhvataju i njihove delove, prelazi pri tom preko k.p.br. 2763 KO Preševo po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku i dolazi do koordinate broj 4. Od te koordinate granica nastavlja na

zapad po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 636/11, 636/9, 636/1, 636/4, 633/2, 632/1 KO Preševo, prelaze i pri tom preko k.p.br. 2765, 650, 649, 648/2, 648/1, 647, 646/2, 646/1, 645/2, 645/1, 644, 641, 639/3, 639/1, 639/2, 636/5, 636/2, 793/1 i 794/1 KO Preševo po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku. Od koordinate broj 5 granica nastavlja na istok po granici parcele 794/3 KO Preševo obuhvataju i je, prelazi preko k.p.br. 2765 KO Preševo po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku, prelazi preko k.p.br. 659 i dolazi do koordinate broj 6. Od te koordinate granica nastavlja na jug, po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku obuhvataju i zapadne delove slede ih parcela: k.p.br. 2764, 752, 754, 755, 756, 758, 761, 762 sve u KO Preševo. Granica nastavlja dalje po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 780, 2383/2, 777, 773, 775, 2391/3, 2390/2, 2390/7, 2408, 2406, 2405/1, 2603, 2604, 2605, 2590, 2589, 2588, 2587, 2663, 2664, 2659, 2670, 2672, 2673/12, 2674/1, 2674/2, 2675/1, 2675/5, 2699/1, 2694, 2693, 2692, 2683, 2684, 2685 sve u KO Preševo, prelaze i pri tom po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku preko k.p.br. 2767, 2768 i 2671 KO Preševo obuhvataju i njen deo. Od trome e izme u k.p.br. 2685 KO Preševo i 85 i 86/1 KO ukarka granica plana prelazi u KO ukarka i nastavlja po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 85, 84, 83, 82/3, 82/2, 82/1, 81, 80, 76, 75, 111, 110, 123/1, 123/2, 122/2, 131/2, 131/1, 132, 185/1, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 217/1, 217/3, 236/1, 238/1, 239/1, 240/1, 231/1, 228/1, 225/1, 224/1, 224/4, 224/7, 252/1, 1077/1, 252/2, 251/1, 251/3, 251/2, 224/2, 250/1, 1077/5, 261/2, 261/1, 260/4, 260/3, 260/1, 260/2, 258/2, 68/5, 68/4, 68/3, 68/2, 68/1, 63/2, 63/1, 62/1, 62/3, 61/2, 46, 12, 11/1, 11/2, 42/1, 42/2 i 18 KO ukarka, prelaze i pri tom po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku preko k.p.br. 253/1 KO ukarka obuhvataju i njen deo. Kod etvorome e izme u k.p.br. 18 i 13/5 KO ukarka i 2749 i 2748 KO Preševo, granica nastavlja na sever po granici parcele 2749 KO Preševo obuhvataju i je i po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku prelazi preko k.p.br. 2748, 2747, 2746, 2744, 2743, 2702/5, 2702/1 KO Preševo obuhvataju i njihove severne delove. Granica gra evinskog podru ja dalje nastavlja po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 2703/1, 2702/3, 2724, 2549, 2550, 2548, 2791/2 KO Preševo, prelaze i pri tom preko slede ih k.p.br. 2547, 2791/1, 2525, 2522, 2521/2, 2518/3, 2518/1, 2516, 2510, 2508, 2505 KO Preševo po principu sa postoje e me ne ta ke

na postoje u me nu ta ku. Granica obuhvata cele k.p.br. 2519/2, 2504/10, 2504/8, 2495/11, 2482/1, 2481 i 2478/6 KO Preševo. Prelazi preko slede ih k.p.br. 2503, 2501, 2499/2, 2498, 2497, 2496, 2494, 2492, 2490, 2489, 2488/1, 2488/2, 2487, 2484, 2477, 2476, 2475, 2474/2, 2304/4, 2304/5, 2303, 2301, 2300 i 2299/2 po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku, obuhvataju i njihove delove. Granica nastavlja dalje po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 2299/1, 2298, 2297, 2296/2, 2296/1, 2290, 2295, 2294 KO Preševo, prelazi preko k.p.br. 2770/1 KO Preševo i nastavlja dalje po južnoj granici parcele 2770/1 KO Preševo. Granica nastavlja dalje na zapad po granicama parcela obuhvataju i ih: k.p.br. 2219, 2218, 2217, 2216, 2215, 2214, 2213, 2212, 6092, 6095, 6096, 6097, 6101, 6100, 6103, 6106, 6107, 6111, 6112, 6114, 6117, 6118, 6119, 6153/2, 6153/5, 6149, 6156, 6158, 6223, 6212, 6213, 6215, 6218, 6219, 6220, 6232, 6230, 6239, 6233, 6235, 6237, 6236, 6240, 6246, 6249, 5902, 5903, 5900, 5899, 5898, 5897, 5896, 5895, 5874, 5873, 5872, 5871, 5870, 5855, 5848, 5847, 5836, 5835/1, 5395, 5393, 5391, 5389, 5387, 5386, 5110/1, 5053, 5054, 5055, 5056, 5057, 5058, 5060, 5020, 5019, 5017, 5002, 4854, 3563, 3547, 4820, 4817/3, 4817/1, 4807, 4803, 4796, 4795, 4792, 4788, 4783, 4782, 4710/6 i 4710/25 sve u KO Preševo, prelaze i pri tom preko slede ih parcela: k.p.br. 2229, 2228, 2227, 6068, 6080, 6081, 6082, 6083, 6084, 6085, 6086, 6087, 6088, 6060, 6152, 6153/6, 6155, 6159, 6161, 6167, 6168, 6172, 6173, 6174, 6175, 6176, 6177, 6179, 6180, 6188, 6189, 6193, 6194, 6196, 6198, 6200, 6201, 6204, 6205, 6207, 6208, 6209/2, 6209/1, 6217, 6216, 6058, 5923, 4967, 5164, 4821, 4819, 4812/1, 4810, 4814/1, 4798, 4797, 4814/2 i 4790 sve u KO Preševo, po principu sa postoje e me ne ta ke na postoje u me nu ta ku. Uvode se koordinate od broja 7 do broja 16 kako bi se definisala granica gra evinskog podru ja, tako da granica prelazi preko slede ih k.p.br. 4772, 4728, 4731, 4729, 4730 KO Preševo, koriste i nove i postoje e me ne ta ke. Granica prati severnu granicu k.p.br. 4710/2 KO Preševo, prelazi preko nje i nastavlja dalje po granicama parcela obuhvataju i ih: 4710/4, 4710/5, 4710/26, 2801, 2802, 4720, 4715, 4710/45, 2804, 2808, 2811, 2812, 2813, 2814, 2820, 2825, 2830, 2827, 2828, 2826, 2829, 2831/1, 2832, 4115, 2833, 4678, 4680, 4665, 4660, 4641, 4642, 4645/3, 4644, 4627, 4625, 4618/1, 4619, 4621, 4613, 4294/1, 4293, 5203/1, 5202, 4298, 4421, 4438, 4439, 4434, 4433, 4432, 4427/1, 4427/2, 4415, 4410, 4409, 4388/1, 4389/1, 4390/1, 4385, 4391 sve u KO Preševo, prelaze i pri tom preko

slede ih k.p.br. 4710/1, 2797, 2799, 2800/2, 4718, 4716, 4709, 2900/2, 2903, 2905, 4667, 4670, 4671, 4673, 7401, 4699, 4682, 4683, 5157, 4657, 4656, 4664, 4647, 4635, 5156, 4612, 4608, 4609, 4606, 4604, 4602, 4601, 4599, 4597, 4586, 4588, 4595, 5155, 4301, 4302, 4303/1, 4303/2, 4305/3, 4308, 4316, 4317, 4318, 4325/1, 4326, 4437, 4408, sve u KO Preševo, obuhvataju i njihove delove koriste i postoje e me ne ta ke i nove me ne ta ke od broja 17 do broja 29.

1.4. Izvod iz usvojenog koncepta u vidu zaklju ka

S obzirom da je Odluka o izmenama i dopunama Plana generalne regulacije Preševa doneta u septembru 2014. godine, a shodno lanu 130. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji (“Službeni glasnik RS”, broj 132/14), prema kome je propisano da se urbanisti ki plan za koji je doneta odluka o izradi, može okon ati po odredbama zakona po kojima je zapo et, izradjen je Koncept izmene i dopune Plana generalne regulacije Preševa , kao prvi korak u pripremi nacrtu Plana.

Za potrebe izrade Plana, obavljena je saradnja i izvršeno je ažuriranje podataka i uslova nadležnih institucija.

Koncept Plana je razmatran i verifikovan na sednici Komisije za planove opštine Preševo, koja je održana 23.09.2015. godine.

Položaj, mesto i funkcija naselja u okruženju

Opština Preševo zahvata prostor Preševske kotline i njenog planinskog oboda. Nalazi se na krajnjem jugu Srbije, na razvo u crnomorskog i egejskog sliva, u dolini reke Moravice, izme u zapadnih planina Skopske Crne Gore i isto nih obronaka planine Rujan, odnosno opština Bujanovac i Gnjilane, dok se na jugu grani i sa Republikom Makedonijom, tj. otvorena je prema Kumanovskoj kotlini. Preko njene teritorije prolaze najvažniji infrastrukturni koridori: železni ka pruga i putni pravac Beograd-Niš-Skoplje.

Opština Preševo pripada P injskom upravnom okrugu, kome pripadaju i grad Vranje i opštine: Vladi in Han, Surdulica, Bosilegrad, Trgovište i Bujanovac.

Gradsko naselje Preševo ima odli an geostrateški položaj, neposredno do koridora X i udaljeno je: od Beograda oko 390 km, od Niša oko 150 km, od Prištine oko 150 km, od Skoplja

oko 50 km, od Sofije oko 220 km i od Soluna oko 270 km.

Istorijski podaci

Preševo kao naseljeno mesto, po dostupnim informacijama, prvi put se pominje u XIV veku, odnosno 1381 god. kroz Preševo je prošao put VIA IGNACIJA i to ukazuje na zna aj geografskog položaja Preševa. Dokazi tog vremena i danas su prisutni u Preševu, kao što su ostaci Preševske tvr ave koja se nalazi na uzvišenju na putu prema Kosovu i koja je služila za kontrolisanje ove komunikacije.

Leopold Mandli sa pravom ga zove „Srce Balkana“. U novije vreme, ime Preševo nalazimo u spisima J.G.v.HAHN iz 1878 godine, u kome ukazuje na to da Preševo broji 1.650 ku a a kasnije i Jovan Hadžvasiljev pominje Preševo u svojim knjigama opisuju i istorijska zbivanja u toku XIX veka. Po nekima ime Preševo se sastoji iz dve re i: PREŠ-što zna i praziluk i EVA-što na latinskom ima zna aj poljane, što bi zna ilo polje za uzgajanje praziluka, a po drugima, toponim Preševo poti e iz ma arskog jezika i ima zna aj divljeg duda.

Osnovni pravci dosadašnjeg prostornog razvoja

Današnje Preševo se razvilo, po osovini istok-zapad, prate i trasu državnog puta IB reda broj 42. (M-25.2), a po osovini sever-jug, prisutno je spajanje sa susednim naseljima, tako da Preševo, zajedno sa Oraovicom i Nor om ini svojevrsnu urbanu aglomeraciju.

Na oko 5 km od petlje na autoputu, nalazi se gradski centar, koji je, u novije vreme, u graditeljskom smislu, pretrpeo zna ajnu transformaciju, koju nije pratila i odgovaraju a parcelacija zemljišta (ukrupnjavanje i formiranje pravilnijih građevinskih parcela i odgovaraju ih blokova).

U zoni železni ke stanice i koridora pruge, nalaze se postoje i industrijski kapaciteti, od kojih se neki mogu iskoristiti kao brownfield lokacije, jer nisu u funkciji.

Razvoj naselja nije pratila odgovaraju a komunalna opremljenost, ni uredjenje gradskih ulica. Prisutni su problemi u vodosnabdevanju, posebno u letnjim mesecima, nedovoljno je razvijena mreža gradske kanalizacije, a otpadne vode se ispuštaju u recipijent bez pre iš avanja.

Brojne ste ene obaveze (izradjena i potvrđjena urbanisti ko-tehni ka dokumentacija, prema Planu generalne regulacije iz 2013. godine, koja nije u potpunosti i sprovedena), ine ograni avaju i faktor za temeljnije preispitivanje urbanisti kih parametara i pokazatelja, jer bi se narušila ste ena prava investitora.

Prikaz stanja demografskog razvoja¹

Prema Popisu 2002. godine, na teritoriji opštine Preševo živi 34.904 stanovnika, dok u samom gradskom naselju 13.426, ili 38,5% od ukupnog broja stanovnika.

Tokom 70-tih i 80-tih godina, broj stanovnika se kontinualno uve avao, da bi 1991. godine bilo registrovano preko 8.887 stanovnika više u odnosu na 1971. godinu.

Opštinu Preševo karakteriše pozitivan prirodan priraštaj (2010. godine 3,1‰), i povoljna starosna struktura stanovništva, prisutna je negativna stopa migracije, što dodatno otežava realizaciju napora u ostvarivanju progresivnih stopa privrednog rasta ovog podru ja. To navodi na zaklju ak da je budu i nivo socio-ekonomskog razvoja opštine u velikoj meri zavistan od daljeg demografskog razvoja opštine.

Starosna struktura stanovništva na planskom podru ju je mnogo povoljnija od republi kog proseka (29,9 godine). Veli ina predškolskog kontigenta direktno je povezana s kretanjem nataliteta. Prema podacima iz 2010. godine, njegov udeo u ukupnom stanovništvu je 12,4%, što je duplo više nego republi ki prosek. Plansko podru je raspolaže sa 25.359 radno sposobnog stanovništva ili 63,4% ukupnog stanovništva, što je malo ispod republi kog proseka. Pod terminom ženskog fertilnog stanovništva obuhva ene su žene starosti od 15 do 49 godina. Od zna aja je i starosna struktura samog fertilnog kontigenta. Opština Preševo ima u eš e u ovoj dobnoj grupi iznad republi kog proseka 26,4% ili 10.560 žena.

Na osnovu indikatora demografske starosti, stanovništvo opštine Preševo svrstava se u 3 stadijum – **demografska zrelost**, i ujedno je najmla e stanovništvo Srbije

¹ Podaci demografske analize su preuzeti iz demografske analize koja je uradjena za Plan generalne regulacije Preševo

Prose na veli ina doma instva, u planskom podru ju, smanjivala se od popisa do popisa, 1981. godine iznosila je 6,3 lana, po popisu 1991.godine 5,7 lana i po popisu 2002.godine 4,3 lana.

Prikaz stanja ekonomskog razvoja²

Prema Uredbi o utvr ivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014. godinu („Službeni glasnik RS”; br. 104/14) opština Preševo je prema stepenu razvijenosti lokalnih samouprava svrstana u etvrtu grupu (ini je 44 lokalnih samouprava) izrazito nedovoljno razvijenih jedinica lokalne samouprave iji je stepen razvijenosti ispod 60% republi kog proseka. Prema stepenu razvijenosti, opština Preševo je svrstana i u devastirana podru ja (kojima pripada 19 jedinica lokalne samouprave).

Zaposlenost stanovnika opštine Preševo je na nezadovoljavaju em nivou, 33% od republi kog proseka. Preduzetnici i lica koja samostalno obavljaju delatnost i zaposleni kod njih, zastupljeni su sa 27,6% u ukupnom broju zaposlenih.

Broj nezaposlenih u opštini Preševo drasti no se pove ao u proteklih 15 godina, a to je posledica nepostojanja investicija u privredne delatnosti. Ovaj podatak ne ukazuje pravo stanje nezaposlenosti.

Veliki procenat nezaposlenih lica je sa veoma niskom stru nom spremom. Isto tako je visok procenat nezaposlenih lica sa nivoom obrazovanja od III-VIII, a posebno je izražen kod lica od 31-40 i 41-50 godina starosti, fakti ki kod onih koji su u naponu snage i koji mogu da budu najefikasniji na svojim radnim pozicijama. Na osnovu podataka može se konstatovati da oko 55% nezaposlenih ine žene i da je veoma bitno u implementaciji razvoja da se podstakne aktivno traženje posla kod ženske populacije, samozapošljavanje i razvoj preduzetništva, a sve u cilju smanjenja njihove nezaposlenosti.

Ni opština Preševo, kao i mnoge opštine nateritoriji Republike Srbije, nije izbegla sudbinu niske investicione aktivnosti. Pregled strukture ulaganja po sektorima u opštini Preševo, ukazuje da je najviše uloženo u zdravstvo (48%) a zatim u državnu upravu (30,3%), prera iva ku industriju (16%), trgovinu (2%)... Pojedininina no

² Podaci o ekonomskom razvoju preuzeti iz analize koja je uradjena za potrebe izrade Plana generalne regulacije Preševa

posmatrano, najviše je investicija u okviru tercijarnog sektora.

Prema podacima za avgust 2014. godine, prose na zarada na nivou opštine Preševo sa porezima i doprinosima iznosi 50.354 dinara, a bez poreza i doprinosa 36.805,00 dinara.

Planirano gradjevinsko podru je u konceptu Plana

Postoje e gra evinsko zemljište zauzima oko 726,70 ha ili oko 79,25% od teritorije u obuhvatu Plana, od ega je oko 721,00 ha gra evinsko podru je prema PGR-e Preševo³ a oko 5,70 ha je gra evinsko zemljište izvan ovog gra evinskog podru ja, a u granici je obuhvata ovog Plana. Postoje a norma potrošnje gra evinskog zemljišta iznosi oko 213 m²/stanovniku. Od ukupne površine gradjevinskog podru ja (721,00 ha), oko 398,59 ha ili 55,28% je neizgradjeno gradjevinsko zemljište.

Orijentaciono planirano gra evinsko zemljište u konceptu Plana, zauzima oko 740,95 ha (od ega je 721,00 ha gradjevinsko zemljište u gradjevinskom podru ju, a 19,95 ha gradjevinsko zemljište izvan gradjevinskog podru ja). U skladu sa režimom koriš enja zemljišta, orijentaciono gra evinsko zemljište je podeljeno na zemljište za javne i ostale namene. Gra evinsko zemljište javnih namena zauzima oko 115,60 ha ili 16,04% gra evinskog podru ja, a gra evinsko zemljište ostalih namena zauzima oko 605,40 ha ili 83,96 % gra evinskog podru ja.

PLANSKI DEO

2. PRAVILA UREDJENJA

2.1. Konceptija uredjenja i izgradnje

Po funkcionalnom rangu, gradsko naselje Preševo je u kategoriji manjih urbanih centara u funkcionalnom urbanom podru ju nacionalnog zna aja sa centrom u Vranju.

Prema demografskoj projekciji, predvi eno je, do kraja 2025. godine, na teritoriji opštine Preševo oko 48.000 stanovnika, a u samom gradskom naselju oko 20.000 stanovnika (odnosno oko

³ razlika od oko 4,0 ha u odnosu na 717,00 ha (što je površina gradjevinskog podru ja u PGR-e Preševo, prema grafi kim prilozima) je nastala zbog preciznijeg iscrtavanja, tako da granica, po pravilu, prati granice postoje ih katastarskih parcela

4.760 doma instava sa prose no 4,2 lana po doma instvu).

Položaj naselja Preševo, neposredno uz koridor X (panevropski koridor, koji predstavlja intermodalni koridor, što podrazumeva kombinaciju i povezivanje više vidova saobra aja) omogu ava niz prednosti za brži privredni, kulturni i socijalni razvoj ovog gradskog naselja. Ja anje uloge opštinskog centra odnosi se prevashodno na unapre enje postoje e i dalji razvoj planirane javno-socijalne, privredne, saobra ajne i komunalne infrastrukture, shodno demografskim i socioekonomskim prognozama, posebnostima podru ja i principima održivog razvoja. Ova uloga bi se u vrstila efikasnijim aktiviranjem potencijala koji se odnose na injenicu da se gradsko naselje nalazi pored koridora X, odnosno na razvojnoj osovini I ranga.

2.2. Podela na prostorne celine i zone

Podru je Plana je organizovano u tri prostorne celine i više urbanisti kih zona, koje imaju zajedni ke morfološke karakteristike i karakter odre en preovla uju im sadržajima.

Prostorna celina 1

Obuhvata centar gradskog naselja i severozapadnu, zapadnu i jugozapadnu teritoriju gradskog naselja. Obuhvata površinu od oko 247,30 ha i podeljena je na slede e urbanisti ke zone:

- **Zona mešovite namene (zona gradskog centra)**, u kojoj su skoncentrisani najvažniji objekti javnih namena - objekti državne i lokalne uprave, obrazovanja, kulture, kao i brojne komercijalne i uslužne delatnosti. Stambena struktura ove celine je predvi ena za postepenu rekonstrukciju i novu izgradnju, sa revitalizacijom i rekonstrukcijom objekata graditeljskog nasle a, koja e se odvijati u kompaktnim i otvorenim blokovima, u skladu sa ve formiranom urbanom matricom. U okviru stambene i komercijalne namene, mogu e je graditi objekte, pretežne spratnosti do P+4, uz uskla ivanje visinske regulacije na pojedinim delovima uli nog fronta. Uz obezbedjenje gradjevinske parcele odgovaraju e veli ine, mogu e je graditi objekte i ve e spratnosti, do P+7. Planira se unapre enje postoje ih i razvoj novih centralnih sadržaja, iz oblasti trgovine, komercijalnih delatnosti i usluga.
- **Zona stanovanja srednjeg intenziteta**

izgradnje, koja okružuje zonu gradskog centra, u kojoj je predviđeno zaokruživanje postojeće stambene zone, sa potpunom neizgrađenih parcela, uz uvođenje pratećih i dopunskih namena na parceli, komplementarnih osnovnoj nameni prostora, sa objektima spratnosti P+2 do P+3. Uz obezbeđenje građevinske parcele odgovarajuće veličine, moguće je graditi objekte i veće spratnosti, do P+4.

- **Zona stanovanja niskog intenziteta izgradnje**, u krajnjem zapadnom i južnom delu teritorije Plana, koja je predviđena pretežno za porodičnu stambenu izgradnju, a po rubovima ove zone je i zemljište namenjeno za izgradnju novih stambenih objekata. U okviru porodičnog stanovanja mogu da se grade dopunske i prateće namene, koje ne ugrožavaju osnovnu namenu i životnu sredinu (komercijalne i uslužne delatnosti, zanatske delatnosti, javne službe i slično).
- **Zona objekata i površina javne namene** (uprava i administracija, obrazovanje, zdravstvo, komunalni sadržaji i slično).

Prostorna celina 2

Obuhvata središnji deo područja Plana, površine oko 302,30 ha, i podeljena je na sledeće urbanističke zone:

- **Zona stanovanja srednjeg intenziteta izgradnje**, u delovima teritorije Plana, gde je veće inicirana izgradnja ove vrste objekata, kao pretežna namena, u okviru koje se mogu graditi prateće i dopunske, kompatibilne namene;
- **Zona komercijalnih delatnosti**, pretežno duž gradske ulice 15. novembra i blokovima koji gravitiraju ovoj ulici, kao pretežna namena, u okviru koje se mogu graditi i stambeni objekti, kao kompatibilna namena;
- **Zona industrije i proizvodnje**, koja obuhvata uglavnom postojeće i komplekse i lokacije, koji predstavljaju vredne brownfield lokacije, koje treba da dožive transformaciju i modernizaciju u narednom periodu, kao i nove površine namenjene za ovu namenu, u blokovima na putnom pravcu ka petlji.

Prostorna celina 3

Obuhvata isto područje Plana, locirano zapadno od koridora železničke pruge, površine

oko 168,70 ha i podeljena je na sledeće urbanističke zone:

- **Zona stanovanja srednjeg intenziteta izgradnje**, u delovima teritorije Plana, gde je veće inicirana izgradnja ove vrste objekata, kao i u neizgrađenim blokovima, gde se formiraju ova vrsta objekata, po tipologiji pretežno slobodnostojeći objekti, sa pratećim i dopunskim namenama.
- **Zona industrije i proizvodnje**, u nastavku gradske ulice 15. novembra, na putnom pravcu ka petlji, koja ima potencijal za razvoj nove fizičke strukture, uz ispunjenje prostornih i ekoloških kriterijuma, s tim da nosioci razvoja treba da budu mala i srednja preduzeća (MSP), zbog mogućnosti lakog i brzog prilagođavanja zahtevima tržišta;
- **Zona objekata i površina javne namene** (obrazovanje, železnička stanica, zona petlje, komunalni sadržaji i slično).

2.3. Planirana osnovna namena u obuhvatu Plana i bilans površina

Građevinsko zemljište zauzima oko 738,56 ha (od čega je 718,30 ha građevinsko zemljište u građevinskom području, a 20,26 ha građevinsko zemljište izvan građevinskog područja). U skladu sa režimom korišćenja zemljišta, građevinsko zemljište je podeljeno na zemljište za javne i ostale namene. Građevinsko zemljište javnih namena zauzima oko 120,30 ha ili 16,70% građevinskog područja, a građevinsko zemljište ostalih namena zauzima oko 598 ha ili 83,30% građevinskog područja.

Norma potrošnje građevinskog zemljišta iznosi oko 359,15 m²/stanovniku, što je optimalna norma, imajući u vidu veličinu i funkcionalni rang gradskog naselja.

Vodno zemljište izvan građevinskog područja zauzima 2,95 ha ili 0,23% od teritorije u obuhvatu Plana. Vodnom zemljištu pripada Kubalijska (Preševska) reka sa pritokama, a deo vodnog zemljišta je obradivo u okviru građevinskog područja (oko 3,26 ha), tako da ukupno vodno zemljište, u granici obuhvata Plana, zauzima 6,21 ha.

Šumsko zemljište zauzima 72,47 ha ili 8% od teritorije u obuhvatu Plana. Za potrebe izrade Plana, izdati su podaci i uslovi broj 10338/1 od 13.07.2015. godine, od JP “Srbijašume”.

Poljoprivredno zemljište zauzima 102,94 ha ili 11,22% od teritorije u obuhvatu Plana.

Planirana osnovna namena površina

Tabela broj 1.

Redni broj	Osnovna namena	Površina (ha)	Procenat u eš a (%)
1	Gra evinsko zemljište	738,56	80,55
	1.1. gra evinsko podru je	718,30	78
	1.2. gra .zemlj.izvan gra .podru ja	20,26	2,55
2	Šumsko zemljište	72,47	8
3	Vodno zemljište	2,95	0,23
	3.1. reka	1,57	
	3.2. potok	1,16	
	3.3. kanal	0,20	
	3.4. povremeni vodotok	0,02	
4	Poljoprivredno zemljište	102,94	11,22
Ukupno (od 1 do 4)		916,92	100

2.4. Podela gradjevinskog zemljišta za javne i ostale namene

2.4.1. Površine javnih namena

Gra evinsko zemljište javnih namena obuhvata prostor odre en ovim planskim dokumentom za ure enje ili izgradnju objekata javne namene ili javnih površina za koje je predvi eno utvr ivanje javnog interesa, u skladu sa posebnim zakonom.

Objekti pretškolskog obrazovanja i vaspitanja

Osnovni principi pri planiranju objekta pretškolskog obrazovanja i vaspitanja su: da omogu avaju lak pristup korisnicima, da se nalaze izvan zona sa jakim intenzitetom saobra aja i da radijus opsluživanja bude od 800-1000 m.

Normativi za rekonstrukciju postoje ih i planiranje novih objekata su:

- kapacitet – oko 270 dece;
- BRGP – 6 do 8 m² po detetu;
- kompleks – 10 do 15 m² po detetu;
- spratnost – do P+1.

Do kraja planskog perioda, o ekuje se oko 2.400 dece uzrasta do 6 godina, a za obuhvat ove populacije od oko 30% (720 korisnika), potrebno je planirati još dve nove ustanove pretškolskog obrazovanja i vaspitanja, koje se mogu graditi u okviru površina javne namene (postoje ih i planiranih).

Mogu e je graditi i dodatne de je ustanove, u okviru površina namenjenih stanovanju, s tim da

se obezbedi nezavisan pristup i oko 5 m²/korisniku za boravak i igru dece na otvorenom, kao i odgovaraju i nivo infrastrukturne opremljenosti.

Osnovno obrazovanje

Osnovno obrazovanje je organizovano u dve mati ne osnovne škole.

Normativi za rekonstrukciju postoje ih i izgradnju novih objekata osnovnog obrazovanja su:

- optimalni kapacitet – 24 odeljenja (oko 720 dece);
- radijus opsluživanja: 1000-1500 m;
- BRGP – 6 do 8 m² po u eniku;
- kompleks – 20 do 25 m² po u eniku;
- spratnost – do P+2.

U planskom periodu, može se vršiti rekonstrukcija i dogradnja postoje ih objekata, sa uvo enjem nedostaju ih sadržaja (kabineti za audiovizuelne metode, laboratorijske asove, internet u ionice). O ekivani broj korisnika je oko 4.000 u gradskom naselju.

Srednje obrazovanje

Pod pretpostavkom da se vrsta i broj škola (utvr enih Uredbom o mreži srednjih škola u Republici) ne e menjati do kraja planskog perioda, zadržava se postoje i kompleks Gimnazije i Srednje škole. Demografskom analizom procenjeno je da e, do kraja planskog perioda, biti oko 3.360 dece uzrasta 15-19 godina na teritoriji opštine Preševo.

Normativi za rekonstrukciju postoje ih objekata srednjeg obrazovanja su:

- BRGP – 10 do 12 m² po u eniku u smeni;
- kompleks – 15 do 20 m² po u eniku u smeni;
- spratnost – do P+2.

U planskom periodu, u postoje em kompleksu mogu se vršiti adaptacija, rekonstrukcija i dogradnja postoje ih objekata, u skladu sa raspoloživim prostornim kapacitetima, kao i osavremenjavanje u cilju kvalitetnijeg izvoda nastave, ukoliko se ukaže potreba iskazana od nadležnih institucija za obrazovanje.

Zdravstvena zaštita

Postoje i Dom zdravlja, po svom kapacitetu i funkcionalnoj strukturi odgovara standardima zdravstvene zaštite za gradsko naselje Preševu i gravitacionu zonu, odnosno celokupno područje opštine. Unutar postojećeg kompleksa, mogu se vršiti rekonstrukcija i dogradnja postoje ih kapaciteta. Zadržavaju se i ostali postoje i objekti zdravstvene zaštite: vanbolni ko porodilište i zdravstvena stanica u postojećoj radnoj zoni, koji se mogu rekonstruisati i dogradjivati u planskom periodu.

Prilikom adaptacije i rekonstrukcije objekta, treba poštovati okvirne norme koje su neophodne za rad izabranog lekara za pojedine zdravstvene usluge i to minimum: (a) 120m² za rad izabranog lekara za odrasle; (b) 130m² za rad izabranog pedijatra; (v) 100m² za rad izabranog ginekologa; (g) 40m² za rad izabranog stomatologa.

Socijalna zaštita

Prostorna distribucija objekta socijalne zaštite može se realizovati na svim prostorima na kojima je njihova funkcija kompatibilna pretežnim planiranim namenama (stanovanje, javne službe).

Lokalne aspekte socijalne politike treba postaviti u kontekst reformskih ciljeva definisanih u strateškim dokumentima na nacionalnom nivou, kojima su predviđene sistemske promene sa uvažavanjem standarda evropskog modela razvoja usluga i službi.

Na području gradskog naselja, potrebna je razvijenija mreža usluga socijalne zaštite u odnosu na postojeće stanje, sa kvalitetnijim uslugama. Prioriteti u poboljšanju usluga socijalne zaštite su u oblastima unapređenja

položaja starih, osoba sa posebnim potrebama i dece i mladih.

Neophodno je unaprediti postojeće i razviti nove mehanizme pružanja socijalnih usluga, uz objedinjavanje aktivnosti različitih institucija (lokalne uprave, obrazovanja, zapošljavanja, zdravstva).

U Preševu nedostaju kapaciteti za dnevni boravak za decu i odrasle sa posebnim potrebama, za rad sa ostalim korisnicima socijalne zaštite, za smeštaj starih lica i slično.

Socijalno kategorisani tip stanovanja (stanovi za trajno raseljene, za lica sa posebnim potrebama, sigurne kuće, i dr.) podrazumeva poboljšanje kvaliteta životnih uslova posebnih kategorija stanovnika, koji žive na teritoriji opštine. Stanovi za ovakve potrebe se mogu realizovati na osnovu posebnih programa lokalne zajednice i republike u svim zonama stanovanja. U skladu sa principima održivog razvoja, program razvoja socijalnog stanovanja treba organizovati i kao instrument za podsticanje ekonomskog razvoja područja, uz poštovanje prava svakog građanina na kvalitetno stanovanje.

Kultura

S obzirom na značaj objekata kulture, Planom je predviđeno intenzivnije korišćenje postojećih kapaciteta i otvaranje novih, u skladu sa razvojnim programima i planovima, u okviru površina namenjenih drugim pretežnim namenama, pod uslovom da je obezbeđena kompatibilnost sa kulturnim sadržajima.

U narednom periodu, neophodno je orijentisati se na razvijanje programa kompatibilnih turizmu i manifestacijama iz oblasti kulture i turizma.

Državni organi i lokalna uprava

Objekti državnih organa i lokalne uprave zadržavaju svoje postojeće lokacije. Za potrebe adekvatnog funkcionisanja, moguće je u okviru postojećih kompleksa, u skladu sa potrebama, vršiti adaptacije, rekonstrukciju i dogradnju, u skladu sa prostornim mogućnostima lokacije.

Sport i rekreacija

Aktivnosti sporta i rekreacije, u planskom području, odvija se u okviru specijalizovanih centara ili integrisanih rekreativnih sadržaja (rekreativni prostori u okviru stanovanja, obrazovanja, dečkih ustanova i slično).

U okviru postoje eg sportsko-rekreativnog centra planirano je ure enje i gra enje otvorenih sportskih terena u najrazli itijem spektru (fudbalsko igralište, polivalentno igralište za više sportova, košarkaško igralište, teniska igrališta na razli itim podlogama). Predvi ena je izgradnja svla ionica (sa sanitarnim blokovima), montažnih tribina, prostora za poslovanje sportskih klubova, manjih ugostiteljskih objekata otvorenog ili zatvorenog tipa.

Unutar sportskog centra, planirane sadržaje treba povezati kolsko – peša kim površinama, koje se namenjaju, pre svega, peša kom kretanju, a u ograni enom obimu (dostava, snabdevanje, pristup interventnih vozila) za kolski promet. Duž ovih koridora treba postaviti elemente urbanog mobilijara (javna rasveta, klupe, korpe za otpatke), a povezati ih sa manjim zelenim površinama i igralištima za decu.

Hortikulturnu obradu zasnovati na autohtonim vrstama odabirom kvalitetnih sadnica, koje treba planirati i na pozicijama gde e imati funkciju orijentira i markera, kao i tamo gde je potrebno obezbediti zaštitu obavljanja sportske aktivnosti.

Ograde treba postavljati kod otvorenih sportskih terena, gde je to potrebno radi obavljanja osnovne funkcije i osiguravanja zaštite korisnika i gledalaca, dok najve i deo prostora treba da ostane otvoren, bez suvišnih pregrada i nepotrebnih barijera, koje bi narušile celinu i funkcionalnost prostora.

U svim delovima gradskog naselja, posebno onim predvi enim za razvoj stanovanja, ukoliko postoje prostorne mogu nosti, treba realizovati prostore za rekreaciju na nivou susedstva/bloka. Preporu uju se slede i sadržaji: tereni za male sportove, igrališta za decu, prostor za odmor i prate e zelene površine. Prostornim merama obezbediti zaštitu i bezbednost korisnika rekreativnog prostora, kao i zaštitu okolnog stanovništva od negativnih uticaja realizacije rekreativnih aktivnosti (buka). Ve ina rekreativnih prostora ne ugrožava stambene zone, ve doprinosi kvalitetu tih zona. Shodno tome, mogu e je locirati u stambenim zonama otvorene i zatvorene komercijalne rekreativne sadržaje razli itih vrsta (teretane, fitnes sale, igraonice i sli no). Ve i programi (kompleks bazena, akva park, zabavni park) se lociraju tako da ne ugrožavaju osnovnu namenu prostora, kao ni kvalitet životne sredine.

Javno zelenilo

Predvi eno je unapre enje postoje ih i podizanje novih javnih, zelenih površina (parkova, skverova, integrisanih zelenih površina, linearnog zelenila duž saobra ajnica i vodotokova).

Samostalne zelene površine

Predvi eno je ure enje dva nova parka, na neizgra enom zemljištu. Ure enje ovog prostora se može vršiti nakon izrade projektne dokumentacije, sa funkcionalnim zoniranjem prostora, uz adekvatnu koncentraciju sadržaja (miran odmor i prostor za šetnju, prostor za igru dece, prostor za kulturne i turisti ke manifestacije). U parku je mogu e planirati slede e sadržaje: ugostiteljske, amfiteatar za kulturne manifestacije, de ja igrališta, sportske terene, trim staze i sli no.

Na javnim zelenim površinama nije dozvoljeno planiranje izgradnje stalnih objekata u zanatske, turisti ke, ugostiteljske i druge sli ne svrhe.

Skver je ure ena zelena površina, površine manje od 1,0 ha, namenjena javnom koriš enju, u cilju obezbe enja uslova za kratkotrajan odmor stanovnika, poboljšanja mikroklimatskih uslova i unapre enja vizuelnog kvaliteta okruženja. Skverove, ure ivati tako da sadrže tri osnovna elementa: platoe, staze i razli ite tipove zasada. Pravilan odnos osnovnih elemenata zavisi od osnovne namene skvera, mesta u naselju, reljefa i karaktera okolnih objekata. Okvirno, staze mogu zauzimati do 35%, zelene površine 60-65% a objekti 0-5%. Prilikom odabira sadnog materijala, težiti da se postigne puna dekorativnost u toku cele godine. U zavisnosti od raspoloživog prostora, skver se može opremiti standardnim urbanim mobilijarom, vrtno-arhitektonskim elementima (spomenik, fontana i sli no) i de jim igralištima, saglasno veli ini i tipu skvera.

Duž vodotokova i oko kompleksa groblja, predvi eno je podizanje zaštitnog, zelenog pojasa.

Integrisane zelene površine

Zelenilo stanovanja pored sanitarno-higijenske funkcije mora imati funkciju oboga ivanja ukupne urbanisti ko-arhitektonske kompozicije. Pažnja se poklanja kompoziciji i oboga ivanju prirodnog pejzaža, o uvanju autohtonih biljnih zajednica i njihovom uklju ivanju u ukupno kompoziciono rešenje. U okviru jedne stambene parcele mogu se izdvojiti površine sa posebnim ure enjem zelenila; ulaz treba da je istaknut raskošnim

zelenilom i/ili cvetnjakom, prostor za odmor i vrt treba obezbediti prema potrebama korisnika i površine koje se nalaze uz saobraćajnice i do površina ostalih korišćenja (obrazovne ustanove, sportske površine, komercijalne zone), treba urediti u vidu zaštitnih pojaseva zelenila.

Zelenilo obrazovnih i sportskih površina ima osnovnu funkciju da se korisnicima ovih površina obezbedi mir, minimiziranje buke i povoljni mikroklimatski uslovi, zdrava i prijatna sredina. U ovim zonama moguće je kombinovati gustu sadnju žive ograde sa drvenastim i žbunastim vrstama, vode i razlika u karakteristikama biljnih vrsta (biljke sa otrovnim delovima i trnovima izbegavati, kao i lako lomljive vrste i one koje ne podnose savijanje). Preporučuju se vrste koje su autohtone i karakteristične za ovaj kraj, koje mogu imati obrazovnu funkciju. Kombinacija vrsta sa interesantnim oblikom ploda i lista omogućava aktivnu igru i razvijanje mašte dece i odraslosti. Na ulazima u objekte poželjno je saditi visoko raskošno drveće, žbunje, pa i cveće. Pored visokog zelenila neophodno je ostaviti slobodne zatravljene površine za igru.

Sportske površine treba razdvojiti od ulice kako bi se omogućila nesmetana igra, što se postiže gustim redovima drveća i žbunja oko samih terena, što utiče na minimiziranje buke i poboljšanje mikrokoloških uslova ali i bezbednosti korisnika ovih površina.

Zelenilo uz ostale objekte javnih namena i funkcija ima ulogu stvaranja povoljnijih mikroklimatskih uslova, naglašavanja pojedinih dominantnih pešačkih pravaca, rešavanja vizuelnog konflikta sa susednim namenama, kao i razdvajanja funkcija (kod ulaznica i ozelenjavanja površine groblja).

Uređenje zelenila integrisanog u komercijalne i proizvodne komplekse zasniva se na ispunjavanju sanitarno-higijenskih funkcija, ali pre svega dekorativne funkcije. U ovim zonama moguće je kombinacija drvoreda, grupa drveća i žbunja i žive ograde kao i cvetnih površina. Za zelene masive treba birati vrste sa dekorativnim stablima i krošnjama, interesantnim cvetovima, neobičnim oblicima listova i boje. Može se primeniti i slobodan, pejzažni način kombinovanja biljnih grupa. Obavezni deo ovih površina su travnjaci, koji zauzimaju najveći deo površine, koji zajedno sa visokim rastinjem iz zelenog masiva omogućavaju ublažavanje oštrih kontura zgrada. Obavezno se formiraju zeleni, zaštitni pojasevi u okviru kompleksa, prema površinama druge namene, a preporučuje se izbor otpornih biljnih

vrsta. Planirati vrste koje nisu invazivne i alergene.

Povezujuće zelene površine

Važnu kategoriju javnog zelenila predstavlja „linijsko zelenilo“, odnosno zelenilo ulica (drvoredi), kako zbog pozitivnih sanitarnih efekata, tako zbog estetskog uobličavanja naselja.

Kod rekonstrukcije i podizanja novih drvoreda u ulicama, pridržavati se sledećih uslova:

- postojeće drvoreda u ulicama obnavljati vrstom drveća koja dominira, uz redovno održavanje (sanitarna seča, nega stabala sa korekcijom krošnje);
- kod novih drvoreda, izbor vrsta prilagoditi visini i nameni objekata u ulici, sa najmanjim rastojanjem između sadnica od 6m a sadnju usaglasiti sa sinhronim planom instalacija u ulici;
- drvored može biti homogen i nehomogen (jedna ista vrsta ili kombinacija više vrsta) i jednostran i dvostran, u zavisnosti od tipa ulice.

Zeleni koridori predstavljaju linearne koridore zemljišta i vode, koji u sistemu gradskog zelenila imaju važnu ulogu u povezivanju zelenih površina. Duž vodotokova, predviđeno je podizanje zaštitnog, zelenog koridora, koji mogu da sadrže i pešačke i biciklističke staze sa pratećim sadržajima.

Komunalni objekti

U oblasti razvoja komunalnih objekata, Planom je predviđeno:

- uređenje postojećih lokacija groblja, sa opremanjem i nadopunjenjem nedostajućom infrastrukturom i zaštitnim zelenilom;
- izgradnja novog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, nizvodno od naselja (izvan granice obuhvata ovog Plana);
- izgradnja ostalih nedostajućih hidrotehničkih (rezervoari, crpne stanice) i energetskih (trafostanice, merno-regulacione stanice) objekata;
- sanacija i rekultivacija postojećih deponija/smetlišta (lokaliteti se nalaze izvan granice obuhvata ovog Plana).

Opština Preševo pripada Regionalnom centru za upravljanje komunalnim otpadom, sa centrom u Vranju, kome pripadaju i opštine Bujanovac, Trgovište, Vladičin Han, Surdulica i Bosilegrad. U toku je priprema dokumentacije za proširenje

sanitarne deponije “Meteris” u Vranju i njeno stavljanje u funkciju regionalne sanitarne deponije, a u toku je i projektovanje transfer stanice u Preševu. Preševo nema usvojen Lokalni plan upravljanja otpadom.

Saobra ajna infrastruktura i objekti

U obuhvatu Plana, oko 94,18 ha zauzimaju putna i uli na mreža, saobra ajni objekti i železni ka infrastruktura, koji su detaljnije obradjeni u poglavlju 2.6.1. Saobra ajna infrastruktura.

2.4.2. Površine ostalih namena

Površine ostalih namena obuhvataju zemljište namenjeno za stanovanje, poslovanje/privre ivanje, za komercijalne delatnosti i sli ne potrebe.

Mešovita namena

Koncept razvoja zone mešovite namene zasniva se na pove anju centraliteta predmetne zone, sa integrisanjem centralnih delatnosti sa drugim funkcijama i višim standardom organizacije prostora za javno koriš enje.

U okviru zone mešovite namene, planiraju se centralne, poslovne, komercijalne, stambene i uslužne delatnosti, kao i institucije uprave i objekata javnih namena.

Stanovanje

Koncept razvoja stanovanja, u planskom periodu, obuhvata unapre enje postoje ih i razvoj novih stambenih zona.

Osnovni ciljevi u oblasti razvoja stanovanja su: uspostavljanje zoninga stambenih sadržaja po zajedni kim prostorno-funkcionalnim karakteristikama, u cilju ravnomernog razvoja podru ja, razvoj novih zona stanovanja u kontekstu integralnog planiranja ostalih urbanih funkcija i uspostavljanje ponude razli itih oblika stanovanja, u kontekstu održivog razvoja podru ja i tržišnih zahteva.

Unapre enje postoje ih i izgradnja novih zona stanovanja obuhvata: 1) poguš avanje postoje ih zona, pre svega u centru gradskog naselja (dogradnja, nadgradnja, rekonstrukcija); 2) izgradnju novih stambenih objekata u zonama i potezima, na periferiji naselja, po principu “zaokruživanja zapo etih zona”; 3) funkcionalno unapre enje – uvo enjem prate ih i dopunskih namena (trgovina, poslovanje, ugostiteljstvo,

zanatske delatnosti), koji e doprineti boljem funkcionisanju stambenih zona.

Predvi eno je da se funkcija stanovanja, u planskom podru ju, odvija u okviru:

- mešovitog stanovanja (više porodi nog i porodi nog), u okviru prostorne celine I i II, uz uskladjivanje na odre enim potezima sa objektima graditeljskog nasle a;
- pretežno porodi nog, urbanog stanovanja, u okviru ostalih prostornih celina i
- stanovanja niskog intenziteta izgradnje u rubnim gra evinskim blokovima, shodno postoje oj situaciji na terenu.

U skladu sa savremenim tendencijama i principima održivog razvoja, kvalitet izgra enog stambenog prostora treba da bude zasnovan i na koriš enju ekološki prihvatljivih materijala i tehnologija, energetske efikasnosti i koriš enju obnovljivih izvora energije, što kao kona ni rezultat ima ugodnost boravka i o uvanje zdravlja, dugotrajnost i jeftinije održavanje, kao i o uvanje životne sredine i predela.

Industrija i proizvodnja

Koncept organizacije ovih delatnosti uslovljen je postoje im stanjem i formiranom radnom zonom, uz ulicu 15. novembra. Planirana je rekonstrukcija i modernizacija postoje ih tehnoloških procesa, kao i izgradnja novih, uz obavezu uvo enja “ istih” tehnologija, u cilju zaštite kvaliteta životne sredine. Postoje i proizvodni pogoni, koji nisu u funkciji ine brownfield lokacije, odnosno postoje prostorni preduslovi za brži razvoj i privla enje potencijalnih investitora.

Duž putnog pravca ka petlji, planirana je nova lokacija za razvoj poslovno-proizvodnih delatnosti, koja je greenfield lokacija, koju treba komunalno opremiti i urediti u narednom periodu, odnosno stvoriti preduslove za dolazak potencijalnih investitora, koji e graditi nove proizvodne pogone.

Komercijalne delatnosti

Komercijalne delatnosti su predvi ene kao komplementarna namena stambenoj nameni, tako da se mogu razvijati, kao prate a i dopunska namena stanovanju ili kao dominantna namena na parceli, u svim zonama stanovanja.

Osnovni cilj u oblasti razvoja komercijalnih delatnosti je zadovoljenje lokalnih potreba i

pove anje atraktivnosti podru ja, sa formiranjem ponude razli itih lokacija, koje e privu i ve i broj potencijalnih investitora.

proizvodni, poslovno-uslužni i sportsko-rekreativni).

Verski objekti

Zadržavaju se izgradjeni verski objekti, uz obavezu saradnje sa nadležnim zavodom prilikom gra evinskih intervencija na objektu i u okviru parcele, kod zaštiti enih objekata.

U gradskom centru, predvi eno je pove anje stepena centraliteta, sa integriranjem centralnih aktivnosti sa drugim funkcijama i višim standardom organizacije prostora za javno koriš enje.

Izgradnja novih verskih objekata je mogu a, kao kompatibilna namena, u okviru površina namenjenih stanovanju kao pretežnoj (dominantnoj) nameni.

Zbog bolje pokrivenosti podru ja u smislu servisiranja potreba lokalnog stanovništva, predviđena je mogu nost formiranja lokalnog centra, u blizini železni ke stanice, pored lokacije postoje e zdravstvene stanice.

Sistem centara

Sistem centara na podru ju gradskog naselja Preševo ine:

- opšti centri (gradski centar, lokalni centri);
- specijalizovani centri (poslovno-

Duž frekventnijih gradskih ulica (Karpoševa, ul. 15 novembra), izvan zone gradskog centra, planirani su linijski centri, u funkciji povezivanja gradskog centra sa lokalnim, u okviru kojih e se razvijati široki spektar uslužno-komercijalnih delatnosti.

2.5. Bilans planiranih površina gradjevinskog zemljišta

Bilans planiranih površina gra evinskog zemljišta

Tabela broj 2.

Redni broj	Gra evinsko zemljište u gra evinskom podru ju	Površina (ha)	Procenat u eš a (%)
	ZA JAVNE NAMENE		
1	Državna i lokalna uprava	0,85	0,11
2	Obrazovanje i de ja zaštita	3,88	0,54
3	Zdravstvena zaštita	1,16	0,16
4	Socijalna zaštita	0,05	0,01
5	Kultura	0,98	0,14
6	Ostali javni objekti	0,79	0,10
7	Sport i rekreacija	3,45	0,48
8	Zelene površine	3,40	0,47
9	Saobra ajna infrastruktura	77,64	10,80
	9.1. putna i uli na mreža	76,28	10,60
	9.2. autobuska stanica	1,22	0,17
	9.3. parking	0,14	0,03
10	Železni ka infrastruktura	16,54	2,30
11	Vodno zemljište	3,26	0,45
	11.1. reka	1,87	0,26
	11.2. potok	0,92	0,13
	11.3. kanal	0,15	0,02
	11.4. povremeni tok	0,32	0,04
12	Površ. i objek. u funkciji vodoprivredne delatnosti	0,27	0,04
13	Površ. i objek. u funkciji energetske delatnosti	1,25	0,17
14	Muslimansko groblje	4,17	0,58

15	Pravoslavno groblje	1,21	0,16
16	Ostali komunalni objekti i površine	1,40	0,19
	Ukupno 1-16 (za javne namene)	120,30	16,70
	ZA OSTALE NAMENE		
17	Stanovanje srednjeg inteziteta izgradnje	243,72	34
18	Stanovanje niskog inteziteta izgradnje	52,18	7
19	Mešovita namena	59	8
20	Komercijalne delatnosti	150,40	21
21	Industrija i proizvodnja	90,60	13
22	Verski objekti	2,06	0,28
	22.1. Pravoslavna crkva	1,76	0,25
	22.2. Džamija	0,30	0,03
23	Pošta	0,04	0,02
	Ukupno 17-23 (za ostale namene)	598	83,30
	UKUPNO (gradjevinsko zemljište u gradjevinskom području)	718,30	100

2.6. Trase, koridori i regulacija saobraćajne i komunalne infrastrukture

2.6.1. Saobraćajna infrastruktura

Na grafi kom prilogu broj 5. - “Planirani funkcionalni rang osnovne saobraćajne infrastrukture”, prikazane su postojeće i planirane gradske ulice, rangirane u odnosu na funkcionalni rang.

Na grafi kom prilogu broj 6. - “Saobraćajno rešenje sa regulacionim linijama ulica i površina javne namene, nivelacioni plan i urbanisti ka regulacija sa gradjevinškim linijama”, prikazana je urbanisti ka regulacija (sa temenim i osovinskim tačkama), kao i nivelacioni elementi, za drumsku i železničku infrastrukturu.

Drumski saobraćaj

Za potrebe izrade ovog Plana, izdati su uslovi broj 953-14071/15-1 od 14.07.2015.godine, od JP “Putevi Srbije”.

Postojeće stanje

U okviru granica Plana i u neposrednom okruženju, u skladu sa Uredbom o kategorizaciji državnih puteva (“Službeni glasnik RS”, broj 105/13 i 119/13), nalaze se deonice sledećih državnih puteva:

- državni put IA reda broj 1. (autoput E-75), državna granica sa Mađarskom (granični prelaz Horgoš) – Novi Sad – Beograd – Vranje – državna granica sa Makedonijom (granični prelaz Preševo);

- državni put IB reda broj 42. (M-25.2), veza sa državnim putem A1 – Preševo – Gnjilane – Priština (deonica 0333, od vora 0073 “Gr.APKM (Preševo)” u km 59+682 do vora 0017 “Za Preševo” u km 79+367.

U postojećem stanju, u okviru granica gradjevinškog područja naselja Preševo, obodne parcele, kao i gradske ulice, ostvaruju direktan pristup na koridor državnog puta IB reda broj 42. (M-25.2). Koridor predmetnog državnog puta prolazi kroz centar naselja Preševo, tako da je neophodno izmeštanje, ime se izbeći mešanje saobraćajne različitih struktura i povećati bezbednost odvijanja saobraćaja.

Sekundarna saobraćajna mreža nije razvijena i karakteriše je dosta gradskih ulica sa neadekvatnim kolovoznim zastorom i nedovoljnih poprečnih profila, za normalno odvijanje saobraćaja i smeštaj nedostajće komunalne infrastrukture.

Postojeća autobuska stanica je na nepovoljnoj lokaciji i planirano je njeno izmeštanje.

U naselju se nalazi nekoliko stanica za snabdevanje gorivom, uglavnom duž ulice 15. novembra.

Planirano rešenje

Putna i ulična mreža

Veza gradskog naselja Preševo sa širim okruženjem, ostvarivaće se i u narednom

periodu, preko petlje Preševo" (km 958+000, u izgradnji), koja je u funkciji povezivanja opštinskog centra i ostalih naselja u opštini, kao i veze državnog puta IB reda broj 42. (M-25.2) sa autoputem (E-75).

Funkcionalni i prate i sadržaji planirani Prostornim planom područja infrastrukturnog koridora autoputa Niš – granica Republike Makedonije, nalaze se izvan područja ovog Plana.

Prema Prostornom planu opštine Preševo ("Službeni glasnik grada Leskovca", broj 22/10), planirano je izmeštanje koridora državnog puta IB reda broj 42. (M-25.2), tako da zaobiđe gradsko naselje Preševo sa južne strane. Dužina ove obilaznice je oko 7,0 km i po funkcionalnom rangu treba da ima karakter vangradske saobraćajnice. Za koridor obilaznice neophodna je izrada odgovarajuće tehničke dokumentacije sa studijom opravdanosti, nakon čega se stvaraju uslovi za izradu Plana detaljne regulacije (kojom se precizno utvrditi i pozicionirati trasa ovog putnog pravca u zavisnosti od mogućih rešenja).

Na osnovu Prostornog plana opštine Preševo, potencijalni koridor za izgradnju obilaznice, u kome nije dozvoljena izgradnja objekata (do izrade odgovarajuće tehničke dokumentacije sa studijom opravdanosti i plana detaljne regulacije) iznosi 30 m sa obostranim zaštitnim pojasom od po 20 m.

Ovim Planom, kao usmeravajuća pravila za izradu Plana detaljne regulacije koridora obilaznice određena su mesta ukrštaja (u nivou i denivelisano) sa koridorom planirane obilaznice, (a definitivna mesta ukrštaja i tip raskrsnice precizira se u planu detaljne regulacije, uz izdavanje uslova upravljanja putem):

- km 72+110 / 0+000 - kružna raskrsnica (prikličenje obilaznice na postojeću trasu državnog puta);
- km 1+852 - denivelisani ukrštaj sa ulicom Dragoljuba Filipovića;
- km 2+260 - denivelisani ukrštaj sa postojećom ulicom koja vodi ka naselju Norića;
- km 2+910 - kružna raskrsnica (prikličenje nastavka Karpoševе ulice na obilaznicu);
- km 3+744 - denivelisani ukrštaj sa postojećim nekategorisanim putem;
- km 6+117 - denivelisani ukrštaj obilaznice, ulice i željezničke pruge;
- km 6+233 - denivelisani ukrštaj obilaznice i postojeće ulice koja vodi ka planiranoj

industrijskoj zoni, koja je izvan obuhvata ovog Plana;

- km 6+722.- kružna raskrsnica/ili drugi odgovaraju i tip raskrsnice u nivou, u funkciji povezivanja zone industrije i proizvodnje sa obilaznicom u obuhvatu ovog Plana i izvan obuhvata ovog Plana (južno od planskog područja);
- km 78+244 / 6+966 - kružna raskrsnica/ili drugi odgovaraju i tip raskrsnice u nivou (prikličenje obilaznice na postojeću trasu državnog puta).

Postojeća trasa državnog puta IB reda broj 42. (M-25.2), ulazi u plansko područje na stacionaži km 72+110, poklapa se sa trasom gradskih ulica Gnjilanska, Maršala Tita, Save Kovačevića, 15. novembra i nastavkom ove ulice ka petlji "Preševo".

Postojeća trasa državnog puta IB reda broj 42. (M-25.2), od ulaska u područje Plana do ukrštaja sa željeznicom koridorom, pruža se kroz gusto izgrađeno tkivo gradskog naselja, sa objektima građanim i na regulacionoj liniji, koji ostvaruju pristup na koridor predmetnog puta i nemaju mogućnost drugog prilaza, a na predmetni put su prikličenje gradske ulice.

U cilju poboljšanja uslova odvijanja saobraćaja, planirani su sledeći dodatni elementi (u skladu sa čl. 78. Zakona o javnim putevima):

- u ulici 15. novembra, na potezu od raskrsnice sa ulicom Zenel Ajdini do željeznice koridora, planirana je rekonstrukcija i dogradnja kolovoza i formiranje četiri saobraćajne trake, sa zelenim razdelnim ostrvom;
- na potezu od željeznice koridora do petlje "Preševo", planirane su obostrane servisne trake, fizički razdvojene od kolovoza državnog puta, koje su u funkciji omogućavanja pristupa do obodnih parcela, isključivo za desna skretanja.

U ulici 15. novembra, planirano je ukidanje postojećeg prelaza državnog puta preko željezničke pruge u nivou i izgradnja denivelisanog ukrštaja.

Osnovni principi i kriterijumi za formiranje putne i ulične mreže u naselju su:

- optimalnije povezivanje područja Plana sa širim okruženjem, radi boljeg razdvajanja i raspodele saobraćajnih tokova;
- rekonstrukcija postojećih trasama putnih i uličnih pravaca na primarnoj mreži, što omogućava i veći

funkcionalnost primarne mreže;

- uklapanje saobra ajne matrice u prostorni razvoj urbanisti kih zona i celina, odnosno planirane namene površina;
- omogu avanje alternativnog me usobnog povezivanja pojedinih delova naselja bez prolaska kroz centar naselja, što e smanjiti optere enje u centralnoj zoni naselja.

Planiranom koncepcijom saobra ajnica, u primarnoj mreži, predvi ene su promene u generalnoj regulaciji naselja, jer je predvi en izgradnja obilaznice, što e omogu iti stvaranje alternativnog pravca, bez prolaska kroz centar naselja.

Mreža sekundarnih saobra ajnica se nadovezuje na mrežu primarnih saobra ajnica. Principi i kriterijumi za formiranje mreže sekundarnih i ostalih saobra ajnica su bili slede i:

- poboljšanje veza u zonama mešovite namene, stanovanja i komercijalnih delatnosti, uz poštovanje ste enih obaveza i uz prihvatanje kompromisnih rešenja;
- korekcija postoje ih popre nih profila saobra ajnica (gde god je to bilo mogu e, imaju i u vidu postoje u izgra enost), planiranje njihove rekonstrukcije, u cilju sanacije postoje eg stanja;
- trasiranje novih gradskih ulica, tako da se ostvari bolja saobra ajna funkcionalnost i pristupa nost, formiraju blokovi i obezbedi pristup do gra evinskih parcela.

Funkcionalni rang saobra ajnica

Kategorizacija uli ne mreže je izvršena funkcionalno, pri emu je za svaki rang predvi en odgovaraju i tehni ko-eksploatacioni standard.

Po funkcionalnom rangu, saobra ajnice su podeljene na:

- obilaznicu;
- gradsku ulicu I reda;
- gradsku ulicu II reda (sabirnu ulicu);
- pristupnu ulicu.

Javni gradski prevoz

U planskom periodu, autobuska stanica, po lokaciji i kapacitetu, ne zadovoljava potrebe, pa je planirana izgradnja nove autobuske stanice, na novoj lokaciji, u neposrednoj blizini železni ke stanice.

Peša ki i biciklisti ki saobra aj

Za potrebe nesmetanog odvijanja peša kog saobra aja, planiraju se trotoari, posebno u gradskoj magistrali i gradskim ulicama I reda. Pravci razvoja su usmereni ka obezbe enju pune zaštite peša kih kretanja od ostalih vidova saobra aja, ispunjenju uslova za nesmetano kretanje lica sa posebnim potrebama i postavljanju zaštitnih ograda u zonama intezivnog prelaženja ulice (škole, de je ustanove, zdravstvene ustanove).

Biciklisti ki saobra aj je u ekspanziji u celom svetu zbog umanjenja nepogodnih efekata koje nose ostali vidovi saobra aja. Teritorija opštine Preševo ima izuzetne mogu nosti za afirmaciju biciklisti kog saobra aja za rekreativni turizam, a opštinske biciklisti ke staze treba integrisati sa me unarodnim koridorom biciklisti ke transferzale EuroVelo 11, koji je predvi en duž koridora X.

Biciklisti ke staze se mogu realizovati i u koridoru postoje ih saobra ajnica, putem uspostavljanja odgovaraju ih saobra ajno-regulativnih mera.

Parkiranje vozila

Za potrebe stacioniranog saobra aja, neophodno je uvesti obaveznost izgradnje kapaciteta za parkiranje, koji se odre uje u zavisnosti od planirane namene, u okviru sopstvene gra evinske parcele.

Za postoje e parking površine u okviru javnih saobra ajnica treba organizovati uvo enje sistema naplate i definisati režim parkiranja na javnim saobra ajnim površinama. U gradskim ulicama, ija se trasa poklapa sa trasom državnih puteva, nije dozvoljeno parkiranje vozila u uli nom profilu.

U centru naselja, planirana je lokacija za izgradnju javnog parking prostora, koji se može urediti i kao dvoetažno parkiralište za putni ka vozila.

Stanice za snabdevanje gorivom

Na podru ju ovog Plana, kao komercijalna namena, mogu se graditi u svim celinama. Na postoje im lokacijama, može se dozvoliti adaptacija i sanacija, u cilju poboljanja tehni ko-tehnoloških karakteristika, saobra ajnih i uslova zaštite životne sredine, kao i dogradnja uz pove anje kapaciteta. Kao nepovoljna lokacija, ocenjena je postoje a lokacija stanice za

snabdevanje gorivom “NIS”, jer ne ispunjava odgovaraju e saobra ajne uslove.

Na potezu do železni kog koridora, izgradjene su dve stanice za snabdevanje gorivom u ul. 15. novembra, koje su ste ena obaveza) jer su regulisani odnosi i sklopljeni ugovori o pla anju zakupa dela zemljišnog pojasa državnog puta IB reda broj 42. (M-25.2) sa upravlja em puta i to: 1) ugovor br. 454-816 od 12.08.2015. godine, za kp.br. 2020/1 KO Preševo i 2) ugovor br. 344-655/09-2 od 24.03.2009. godine, za kp.br. 2030 KO Preševo. Za dve izgradjene postoje e stanice za snabdevanje gorivom, koje se nalaze pored predmetnog državnog puta, na potezu od petlje “Preševo” do železni kog koridora (od kojih jedna trenutno nije u funkciji, a druga sadrži samo TNG), status e biti regulisan, kroz izradu obaveznog plana detaljne regulacije.

Nove lokacije formirati na kompleksima, minimalne površine 10 ari, uz obezbe enje adekvatnih saobra ajnih, protivpožarnih i ekoloških uslova, uz izradu urbanisti kog projekta, pre izdavanja lokacijske dozvole, odnosno plana detaljne regulacije, ukoliko je potrebno definisani saobra ajni pristup sa koridora državnih puteva.

Održivost lokacije stanice za snabdevanje gorivom i mere zaštite životne sredine, proveriti e se i utvrditi kroz postupak procene uticaja na životnu sredinu.

Ostali saobra ajni objekti

Prostornim planom podru ja infrastrukturnog koridora autoputa Niš – granica Republike Makedonije, planirana je izgradnja baze za održavanje autoputa "Preševo" - sa desne strane autoputa južno od eone kapije za naplatu putarine, u funkciji održavanja dela autoputa od petlje "Bujanovac 2" do grani nog prelaza u dužini oko 30,0 km (izvan granice obuhvata ovog Plana).

Pravila uredjenja i izgradnje

Državni put IA reda broj 1. (autoput E-75) i državni put IB reda broj 42. (M-25.2)

Za koridor autoputa E-75 primenjuje se Prostorni plan podru ja infrastrukturnog koridora autoputa Niš – granica Republike Makedonije.

Za planiranu obilaznicu gradskog naselja (izmeštanje državnog puta IB reda broj 42. - M-25.2), obavezna je izrada plana detaljne regulacije, nakon izrade i verifikacije

odgovaraju e tehni ke dokumentacije sa studijom opravdanosti.

Ovim Planom, u skladu sa Zakonom o javnim putevima, utvr uje se:

- zaštitni pojas, koji iznosi:
- za autoput 40 m (od ivice zemljišnog pojasa na spoljnu stranu) sa svake strane autoputa, u kome se ne dozvoljava izgradnja objekata visokogradnje;
- za državni put IB reda 20 m (od ivice zemljišnog pojasa na spoljnu stranu) sa svake strane državnog puta, u kome se ne dozvoljava izgradnja objekata visokogradnje;
- pojas kontrolisane izgradnje, koji iznosi:
- za autoput 40 m (od ivice zaštitnog pojasa na spoljnu stranu) sa svake strane autoputa, u kome je zabranjeno otvaranje rudnika, kamenoloma i deponija otpada i sme a;
- za državni put IB reda 20 m (od ivice zaštitnog pojasa na spoljnu stranu) sa svake strane državnog puta, u kome je zabranjeno otvaranje rudnika, kamenoloma i deponija otpada i sme a.

Izgradnja paralelnih, servisnih saobra ajnica, pored koridora autoputa E-75 se vrši na rastojanju ne bližem od 20 m od putne parcele autoputa E-75. Izuzetno, na kra im deonicama, mogu e je locirati servisnu saobra ajnicu na bližem odstojanju, uz uslov da se obezbedi adekvatna zaštita autoputa E-75.

Prilikom izrade projektne dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju državnog puta IB reda, postupati shodno lanu 6. i 78. Zakona o javnim putevima (“Službeni glasnik RS”, broj 101/05, 23/07, 101/11, 93/12 i 104/13) i potrebno je ispoštovati slede e:

- kolovoz dimenzionisati minimalno kao dvotra ni sa saobra ajnim trakama širine 3,5 m, izuzetno 3,25 m;
- kolovoz mora biti dimenzionisan za osovinsko optere enje od 11,50 t;
- utvrditi planirani broj vozila koji e koristiti saobra ajne priklju ke (na osnovu kojih e se odrediti potreba za eventualnim dodatnim saobra ajnim trakama za leva skretanja);
- raskrsnice na ukrštanju moraju biti približane pravom uglu;
- obezbediti prioritet saobra aja na državnom putnom pravcu;
- autobuska stajalište locirati van kolovoza;
- definisati saobra ajne površine za

kretanje pešaka;

- rešiti prihvatanje i odvodnjavanje površinskih voda;
- prilikom izvoenja radova na izgradnji, voditi ra una o zaštiti postoje ih i stvaranje uslova za planirane instalacije;
- definisati horizontalnu i vertikalnu signalizaciju.

Za sve predvi ene intervencije (prikliu ci, raskrsnice, rekonstrukcija) i instalacije koje se vode kroz zemljišni pojas državnog puta (parcela puta), potrebno je pribaviti od upravlja a puta, uslove i saglasnosti za izradu projektne dokumentacije, za izgradnju i postavljanje istih.

Prilikom rekonstrukcije postoje ih i planiranja novih saobra ajnih prikliu aka na državni put IB reda, potrebno je ispuniti slede e uslove:

- predvideti rekonstrukciju, odnosno proširenje državnog puta IB reda, u skladu sa uslovima upravlja a puta;
- širina kolovoza pristupnog puta, mora biti minimalne širine 6,60 m (sa ivi nom trakom), 6,00 m (sa ivi njakom) i dužine 40,00 m;
- sa daljinom preglednosti od minimalno 120,00 m (u odnosu na “stop” liniju na saobra ajnom prikliu ku na predmetni put);
- voditi ra una o planiranom broju vozila, koja e koristiti saobra ajne prikliu ke;
- polupre nike lepeza u zoni raskrsnice, utvrditi na osnovu krive tragova merodavnih vozila koja e koristiti saobra ajni prikliu ak;
- sa eventualno dodatnim saobra ajnim trakama za leva skretanja sa predmetnog državnog puta (ukoliko je broj vozila koja skre u levo sa državnog puta na sporedni pravac, isti ili ve i od 10% od ukupnog broja vozila na putu, mora se predvideti dodatna saobra ajna traka za leva skretanja na državnom putu);
- voditi ra una o ra unskoj bezini, prostornim karakteristikama terena, zonama potrebne preglednosti i obezbediti prioritet saobra aja na državnom putnom pravcu;
- adekvatno rešiti prihvatanje i odvodnjavanje površinskih voda, uz uskla ivanje sa sistemom odvodnjavanja predmetnog državnog puta;
- saobra ajni prikliu ak objekta (stanice za snabdevanje gorivom, poslovni, komercijalni objekti i kompleksi i sl.) na državni put IB reda podrazumeva primenu traka za usporenje/ubrzanje,

sra unatih prema ra unskoj bezini na putu. Uslovi se formiraju, uzimaju i i obzir svaku lokaciju ponaosob, kao i prostorne i urbanisti ke karakteristike šireg podru ja;

- kod saobra ajnog prikliu ka objekta (stanice za snabdevanje gorivom, poslovni, komercijalni objekti i kompleksi i sl.) kojim se vrši povezivanje na državni put IB reda, koji prolazi urbanom sredinom, planira se, umesto trake za usporenje, manipulativna traka za izliv sa državnog puta, dužine dovoljne da prihvati propisani broj merodavnih vozila, dok se traka za ubrzanje izostavlja;
- ukrštaj mora biti izveden pod pravim uglom (upravno na put), sa kolovoznom konstrukcijom za težak saobra aj (osovinsko optere enje od najmanje 11,50 t po osovini), a kolovoz prikliu ne saobra ajnice mora biti projektovan shodno l. 37. i 38. Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik RS“, broj 101/2005, 123/2007, 101/2011 i 93/2012);
- kona ne stacionaže i geometrija saobra ajnih prikliu aka (raskrsnice), bi e precizno definisano prilikom pribavljanja saobra ajno-tehnikih uslova od strane upravlja a puta i izrade ldejnog projekta.

Planirane kružne raskrsnice mora da budu dimenzionisane u skladu sa Pravilnikom o uslovima koje sa aspekta bezbednosti saobra aja moraju da ispunjavaju putni objekti i drugi elementi javnog puta („Službeni glasnik RS“, broj 50/11) i da ispunjavaju slede e uslove:

- širine saobra ajnih traka sra unati prema krivi tragova;
- sa polupre nicima zakrivljenja saobra ajnih prikliu aka, utvr enim shodno merodavnom vozilu;
- za vozila koja zahtevaju elemente ve e od merodavnih (npr. teretno vozilo sa prikolicom), mora se izvršiti dodatno proširenje kružnog kolovoza, na ra un kružnog podeonika, kako bi se obezbedila prohodnost takvih vozila;
- kolovoz mora biti dimenzionisan za osovinsko optere enje od 11,50 t;
- sa propisanom dužinom preglednosti, imaju i u vidu prostorne i urbanisti ke karakteristike šireg okruženja te lokacije, u svemu u skladu sa ta kom 4. Kružne raskrsnice u Pravilniku o uslovima koje sa aspekta bezbednosti saobra aja moraju da ispunjavaju putni objekti i drugi elementi javnog puta („Službeni glasnik

RS“, broj 50/11) i važe im standardima;

- obezbediti potreban nivo funkcije i bezbednosti, koji obuhvata uslove oblikovanja priklju aka, ujedna eni projektni tretman saobra ajnih struja i relativnu homogenost brzina u podru ju kružne raskrsnice;
- raskrsnica sa kružnim tokom treba težiti centralnoj simetriji kružne raskrsnice, uklju uju i i zone izliva/uliva, kako bi se obezbedili ravnopravni uslovi za sve tokove;
- obavezno uraditi proveru nivoa usluge i propusne mo i kružne raskrsnice;
- broj ulivnih traka definisati na osnovu provere propusne mo i, dok e veli ina pre nika upisane kružnice zavisiti od najve e vrednosti brzine raskrsnice;
- ukoliko se na bilo kom priklju nom mestu javlja dvotra ni uliv, kružni kolovoz se dimenzioniše kao dvotra ni;
- ugao presecanja mora biti približan pravom uglu;
- definisati elemente situacionog plana kružne raskrsnice, gde e biti obuhva eno pored pre nika upisane kružnice, širine kružnog kolovoza i elemenata uliva ili izliva i elementi oblikovanja priklju nih pravaca, kako bi se obezbedio prostor za formiranje ostrva za kanalisanje tokova;
- pri pojavi autobusnog saobra aja, stajalište locirati iza kružne raskrsnice i van kolovoza;
- potrebno je obezbediti peša ke staze i prelaze u zoni kružne raskrsnice;
- potrebno je definisati dimenzije prostora kod saobra ajne površine za nakupljanje i kretanje pešaka;
- rešiti prihvatanje i odvodnjavanje površinskih voda planirane kružne raskrsnice;
- prilikom izvo enja radova na izgradnji kružne raskrsnice, voditi ra una o zaštiti postoje ih instalacija pored puta i ispod navedenih državnih puteva;
- definisati horizontalnu i vertikalnu signalizaciju na predmetnom putu i priklju nim saobra ajnicama u široj zoni priklju enja;
- definisati strelaste putokaze na sva ostrva i na izlazu iz raskrsnice.

Predvi eno je da troškove izgradnje dodatnih elemenata javnog puta snosi opština (jednica lokalne samouprave) koja je zahtevala izgradnju tih dodatnih elemenata, shodno l. 78. Zakona o javnim putevima (“Službeni glasnik RS”, broj 101/05, 123/07, 101/11 i 93/12).

Na osnovu l. 29. stav 2. Zakona o javnim putevima, gra evinske linije u naselju pored državnog puta IB reda su definisane, na pojedinim deonicama, na bližem odstojanju od 20 m, zbog uskla ivanja sa pretežnom gra evinskom linijom izgra enih objekta pored deonice predmetnog puta.

Ostala uli na mreža

Koordinate temenih i osovinskih ta aka, elementi krivina i nivelacioni elementi dati na grafi kom prilogu broj 6. su orijentacioni, a definitivni podaci se utvr uju pri izradi projektne dokumentacije.

Saobra ajnice projektovati sa parametrima u skladu sa funkcionalnim rangom u mreži a raskrsnice i krivine geometrijski oblikovati da omogu avaju zadovoljavaju u bezbednost i preglednost.

Kod podužnog profila i povla enja nivelete, primeniti padove u rasponu od 0,3 (radi obezbe enja uslova za odvo enje vode sa kolovoza) do 12%.

Kod popre nog profila, projektovati ulice minimalne širine kolovoza i trotoara (kao u postoje em stanju), a maksimalnih profila u skladu sa popre nim profilima prikazanim na grafi kom prilogu 6. Popre ni pad kolovoza na pravcu treba da iznosi 2,50%.

Predvideti adekvatan sistem odvo enja atmosfernih voda sa kolovoza, putem kišne kanalizacije, slivnika i kišnih rešetki.

Ra unska brzina unutar predmetne zone je (V rac) je 50 km/h, odnosno 40 km/h, gde su horizontalni radijusi krivina manji od 75 m. Kolovoznu konstrukciju dimenzionisati za osovinsko optere enje koje odgovara merodavnom vozilu (komunalno vozilo).

Oivi enje saobra ajnih površina izvršiti betonskim ivi njacima odgovaraju ih dimenzija.

Prilikom rekonstrukcije i dogradnje postoje ih i izgradnje novih raskrsnica, u cilju poboljšanja odvijanja saobra aja, u skladu sa saobra ajnim optere enjem i rangom ulice, mogu e je planirati dodatne trake, za leva i desna skretanja. Definitivan tip raskrsnice se utvr uje u projektnoj dokumentaciji.

Tehni ko regulisanje saobra aja obavlja organ jedinice lokalne samouprave nadležan za poslove saobra aja. Pod tehni kim regulisanjem

saobra aja podrazumevaju se sve mere i akcije, kojima se utvrđuje režim saobraćaja u redovnim uslovima i u uslovima radova na putu, a naročito: usmeravanje i vožnja saobraćaja, upravljanje brzinama u funkciji gustine saobraćajnog toka, ograničenje brzine u funkciji stanja kolovoza i slično. Tehničkim merama uređuje se režim saobraćaja: usmeravanje tranzitnog, teretnog, biciklističkog, pešačkog saobraćaja, ograničenje brzine sa sve ili pojedine kategorije vozila, određivanje jednosmerne ulice, pešačkih zona i slično.

Autobuska stanica i stajališta

Pri izradi projektne dokumentacije za autobusku stanicu i autobuska stajališta, pridržavati se odredbi Pravilnika o bližim saobraćajno-tehničkim i drugim uslovima za izgradnju, održavanje i eksploataciju autobuskih stanica i autobuskih stajališta („Službeni glasnik RS“, broj 20/96, 18/04, 56/05 i 11/06).

Za lokaciju nove autobuske stanice, obavezna je izrada Urbanističkog projekta, a osnovni urbanistički parametri su:

- namena parcele i vrsta objekta: objekat autobuske stanice, sa pratećim sadržajima, moguće planirati i odgovarajuće komercijalne sadržaje (trgovina na malo, ugostiteljstvo, poslovne delatnosti), pejzažno uređene zelene površine
- tip objekta: slobodnostojeći i objekat na parceli;
- indeks zauzetosti: do 40%
- spratnost objekta: do P+1
- udaljenje od granica parcele: minimalno 1,5 m.

Autobuska stajališta na kolovozu ulice se projektuju pod sledećim uslovima:

- naspramna autobuska stajališta projektuju se i grade, tako da se gledaju i u smeru vožnje prvo nailazi na stajalište sa leve strane puta, a podužno rastojanje dva naspramna autobuska stajališta (od kraja desnog do početka levog) mora iznositi minimalno 30 m;
- izuzetno, autobuska stajališta mogu da se projektuju, grade i rekonstruišu, tako da prvo autobusko stajalište postavlja u smeru vožnje sa desne strane puta, a između razmak krajnjih tačaka autobuskih stajališta (od kraja desnog do početka levog) ne sme biti manji od 50 m;
- dužina preglednosti na deonici predmetne ulice na kojoj se projektuje i gradi autobusko stajalište mora biti

najmanje 1,5 dužine zaustavnog puta vozila u najnepovoljnijim vremenskim uslovima (sneg na putu) za razliku od brzine od 60 km/h;

- širina kolovoza autobuskih stajališta mora iznositi 3,0 m;
- po eteci, odnosno kraj autobuskih stajališta mora biti udaljen minimalno 8,0 m od početka odnosno kraja lepeze priključnog puta u zoni raskrsnice, odnosno po eteci ili kraja dodatnih saobraćajnih traka na predmetnom putu, za isključenje ili uključivanje na isti.

Ukoliko se autobusko stajalište planira van kolovoza ulice:

- dužina isključenja trake sa ulice na autobusko stajalište mora iznositi 17 m;
- dužina uključivanja trake sa autobuskog stajališta na ulicu mora iznositi 12 m;
- dužina niše autobuskog stajališta mora iznositi najmanje 14 m;
- kolovozna konstrukcija autobuskog stajališta mora biti projektovana i izvedena u skladu sa kolovoznom konstrukcijom predmetne ulice, mora biti adekvatno rešeno prihvatanje i odvodnjavanje površinskih voda sa kolovoza autobuskog stajališta i mora da budu predviđene površine za kretanje pešaka i nadstrešnica.

Stacionirani saobraćaj

Parkinge za putnička vozila projektovati u skladu sa SRPS U.S4.234:2005 od savremenih kolovoznih konstrukcija, pri čemu je obavezno voditi računa o potrebnom broju parking mesta za vozila osoba sa posebnim potrebama (najmanje 5% od ukupnog broja, ali ne manje od jednog parking mesta), njihovim dimenzijama (minimalne širine 3,70m) i položaju u blizini ulaza u objekte, posebno objekte javnih namena, u skladu sa Pravilnikom o tehničkim standardima planiranja, projektovanja i izgradnje objekata, kojima se osigurava nesmetano kretanje i pristup osobama sa invaliditetom („Službeni glasnik RS“, broj 22/15). Parkinge za autobuse projektovati sa dimenzijama jednog parking mesta 4,50x12,0m, od savremenih kolovoznih konstrukcija.

Parking za teretna vozila projektovati, po pravilu, pod uglom od 45°, širine parking mesta od 5m, dužine 11m za srednje lako teretno vozilo i teško teretno vozilo, dužine 15,50m za teška teretna vozila sa poluprikolicom i za teško teretno vozilo sa prikolicom. Saobraćajnice koje opslužuju ove parkinge projektovati sa širinom kolovoza od 7,0m i predvideti ih za jednosmerno kretanje.

Parkinge projektovati od savremenih kolovoznih konstrukcija, uz prethodni tretman potencijalno zauljenih atmosferskih voda sa svih manipulativnih i ostalih površina preko separatora – taložnika masti i ulja, do zahtevanog nivoa.

Nova izgradnja ili gradjevineke intervencije kojima se obezbedjuje novi koristan prostor, uslovljeni su obezbe enjem potrebnog broja parking mesta, u zavisnosti od namene objekta, koji se mora obezbediti na sopstvenoj gra evinskoj parceli. Kod izgradnje objekata javnih namena i za javno koriš enje, mogu se koristiti parking mesta u okviru javnih, parking prostora.

Potreban broj parking mesta odre ivati prema slede im normativima:

- stanovanje i komercijalne delatnosti:
- 1PM na 100 m² bruto gra evinske površine ili
- 1PM na jedan stan ili jednu poslovnu jedinicu, ukoliko su stan ili poslovna jedinica manji od 100 m² bruto gra evinske površine;
- 1PM na 60% od broja soba/apartmana za turisti ko-smeštajne objekte;
- privre ivanje/proizvodne delatnosti:
- 1PM na 200 m² bruto gra evinske površine.

Peša ki i biciklisti ki saobra aj

Peša ke staze i trotoari su sastavni element popre nog profila saobra ajnica. Minimalna širina trotoara, koja omogu ava kretanje osoba za posebnim potrebama iznosi 1,80 m (izuzetno 1,20m), a optimalno preporu ena širina prikazana je u popre nim profilima na grafi kom prilogu broj 6. U zavisnosti od raspoloživog prostora u regulacionom pojasu ulice, širina trotoara se može pove ati, a mogu e je projektovati i zelenilo u uli nom pojasu.

Obavezna je primena odredbi Pravilnika o tehni kim standardima planiranja, projektovanja i izgradnje objekata, kojima se osigurava nesmetano kretanje i pristup osobama sa invaliditetom („Službeni glasnik RS“, broj 22/15) i to posebno: 1) trotoari i peša ki prelazi mora da imaju nagib do 5% (1:20), a izuzetno 8,3% (1:12), 2) popre ni nagib trotoara na pravac kretanja iznosi maksimalno 2%, 3) za savladavanje visinske razlike izme u trotoara i kolovoza, maksimalni nagib zakošenog dela iznosi do 8,3%, a ako je tehni ki neizvodljivo u izuzetnim slu ajevima do 10%.

Biciklisti ke trase se mogu voditi zajedno sa motornim saobra ajem, zajedno sa pešacima i izdvojeno od drugog saobra aja. Minimalna širina jednosmerne biciklisti ke staze je 1,50m, a dvosmerne 2,50m. Staza mora biti ozna ena vertikalnom i horizontalnom signalizacijom i osvetljena celom dužinom. Staza mora biti obezbe ena ogradom, u zonama gde je potencijalno ugrožena bezbednost biciklista.

U okviru postoje ih i planiranih koridora saobra ajnica, prilikom izrade tehni ke dokumentacije, pojedine deonice, u zavisnosti od raspoloživog prostora se mogu nameniti odvijanju biciklisti kog saobra aja.

Ukoliko se projektuju peša ke i biciklisti ke staze pored državnog puta, potrebno je prdržavati se slede ih uslova i smernica:

- da budu sa adekvatom, standardima utvrdjenom gradjevinskom konstrukcijom;
- da zadovoljavaju odredbe utvrdjene zakonskom i podzakonskom regulativom, u predmetnoj oblasti;
- sa udaljenjem slobodnog profila biciklisti ke i peša ke staze od ivice kolovoza predmetnog državnog puta od 1,50 m (širina bankine predmetnog puta);
- sa razmotrenim i projektno razrešenim svim aspektima koriš enja i nesmetanog pristupa biciklisti koj i peša koj stazi od strane osoba sa posebnim potrebama;
- sa obezbedjenim pristupima biciklisti ke i peša ke staze do postoje ih ili projektom utvrdjenih biciklisti kih i peša kih prelaza na predmetnom putu;
- sa saobra ajnom analizom postoje eg i perspektivnog biciklisti kog i peša kog saobra aja vozila na predmetnom putu, u cilju utvrdjivanja peša kih prelaza, na kojima je potrebno obezbediti pozivne peša ke semafore ili upozoravaju u svetlosnu signalizaciju.

Stanice za snabdevanje gorivom

Za postoje e lokacije stanica za snabdevanje gorivom (osim za lokacije koje su ocenjenje kao nepovoljne), može se vršiti rekonstrukcija (u postoje em gabaritu i volumenu), adaptacija, sanacija, investiciono održavanje i teku e (redovno) održavanje objekta. U slu aju proširenja sadržaja, neophodna je izrada Urbanisti kog projekta, kao i za nove lokacije.

Za rekonstrukciju postoje ih i izgradnju novih lokacija, treba ispuniti slede e uslove:

- minimalna površina novog kompleksa je 10 ari, a minimalna širina fronta parcele

iznosi 45 m (primenjuje se kod formiranja gra evinskih parcela za nove lokacije);

- tip izgra enosti: slobodnostoje i objekat na parceli;
- indeks zauzetosti (za objekte visokogradnje): do 40%;
- minimalno 10% pod zelenim površinama;
- spratnost objekta: P+0 (prizemlje sa tehnološki potrebnom visinom);
- najmanje dozvoljeno rastojanje osnovnog gabarita slobodnostoje eg objekta i linije susedne gra evinske parcele iznosi 3,0 m;
- parkiranje i garažiranje vozila za potrebe korisnika, zaposlenih i službenih vozila se obezbe uje na sopstvenoj gra evinskoj parceli; potrebno je obezbediti minimalno 5 (pet) parking mesta za putni ka vozila, od kojih je jedno parking mesto za lice sa posebnim potrebama; parking mesta dimenzionisati prema važe im kriterijumima iz ove oblasti;
- podzemni rezervoari za skladištenje te nog goriva i TNG: podzemni rezervoari za te na goriva se smeštaju u zelenom prostoru ili ispod konstrukcije platoa, pod uslovom da su obezbe eni uslovi protivpožarne zaštite a podzemni rezeroar za TNG se smešta u zelenoj površini;
- ograva nje kompleksa: dozvoljeno, osim frontalne granice, po pravilima iz poglavlja 3.2. Opšta pravila gra enja na gra evinskom zemljištu;
- pri projektovanju i izgradnji, obavezno je poštovanje i primena svih tehni kih propisa i normativa, koji važe za ovu vrstu objekta;
- izuzetno, prilikom razrade urbanisti kim projektom postoje ih lokacija stanica za snabdevanje gorivom, mogu e se odstupiti od pravila za najmanje dozvoljeno rastojanje od granice susedne parcele i parkiranje vozila, što se uskla uje sa postoje om situacijom i definiše u toku izrade urbanisti kog projekta.

Železni ki saobra aj

Za potrebe izrade ovog Plana, izdati su uslovi broj 13/15-1030 od 29.06.2015.godine, od “Železnice Srbije” a.d. Sektora za strategiju i razvoj.

Postoje e stanje

U granici obuhvata Plana, nalazi se slede a železni ka infrastruktura:

- magistralna jednokolose na elektrificirana železni ka pruga: Beograd-Mladenovac-Lapovo-Niš-Preševo-državna granica-(Tabanovce), u dužini od oko 2,255 km (od naspram km 391+412 do naspram km 393+667), koja je deo transevropskog koridora X, koji predstavlja ki mu železni ke mreže Republike Srbije, prirodnu i najracionalniju vezu centralne i zapadne Evrope sa Gr kom i Bliskim istokom ;
- železni ka stanica “Preševo” u km 392+309 predmetne pruge, sa tri stani na koloseka, lokomotivskim, slepim, magacinskim, industrijskim kolosekom “Budu nost” i vojnim kolosekom, otvorena je za prevoz putnika i stvari;
- putni prelazi u km: 1) 391+712 na mestu ukrštaja sa nekategorisanim putem i 392+567 na mestu ukrštaja sa državnim putem, koji su osigurani branicima i saobra ajnim znacima na putu.

Planirano rešenje

Prema Prostornom planu Republike Srbije od 2010. do 2020. godine (“Službeni glasnik RS”, broj 88/10), Prostornom planu podru ja infrastrukturnog koridora autoputa Niš – granica Republike Makedonije (“Službeni glasnik RS”, broj 77/02 i 127/14) i na osnovu razvojnih planova “Železnice Srbije” a.d. planira se:

- rekonstrukcija, izgradnja i modernizacija postoje ih pruga koridora X, samim tim i železni ke pruge Beograd – Mladenovac – Lapovo - Niš – Preševo – državna granica – (Tabanovce), u dvokolose ne pruge visoke performanse za mešoviti (putni ki i teretni) saobra aj i kombinovani transport. U toku je izrada projektne dokumentacije, koja u prvoj fazi obuhvata kapitalni remont cele pruge, sa pove anjem maksimalne brzine bez promene trase i nivelete pruge i bez promene postoje eg pružnog pojasa;
- nova trasa za budu u dvokolose nu prugu za saobra aj vozova velikih brzina, koja je definisana u Prostornom planu podru ja infrastrukturnog koridora autoputa Niš – granica Republike Makedonije (“Službeni glasnik RS”, broj 77/02 i 127/14). Izradjen je Generalni projekat, koji još uvek nije usvojen, gde se od Bujanovca do granice Republike Makedonije, za trasu pruge za velike brzine, predlažu varijantna rešenja i to:
  - Varijanta I – koridor e se pružati duž

postoje e pruge i prolaziti kroz naselja, sa postoje om stanicom "Preševo", koja e postati glavna stanica za medjunarodni i doma i saobra aji

- Varijanta II - koridor e se udaljiti isto no od postoje e pruge i pružati duž koridora planiranog autoputa E-75, sa novom stanicom "Preševo" kod denivelisanog ukrštanja sa državnim putem IB reda broj 42. (M-25.2) – (postoje e železni ke stanice "Preševo – Slavujevac").
- zadržavanje zemljišta na kojem "Železnice Srbije" a.d. Imaju pravo koriš enja za potrebe razvoja železnice, kao i koridore ranije ukinutih pruga, sa ciljem obnove uz prethodno utvrdjenu opravdanost.

Planirana drumska obilaznica, ukršta se sa koridorom pruge u oko km 393+550. Planirani ukrštaj mora biti denivelisan (drumski podvožnjak ili nadvožnjak).

S obzirom da je rastojanje izmedju postoje ih putnih prelaza manje od 2.000 m, u cilju uskladjivanja rastojanja izmedju putnih prelaza (a u skladu sa rešenjem Ministarstva gradjevinarstva, saobra aja i infrastrukture, broj 340-06-42/2015-18 od 26.02.2015. godine i lanom 49. Zakona o železnici - "Službeni glasnik RS", broj 45/2013), planirano je ukidanje putnog prelaza u nivou u oko km 392+567 i izgradnja denivelisanog ukrštaja pruge i državnog puta.

Pravila uredjenja i izgradnje

Železni ko podru je je zemljišni prostor na kome se nalaze železni ka pruga, objekti, postrojenja i ure aji koji neposredno služe za vršenje železni kog saobra aja, prostor ispod mosta i vijadukta, kao i prostor iznad trase tunela.

Železni ka infrastruktura obuhvata: donji i gornji stroj pruge, objekte na pruzi, stani ne koloseke, telekomunikaciona, signalno-sigurnosna, elektrovu na, elektroenergetska i ostala postrojenja i ure aje na pruzi, opremu pruge, zgrade železnih stanica sa pripadaju im zemljištem i ostale objekte na železni kim službenim mestima, koji su u funkciji organizovanja i regulisanja železni kog saobra aja sa zemljištem koji služi tim zgradama, pružni pojas i vazdušni prostor iznad pruge u visini od 12m, odnosno 14m kod dalekovoda napona preko 220kV, ra unaju i od gornje ivice šine. Železni ka infrastruktura obuhvata i izgra eni putni prelaz kod ukrštanja železni ke infrastrukture i puta, izveden u istom

nivou sa obe strane koloseka, u širini od tri metra, ra unaju i od ose koloseka, uklju uju i i prostor izme u koloseka kada se na putnom prelazu nalazi više koloseka.

Pružni pojas je zemljišni pojas sa obe strane pruge, u širini od 8m, u naseljenom mestu 6m, ra unaju i od ose krajnjih koloseka, zemljište ispod pruge i vazdušni prostor u visini od 14m. Pružni pojas obuhvata i zemljišni prostor službenih mesta (stanica, stajališta, rasputnica, putnih prelaza i sli no) koji obuhvata sve tehni ko-tehnološke objekte, instalacije i pristupno-požarni put do najbližeg javnog puta. Infrastrukturni pojas je zemljišni pojas obe strane pruge, u širini od 25m, ra unaju i od ose krajnjih koloseka koji funkcionalno služi za upotrebu, održavanje i tehnološki razvoj kapaciteta infrastrukture.

Zaštitni pružni pojas je zemljišni pojas sa obe strane pruge, u širini od 100m, ra unaju i od ose krajnjih koloseka.

U infrastrukturnom pojasu, osim u zoni pružnog pojasa, izuzetno se mogu graditi objekti koji nisu u funkciji železni kog saobra aja, a na osnovu izdate saglasnosti upravlja a infrastukture, koja se izdaje u formi rešenja i ukoliko je izgradnja tih objekata predvi ena ovim urbanisti kim planom, s tim da propisane mere zaštite tih objekata ne obezbe uje upravlja železni ke infrastrukture.

U infrastrukturnom pojasu mogu se postavljati kablovi, elektri ni vodovi niskog napona za osvetljavanje. telegrafske i telefonske vazdušne linije i vodovi, tramvajski i trolebuski kontaktni vodovi i postrojenja, kanalizacije i cevovodi i drugi vodovi i sli ni objekti i postrojenja na osnovu izdate saglasnosti upravlja a infrastrukture, koja se izdaje u formi rešenja.

U železni kom podru ju u zoni gra evinskih objekata, kao što su železni ki mostovi, vijadukti i tuneli na udaljenosti ne manjoj od 8m od spoljne ivice nosa a mosta, spoljne ivice portala tunela, mogu se izuzetno graditi i objekti koji nisu u funkciji železni kog saobra aja, a ispod donje ivice gra evinske konstrukcije mosta i vijadukta mogu a je izgradnja objekata ne bliže od 3m, a na osnovu saglasnosti upravlja a infrastrukture, koja se izdaje u formi rešenja.

Objekti kao što su: rudnici, kamenolomi, kre ane, ciglane, industrijske zgrade, postrojenja i drugi sli ni objekti, ne mogu se graditi u zaštitnom pružnom pojasu bliže od 50m ra unaju i od ose krajnjeg koloseka.

U infrastrukturnom pojasu, zabranjeno je svako odlaganje otpada, smeće a kao i izlivanje otpadnih voda.

Ne sme se saditi visoko drveće, postavljati znakove, izvori jake svetlosti ili bilo koji predmeti i sprave koji bojom, oblikom ili svetlošću u smetaju vidljivost železnih signala ili koji mogu dovesti u zabunu radnike u vezi značenja signalnih znakova.

Ukrštaj vodovoda, kanalizacije, produktovoda i drugih cevovoda sa železnom prugom mogu se planirati pod uglom od 90°, a izuzetno se može planirati pod uglom ne manjim od 60°. Dubina ukopavanja ispod železne pruge mora iznositi minimum 1,80 m, mereno od kote gornje ivice pruge do kote gornje ivice zaštitne cevi cevovoda (produktovoda).

Mogu se planirati drumske saobraćajnice, paralelno sa prugom, ali tako da razmak između železne pruge i puta bude toliko da se između njih mogu postaviti svi uređaji i postrojenja, potrebni za obavljanje saobraćaja na pruzi i putu, s tim da iznosi najmanje 8 m razmak od osovine najbližeg koloseka do najbliže tačke gornjeg stroja puta.

Pre definisanja saobraćajnice u predmetnom planu, potrebno je se za svaki planirani ukrštaj gradske i železne infrastrukture pojedinačno, pribaviti saglasnost „Železnice Srbije“ a.d. što je u skladu sa čl. 49. Zakona o železnici, koji glasi: „Železnice Srbije“ a.d. određuju mesto ukrštanja puta i pruge u skladu sa uslovima za uređenje prostora i uslovima za bezbednost saobraćaja, u sporazumu sa upravljavcem nekategorisanih puteva“.

Razmak između dva ukrštaja železne infrastrukture i javnog puta ne može da bude manja od 2.000 m. Ukrštanje železne infrastrukture sa nekategorisanim putevima izvodi se usmeravanjem tih puteva na najbliži javni put, koji se ukršta sa železnom infrastrukturom. Ako to nije moguće, treba me usobno povezati nekategorisane puteve i izvesti njihovo ukrštanje sa železnom infrastrukturom na zajedničko mesto.

Pri izradi tehničke (projektne) dokumentacije za gradnju objekata u zaštitnom pružnom pojasu, kao i za svaki prodor komunalne infrastrukture kroz trup železne pruge (cevovod, gasovod, optički i elektroenergetski kablovi i drugo) investitor, odnosno njegov projektant je dužan da od „Železnice Srbije“ a.d. Sektora za strategiju i razvoj, pribavi uslove za projektovanje i

saglasnost na projektnu dokumentaciju za gradnju u zaštitnom pružnom pojasu u koridoru železne pruge, a u skladu sa Zakonom o železnici („Službeni glasnik RS“, broj 45/13) i Zakonom o bezbednosti u železnoj saobraćaju („Službeni list SRJ“, broj 60/98);

Komplekse železnih stanica i koloseci, peroni, signalno-sigurnosni uređaji, telekomunikacioni uređaji i postrojenja, zgrade, magacini, rampe, radionice, depoi, kao i stanišni trg sa pristupnom dramskom saobraćajnicom, prateći i uslužni objekti, parking prostor za korisnike železnih usluga i zelene površine.

Za kompleks železne stanice, neophodna je izrada urbanističkog projekta. Usmeravajući urbanistički pokazatelji su sledeći:

- pretežna (dominantna) namena: kompleks je u funkciji železne stanice;
- prateće i dopunske namene: mogu se trgovina, ugostiteljstvo, razne uslužno-komercijalne delatnosti, administrativne usluge, zanatske usluge;
- tip izgrađenosti: slobodnostojeći objekat na parceli; mogu se planirati više objekata u kompleksu;
- indeks zauzetosti (za objekte visokogradnje): do 60%;
- minimalno 10% pod zelenim površinama;
- spratnost objekta: P+2;
- najmanje dozvoljeno rastojanje osnovnog gabarita slobodnostojećeg objekta i linije susedne građevinske parcele iznosi 3,0 m;
- parkiranje i garažiranje vozila za potrebe korisnika, zaposlenih i službenih vozila se obezbeđuje na sopstvenoj građevinskoj parceli; potrebno je obezbediti minimalno 1PM na 100 m² bruto građevinske površine objekata, uvek za odgovarajuć broj za potrebe korisnika stanice.

2.6.2. Komunalna infrastruktura

Opšta pravila

Objekte i mreže komunalne infrastrukture (vodovod, odvođenje otpadnih i atmosferskih voda, elektroenergetika, TT instalacije, toplifikacija, gasifikacija) izvodi se u skladu sa tehničkim uslovima i normativima koji su propisani za svaku vrstu infrastrukture i u skladu sa propisima o paralelnom vođenju i ukrštanju vodova infrastrukture.

Sve planirane infrastrukturne vodove, po pravilu, smeštati u okviru koridora postojećih i planiranih

gradskih ulica i javnih površina. Za infrastrukturne vodove, izvan koridora gradskih ulica i javnih površina, utvrđuju se zaštitni pojasevi (prema vrsti infrastrukture), u kojima nije dozvoljena izgradnja objekata ili vršenje drugih radova koji mogu ugroziti infrastrukturni vod (propisano u poglavlju 2.6.2.5. Zaštitni pojasevi linijskih infrastrukturnih objekata). Za građevinske parcele, u okviru kojih se nalazi zaštitni pojas infrastrukturnog voda, prilikom izdavanja odgovaraju ih akata, primjenjiva e se posebna pravila građevnja, u skladu sa uslovima nadležnih institucija.

Prilikom projektovanja instalacija, pored državnih puteva, primeniti širine zaštitnog pojasa koje su utvrđene članom 28. i 29. Zakona o javnim putevima („Službeni glasnik RS“, br.101/05, 123/07, 101/11, 93/12 i 104/13).

Za planirane instalacije, projektna dokumentacija mora sadržati situaciono i na poprečnim profilima prikazane položaje instalacija u odnosu na državni put, na mestima pre i posle i kraja paralelnog vođenja, i na mestu podbušivanja, na mestu loma instalacija, na mestu ulaska i izlaska iz katastarskih parcela koje pripadaju putu i to sa unetim bitnim stacionažama, apsolutnim visinskim kotama, prečnicima i dužinama instalacija.

Pravila za ukrštanje instalacija sa državnim putem

Ukrštanje instalacija sa državnim putem se planira isključivo mehaničkim podbušivanjem, ispod trupa puta, upravno na put, u propisanoj zaštitnoj cevi.

Zaštitna cev mora biti projektovana po celoj dužini, između krajnjih tačaka poprečnog profila puta (izuzetno spoljna ivica rekonstruisanog kolovoza), udaljena za najmanje 3,0m sa svake strane.

Minimalna dubina instalacija i zaštitnih cevi od najniže kote kolovoza do gornje kote kote zaštitne cevi iznosi 1,35 m.

Minimalna dubina predmetnih instalacija i zaštitnih cevi ispod putnog kanala za odvodnjavanje (postojeće ili planiranog) od kote dna kanala do gornje kote zaštitne cevi iznosi 1,00m.

Prilikom postavljanja nadzemnih instalacija, po pravilu, voditi računa o tome da se stubovi postave na rastojanju koje ne može biti manje od visine stuba, mereno od spoljne ivice zemljišnog pojasa puta, kao i da se obezbedi sigurnosna visina od 7,0m od najviše kote kolovoza do

lan anice, pri najnepovoljnijim temperaturnim uslovima. Ukoliko nije moguće ispuniti navedeni uslov, u građevinskom području naselja, bliži uslovi se definišu prilikom izdavanja uslova upravljača puta.

Pravila građevnja za paralelno vođenje instalacija pored državnog puta

Sve instalacije moraju biti udaljene minimalno 3,0 m od krajnje tačke poprečnog profila predmetnog državnog puta (nožice nasipa trupa puta ili spoljne ivice putnog kanala za odvodnjavanje), izuzetno ivice kolovoza (ukoliko se time ne remeti režim odvodnjavanja kolovoza). Ukoliko nije moguće ispuniti navedeni uslov, mora se projektovati i izvesti adekvatna zaštita trupa predmetnog puta. Nije dozvoljeno vođenje instalacija po bankini, po kosinama useka ili nasipa, kroz jarkove i kroz lokacije koje mogu biti inicijalne za otvaranje klizišta.

Ukoliko su obezbeđeni svi potrebni uslovi i ukoliko nema ugrožavanja državnog puta, izuzetno, instalacije se mogu postaviti i na bližem udaljenju, u okviru građevinskog područja naselja, uz pribavljanje uslova i saglasnosti upravljača puta.

2.6.2.1. Vodoprivredna infrastruktura

Vodosnabdevanje

Postojeće stanje

Preševu se snabdeva vodom sa više izvorišta. U eksploataciji su sledeća izvorišta:

- istočni pravac – izvorište podzemnih voda "Žujince";
- zapadni pravac – kaptaže "Toplik", "Šuplji kamen" i "Valjevo";
- južni pravac - izvorište podzemnih voda "ukarka".

Izvorište "Toplik" se sastoji iz dva bunara, kaptaže i stanice za hlorisanje vode. Kapacitet ovog izvorišta je promenljiv i kreće se od 5 do 12 l/s. Voda iz ovog izvorišta dovodi se do rezervoara R1 sa sledećim karakteristikama: $V = 64 \text{ m}^3$, $kp/kd = 541/538 \text{ mnm}$. Iz ovog rezervoara, voda ide u distributivnu mrežu, preko četiri odvoda.

Izvorište "Šuplji kamen" ima kapacitet oko 3 l/s. Izvorište "Valjevo" takođe ima kapacitet oko 3 l/s. Vode iz ova dva izvorišta dovode se do izvorišta "Toplik" i iz njega distribuiraju u mrežu.

Izvorište "Žujince" sastoji se iz četiri bunara i iz njih se voda potiskuje do rezervoara R2 sa slede im karakteristikama: $V = 1000 \text{ m}^3$, $kp/kd = 536/532 \text{ mm}$. Iz ovog rezervoara, voda se usmerava u distributivnu mrežu. Kapacitet ovog izvorišta je oko 25 l/s. Iznad rezervoara R2 urađen je rezervoar R3 sa slede im karakteristikama: $V = 1000 \text{ m}^3$, $kp/kd = 564/560 \text{ mm}$. Ovaj rezervoar nije u funkciji, jer voda ne može da dođe do njega (potisni cevovod ne može da izdrži pritisak).

Novo izvorište "Livade" sastoji se iz dva bunara i iz njih se voda potiskuje u višu zonu. Kapacitet ovog izvorišta je oko 6 l/s. Izvorište trenutno nije u funkciji.

Izvorište "ukarka" se sastoji iz jednog bunara kapaciteta 12 l/s iz koga se voda potiskuje u vodotoranj i iz njega ide u mrežu. Sa ovog izvorišta se snabdeva stanovništvo i industrija u okolini železnice stanice.

Ukupan minimalni kapacitet svih izvorišta je oko 54 l/s. Distributivni sistem se sastoji iz dve zone. Granica zona je oko 520 mm. Najveći broj potrošača se nalazi u nižoj zoni.

Planirano rešenje

Prema Vodoprivrednoj osnovi Republike Srbije (Uredba o utvrdjivanju Vodoprivredne osnove Republike Srbije, objavljena u "Službenom glasniku RS", broj 11/02), teritorija opštine Preševo pripada Gornje-južnomoravskom regionalnom sistemu, koji se oslanja na izgrađene akumulacije "Vlasinsko jezero" na reci Vlasini, "Lisina" na Boži i "Prvonek" na Banjskoj reci (u izgradnji), i buduće akumulacije na reci Pini. Iz Pinskog podsistema, iz planirane akumulacije na reci Pini, obezbeđivaće se visokokvalitetna voda za snabdevanje naselja u opštinama: Bujanovac, Preševo, Trgovište i deo potrebnih voda za Vranje. Pored snabdevanja vodom, ova akumulacija ima i značajnu funkciju oplemenjivanja voda Južne Morave i obezbeđivanja potreba nizvodnih korisnika.

Do realizacije regionalnog sistema vodosnabdevanja, gradsko naselje Preševo je upućeno na lokalna izvorišta, gde je ukupan kapacitet od oko 55 l/s nedovoljan, pa u sušnim periodima dolazi do restrikcija.

Prostornim planom opštine Preševo ukazano je na potrebu da se prioritarno pristupi istraživanjima brdskog dela opštine, u cilju utvrdjivanja rezervi podzemnih voda za

vodosnabdevanje. Kao potencijalna mogućnost, razmatrano je korišćenje sliva reke Lapušnice (koja nema uporište u postojećoj planskoj dokumentaciji šireg područja), pa je Prostornim planom opštine Preševo, potencijalno rezervisan prostor za akumulaciju zapremine $7.480.000 \text{ m}^3$, koja bi obezbeđivala oko 250 l/s i štiti se slivno područje ove potencijalne akumulacije, koja je istovremeno i deo sliva akumulacije "Kon ulj" koja je planirana Prostornim planom Republike Srbije i Vodoprivrednom osnovom Republike Srbije za vodosnabdevanje.

Za sva izvorišta vodosnabdevanja, kao i objekte distributivnog sistema definisati i sprovesti mere sanitarne zaštite prema Pravilniku o načinu određivanja i održavanja zona sanitarne zaštite izvorišta vodosnabdevanja ("Službeni glasnik RS", broj 92/08).

Pravila uređenja i izgradnje

Dimenzionisanje vodovodnih linija odrediti na osnovu hidrauličkog proračuna, a uzimajući u obzir potrebnu količinu vode za gašenje požara, u skladu sa zakonskim propisima.

Minimalna dubina ukopavanja cevi vodovoda je 1,2 m od vrha cevi do kote terena, a padovi prema tehničkim normativima i propisima, u zavisnosti od prethodnih cevi.

Vodovodnu mrežu graditi u prstenastom sistemu, što omogućava sigurniji i pouzdaniji na in vodosnabdevanja.

Protivpožarna zaštita se omogućava ugradnjom protivpožarnih hidranata na vodovodnoj mreži. Cevi moraju biti minimalnog prethodnog $\varnothing 100 \text{ mm}$, tako da se eventualni požar na svakom objektu može gasiti sa najmanje dva hidranta.

Ukoliko se hidrantska mreža napaja vodom nedovoljnog pritiska (minimalno potrebni pritisak je 2,5 bara) obavezna je ugradnja uređaja za povišenje pritiska.

Vodovod trasirati jednom stranom kolovoza, suprotno od fekalne kanalizacije, na odstojanju od 1,0 m od ivice njake.

Horizontalno rastojanje između u vodovodnih i kanalizacionih cevi, zgrada, drvoreda i drugih zatečenih objekata, ne sme biti manje od 2,5 m.

Rastojanje vodovodnih cevi od ostalih instalacija (gasovod, toplovod, elektroenergetski i telefonski kablovi) pri ukrštanju, ne sme biti manje od 0,5 m.

Težiti da cevi vodovoda budu iznad kanalizacionih, a ispod elektroenergetskih kablova pri ukrštanju.

Minimalno rastojanje bliže ivice cevi do temelja objekta je 1,5 m.

Odvodjenje otpadnih i atmosferskih voda

Postoje e stanje

Sistem za odvo enje otpadnih voda je separatan, tj. posebno se odvode sanitarne a posebno atmosferske vode.

Primarni fekalni kolektor je ura en je duž Kurbalijske (Preševske) reke i izliva se u nju, van teritorije plana. Dva sekundarna fekalna kolektora se ulivaju u primarni, van teritorije plana. Mreža fekalne kanalizacije nije razvijena, a nije izgradjeno ni postrojenje za pre iš avanje otpadnih voda (PPOV).

Atmosferske vode iz ve eg dela naselja se atmosferskim kolektorima odvode do Kurbalijske (Preševske) reke i otvorenih kanala.

Planirano rešenje

Sistem za odvodjenje voda je separatan, odnosno posebno se odvode sanitarno-fekalne vode, a posebno atmosferske vode.

Fekalna kanalizacija treba da omogu i prikupljanje i odvo enje upotrebljene sanitarne vode preko postoje ih i planiranih kolektorskih pravaca do postrojenja za pre iš avanje otpadnih voda (PPOV). Mreža se planira do svih postoje ih i planiranih objekata na predmetnom podru ju, a trase kanalizacionih vodova duž saobra ajnica, koriste raspoložive prostore i padove terena.

Prostornim planom opštine Preševo, određena je lokacija PPOV, nizvodno, izvan granica ovog Plana. Potrebno je dograditi glavni kolektor, u dužini od oko 2,0 km, do lokacije planiranog centralnog PPOV.

Atmosferska kanalizacija treba da omogu i odvo enje atmosferskih voda sa gradskih ulica, krovova i ostalih uredjenih površina unutar posmatranog podru ja do recipijenata, Kurbalijske (Preševske) reke ili nekih njenih pritoka. Atmosferske vode, u zavisnosti od porekla, upustiti u recipijent tek nakon

adekvatnog tretmana, odnosno tretiranja na odgovaraju em uredjaju.

Razvoj atmosferske kanalizacije ima za zadatak zaštitu urbanizovanih površina unutar podru ja i industrijskih pogona od plavljenja atmosferskim vodama. Atmosfersku kanalizaciju koncipirati za merodavne uslove (vremenski presek, urbanizovanost prostora, ra unska kiša i sli no), a etapno je realizovati, tako da se ve izgra ena mreža racionalno uklapa u budu e rešenje.

Pravila uredjenja i izgradnje

Mrežu sanitarno-fekalne kanalizacije projektovati od kanalizacionih cevi odgovaraju eg profila.

Kod kanalizacione mreže ne treba usvajati kolektore manjih pre nika od Ø250mm, dok za izradu ku njih priklju aka usvojiti minimalni pre nik od Ø150mm.

Minimalna dubina ukopavanja kanalizacionog kolektora primarne mreže propisuje se iz razloga njihove zaštite od mraza najmanje:

- 0,8 m radi zaštite od saobra ajnih potresa;
- 1,0 do 1,5m, da se i sa najnižeg poda u podru ju može upotrebljena voda odvesti gravitaciono do uli nog kanala.

Najve a dubina ukopavanja zavisi od mesnih geoloških, hidrogeoloških i geomehani kih uslova, kao i od nosivosti cevi koja se ugra uju. Dubina izrade kanala u otvorenom rovu obi no nikad nije ve a od 6,0 do 7,0m. Preko te dubine prelazi se na tunelsku izradu. U lošem zemljištu, naro ito kada je prisutan visok nivo podzemne vode, dubina ukopavanja ne bi trebala biti ve a od 4,0m.

Na mestima promene pravaca kao i na pravcima na maksimalnoj dužini od oko 160D predvi a se izgradnja revizionih šahtova.

Šahtovi se rade od armirano-betonskih prstenova Ø1000mm sa konusnim završetkom.

Za savla ivanje visinskih razlika koriste se dva tipa kaskadnih šahtova. Za visinske razlike izme u dna dovodne cevi i dna šahta do 1,5m predvi en je uobi ajeni kaskadni šaht, u kome se voda slobodno izliva iz dovodne cevi. Za savla ivanje ve ih visinskih razlika koristi se šaht sa izlivnom lulom, tako da se jedan deo vode uliva u šaht preko nje, dok se drugi deo slobodno izliva.

Ako nije mogu e gravitaciono odvo enje otpadne vode, predvi ena je izgradnja crpnih stanica šahtnog tipa.

Odvo enje otpadnih sanitarnih voda, do izgradnje javne kanalizacione mreže sa postrojenjem za pre iš avanje otpadnih voda za celu zonu, može se rešiti izgradnjom mreže interne kanalizacije i vodonepropusnih septi kih jama / ili postrojenja za pre iš avanje otpadnih voda (PPOV) za blok/kompleks, uz izdavanje uslova nadležne institucije.

Zapremina nepropusne septi ke jame ra una se prema potrošnji vode i vremenu trajanja procesa, a nepropusne septi ke jame postaviti.

- min. 2m od ograde kompleksa;
- min. 5m od objekta;
- min. 10m od regulacione linije;
- min. 20m od bunara.

Dimenzionisanje atmosferske kanalizacije izvršiti u skladu sa hidrauli kim prora unom, a na bazi specifi nog oticaja.

Ukoliko je površina asfalta zauljana (u okviru parkinga, platoa i sli no) obavezno je predvideti izgradnju separatora ulja i masti, pre upuštanja atmosferskih voda ili voda od pranja platoa u atmosfersku kanalizaciju.

Atmosferske, uslovno iste vode, se mogu upustiti u kišnu kanalizaciju ili u zatravljene površine u okviru kompleksa

Regulacija vodotokova

Postoje e stanje

Kurbalijska (Preševska) reka je kroz naselje Preševo, regulisana po projektnoj dokumentaciji, koju je uradilo V.P. “Vodogradnja” Vranje (1990. god.), u dužini od 1,5 km i nastavku regulacije, u dužini od 2,0 km, po dokumentaciji, koju je uradilo preduze e “Velika Morava”, Beograd (2002. god.). Predvidja se nastavak regulacije, od kraja postoje e regulacije kod mosta na državnom putu IB reda broj 42. (M-25.2), u dužini od 1,1 km.

U južnoj zoni Plana, nalazi se buji ni, povremeni vodotok, koji je delimi no zacevljen, a nakon prelaska preko Karpoševe ulice, ide otvorenin vodotokom, pa se zatim razliva u kompleks neizgradjenog zemljišta.

Planirano rešenje

U planskom periodu, neophodno je nastaviti radove na regulaciji Kurbalijske (Preševske) reke i povremenim vodotokovima (koji se mogu i zaceviti i uklju iti u sistem atmosferske kanalizacije).

Nije dozvoljeno planirati radove (aktivnosti) u obalnom pojasu Kurbalijske (Preševske) reke, koji mogu svojim negativnim uticajima da ugroze vodotok, kao i stabilnost i morfologiju obalnog pojasa.

Takodje, planirati da se regulisanje toka Kurbalijske reke izvede u što ve oj meri na tzv. prirodni na in, što podrazumeva upotrebu prirodnih materijala, kao što su zemlja i kamen.

Pravila uredjenja i izgradnje

Merodavni proticaj za dimenzionisanje korita regulisanog vodotoka i kanala odre uje nadležna vodoprivredna organizacija. Objekti (mostovi) na rekama, potocima i kanalima mora da budu takvih dimenzija da omogu e propuštanje merodavne velike vode. Za sva ukrštanja vodotokova sa saobra ajnicama sprovesti hidrauli ki prora un za velike vode verovatno e pojave Q1% i predvideti zazor $h=1,0m$ (od kote velike vode do donje ivice konstrukcije).

Objekti duž izgra enih nasipa, potoka i kanala za prihvat atmosferske vode, po pravilu, treba da budu udaljeni 3,0 do 5,0 m, radi o uvanja koridora za potencijalnu rekonstrukciju kanala (pove anja proticajnog profila) i radi obezbe enja prostora za njihovo redovno i investiciono održavanje.

Svi izlivi atmosferskih voda mora da budu izvedeni u skladu sa propisima, da bi se spre ilo degradiranje i narušavanje stabilnosti kosine reka i potoka. Na mestima uliva kišne kanalizacije, u zoni ispusta predvideti uklapanje u profil i osiguranje kosina i dna u cilju spre avanja erozije korita. Izliv treba da je na minimalno 30 cm iznad dna korita.

U slu aju fazne izgradnje za rekonstrukciju proticajnog profila i ure enja vodotoka, dati rešenja kojima e se sagledati tehni ko-tehnološka celina za kona nu fazu.

2.6.2.2. Elektroenergetika i obnovljivi izvori energije

Za potrebe izrade Plana, izdati su podaci i uslovi od:

- JP “Elektromreža Srbije”, broj 0-1-2-104/1 od 11.08.2015. godine;
- Elektrodistribucija Vranje, broj 8121/2 od 23.09.2015. godine

Postoje e stanje

Primarni izvor elektri ne energije za plansko podru je i šire podru je je trafostanica TS 110/10 kV 2x31,5 MVA, sa ugra enim jednim transformatorom snage 31,5 MVA. Postoji mogu nost pove anja instalisane snage trafostanice, ugradnjom i drugog energetskog transformatora iste snage.

Priklju ak trafostanice “Preševo” na širi elektroenergetski sistem je izvršen dalekovodom 110 kV broj 1224 iz pravca Bujanovca. Dalekovod je izgradjen na eli nom rešetkastim stubovima sa provodnikom Al 3x/1x150/25+1x50mm².

U postoje em stanju, trafostanica „Preševo“ zadovoljava potrebe potroša a elektri nom energijom, sa znatnom rezervom u snazi (oko 30%), što e zadovoljiti potrebe i za planski period.

Slaba strana trafostanice TS 110/10 kV „Preševo“ što je ista jednostrano napojena 110kV dalekovodom, bez mogu nosti rezervnog napajanja iz drugog pravca.

Na srednjem naponu, podru je se napaja preko ve eg broja trafostanica 10/0,4 kV razli itih tipova i snage (STS, LTS, ZTS, MBTS-50 do 630kVA).

Trafostanice 10/0,4 kV su priklju ene na trafostanicu 110/10 kV „Preševo“, nadzemnim 10kV vodovima, a manjim delom kablovima 10kV.

Nadzemni vodovi 10kV su gra eni na armirano-betonskim stubovima, a u velikoj meri i na drvenim stubovima.

U celosti elektrodistributivni sistem ne zadovoljava potrebe potroša a elektri ne energije u pogledu bezbednosti i kvaliteta napajanja elektri nom energijom zbog:

- lošeg stanja srednjenaponske i niskonaponske mreže - dotrajalosti stubova i nedovoljnog preseka provodnika;
- velikih gubitaka elektri ne energije na oba naponska nivoa (10 kV i 1 kV).

Dotrajala niskonaponska mreža je glavni uzrok prevelikih gubitaka elektri ne energije. Prioritet u narednom periodu mora biti sukcesivno otklanjanje slabih ta aka na istoj.

Na planskom podru ju postoji i instalacija javnog osvetljenja, u znatnoj meri gra ena sa živinim svetiljkama, koje su neekonomi ne i ne

obezbe uje potreban osvetljaj. Zbog toga ih treba zameniti sa savremenim svetlosnim izvorima, kao što su natrulumove svetiljke visokog pritiska ili metalhalogene svetiljke odgovaraju e snage.

Planirano rešenje

Plansko podru je je namenjeno za mešovite namene, stanovanje srednjeg i niskog inteziteta, komercijalne delatnosti, industriju i proizvodnju, kao i za objekte javne namene – kao što su: objekti državne i lokalne uprave, obrazovanje, de ju zaštitu, zdravstvenu i socijalnu zaštitu i drugo.

Za zadovoljavanje potreba za elektri nom energijom u narednom planskom periodu, koristi e se postoje i elektroenergetski objekti, koje treba rekonstruisati, kao i novoplanirani objekti naponskog nivoa 10kV i 1kV, ime e se obezbediti nedostaju a elektri na energija, pove ati kvalitet i bezbednost napajanja elektri nom energijom i smanjiti gubitak elektri ne energije.

U tom cilju treba preduzeti odgovaraju e mere i radove na elektroenergetskim objektima svih naponskih nivoa, koji su od zna aja za pouzdano napajanje elektri nom energijom.

Objekti 110 kV

Primarna trafostanica 110/10kV „Preševo“ sa ugra enim jednim transformatorom snage 31,5MVA, zadovoljava sadašnje i budu e potrebe, ali ne obezbeduje potrebnu sigurnost napajanja, jer je napojena 110 kV dalekovodom iz jednog pravca - iz Bujanovca. Potrebno je da se po izgradnji 400kV dalekovoda Niš-Skoplje i trafostanica 400/110 kV „Vranje 4 “ izgradi i novi 110 kV dalekovod iz iste do postoje e trafostanice 110/10 kV „Preševo“.

Trafostanica „Preševo“ raspolaže znatnom rezervom u snazi. U 2014. godini, maksimalna vršna snaga je iznosila 22 MW uz $\cos \phi = 0,97$. Ukoliko se u narednom periodu ukaže potreba za pove anjem snage iznad sada instalisane 31,5 MVA, u trafostanicu se pored postoje eg transformatora može ugraditi još jedan transformator snage 31,5 MVA, što prema proceni ne e biti neophodno.

Objekti 10kV

Podru je opštine Preševo se elektri nom energijom snabdeva preko trafostanica srednjeg napona 10/04 kV razli izih tipova i snaga (od 50

do 630 kVA), kojih na teritoriji opštine ima oko 150, a na planskom području oko 50.

Napajanje trafostanica 10/0,4 kV se vrši iz primarne trafostanice 110/10kV „Preševo“, dalekovodima 10 kV koji su građeni na drvenim i armirano-betonskim stubovima, sa Al provodnicima 3x35mm² i 3x50mm², a manji deo sa SKS 10kV, tipa XHE48/O-A odgovarajućeg preseka.

U narednom periodu, dalekovode 10 kV treba rekonstruisati zamenom stubova, betonskim stubovima, a nedovoljne preseke zameniti odgovarajućim.

Preopterećene izvode 10kV iz trafostanice „Preševo“, treba rasteretiti preraspodelom priključaka pojedinih trafostanica 10/0,4 kV, a po potrebi i povećanjem preseka provodnika na dalekovodima.

Izgradnja novih trafostanica 10/0,4kV za buduće potrebe je otežana, zbog nemogućnosti obezbeđenja potrebnih lokacija za iste i napojne 10kV vodove. Poseban problem je rešavanje imovinsko pravnih odnosa.

Neophodno je nedostatku u snagu obezbediti rekonstrukcijom postojećih trafostanica 10/0,4 kV, u cilju povećanja snage do nivoa projektovane snage.

Neophodno je takođe graditi i nove trafostanice 10/0,4kV u pojedinim zonama. Na planskom području u narednom periodu treba izgraditi oko osam novih trafostanica 10/0,4 kV za potrebe industrijske zone, stanovanja i komercijalnih delatnosti. Sve planirane trafostanice, po mogućstvu, graditi tipa MBTS 630 kVA sa ugrađenim transformatorima snage koja zadovoljava trenutne potrebe i potrebe u bližjoj budućnosti. Za priključak trafostanice 10/0,4 kV treba izgraditi odgovarajuće nadzemne i kablovske 10 kV vodove.

Nadzemne 10 kV vodove treba graditi na armirano-betonskim stubovima i po mogućstvu sa sredjonaponskim 10 kV, SKS vodovima tipa XHE 48/0-A preseka 3x(1x50)+50mm².

Kablovske vodove 10 kV tipa XHE 49-A, preseka 3x(1x150)mm² treba koristiti za nove trafostanice 10/0,4 kV u industrijskoj zoni i zonama sa većom gustinom naseljenosti.

Planirane trafostanice 10/0,4 kV, koje treba da se grade u narednom periodu, u pojedinim zonama, šematski su označene na grafičkom

prilogu broj 7. oznakama od TS I do TS VIII. Moguće je graditi i trafostanice 10/0,4 kV na drugim lokacijama, na osnovu ukazane potrebe, uz pribavljanje saglasnosti nadležnih institucija, osim onih, koje su lokacije šematski označene na grafičkom prilogu broj 7.

Sve planirane trafostanice 10/0,4 kV treba priključiti na način koji obezbeđuje dvostrano napajanje, kao što je prikazano na grafičkom prilogu broj 7.

Za buduće potrebe, iz trafostanice 110/10kV „Preševo“, treba izgraditi pet novih izvoda 10 kV:

- tri izvoda do trafostanice 10/0,4 kV „Lapince“ i dalje ka centru, do nove trafostanice „Centar“ (na mestu srušene kule-Amam);
- dva izvoda, od kojih jedan do naselja „Železnička stanica“, do trafostanice 10/0,4 kV „Kula stara“ i dalje do trafostanice LTS „Železnička stanica“ i drugi do planirane industrijske zone „ukarka“ odnosno do planirane trafostanice VIII MBTS 1000/630 kVA.

Sve navedene izvode treba graditi kablom 6/10 kV tipa XHE 49-A 3x(1x240)mm².

Trasu za kablove od trafostanice 110/10 kV „Preševo“ do trafostanice „Lapince“, kao i trasu od trafostanice „Kula stara“ predvideti i zaštititi u trotoaru ulice „15 Novembar“.

Zbog nedefinisanih objekata koji će se graditi u industrijskoj zoni „ukarka“ u istoj je pored dve planirane trafostanice 10/0,4 kV moguće graditi i druge trafostanice 10/0,4 kV, za potrebe objekata koji angažuju veću u snagu električne energije.

Sve trafostanice na planskom području i dodatne trafostanice odgovarajuće snage, treba graditi saglasno važećim zakonskim propisima.

Objekti 1 kV

Dotrajalu mrežu niskog napona treba sukcesivno rekonstruisati na betonskim stubovima, sa odgovarajućim presekom provodnika, uz veću korišćenje samonosećeg kablovskog snopa xoo/o-A 3x70+50/8+2x16mm² za glavnu mrežu i snopa xoo/o-A 3x35+50/8+2x16mm² za ogranke mreže.

Iz planiranih novih trafostanica 10/0,4 kV treba graditi novu mrežu niskog napona pored saobraćajnica, čime se smanjuje ukupna dužina niskonaponske mreže. Uz otklanjanje slabih

ta aka na postojë oj niskonaponskij mreži, poboljšava se bezbednost i kvalitet napajanja potroša a elektri nom energijom i smanjuju gubici elektri ne energije.

Javno osvetljenje

U svim saobra ajnicama treba da postoji javno osvetljenje. U saobra ajnicama sa nadzemnom niskonaponskom mrežom, svetiljke se ugra uju na stubove nadzemne mreže a napajanje elektri nom energijom se vrši dodatnim vodovima 2x16mm² iz iste trafo stanice koja napaja predmetno podru je elektri nom energijom. Treba koristiti savremene ekonomi ne svetiljke kao što su natrijumove svetiljke visokog pritiska ili metalhalogene svetiljke odgovaraju e snage.

U saobra ajnicama bez nadzemne niskonaponske mreže, svetiljke se ugra uju na eli ne kandelabre odgovaraju e visine, a napajanje istih se vrši kablovskim vodovima ppoo/A 4x25mm² iz iste trafo stanice 10/0,4 kV koji podru je snabdeva elektri nom energijom.

Postojë e javno osvetljenje tako e treba modernizovati, u cilju poboljšanja kvaliteta osvetljenosti, zamenom postojë ih živinih svetiljki sa ekonomi nim svetiljkama, kao što su natrijumove svetiljke visokog pritiska ili metalhalogene svetiljke odgovaraju e snage, prilago ene zna aju saobra ajnice.

Ku ni priklju ci

Ku ni priklju ci za objekte na planskom podru ju se mogu izvoditi kao nadzemni ili kablovski, saglasno uslovima nadležne elektrodistribucije.

Kod izrade priklju aka potroša a elektri ne energije na elektrodistributivnu niskonaponsku mrežu treba poštovati uslove iz tehni ke preporuke br.13 EPS-a.

U cilju smanjenja prevelikih netehni kih gubitaka (zbog neovlaš ene potrošnje koja se ne registruje i ne napla uje) u narednom planskom periodu treba izvršiti izmeštanje mernih mesta iz objekata potroša a, i time ih u initi nedostupnim za koriš enje neovlaš ene potrošnje.

Saglasno odredbama tehni ke preporuke br.13a-EPS-a, merne ure aje treba ugra ivati u posebne IMO (izdvojene merne ormane) koje ugra ivati van objekata potroša a, na granici vlasništva ili na javnoj površini (trotoar saobra ajnica, priklju ni niskonaponski stub van vlasništva potroša a i sli no).

Na taj na in isti e biti dostupni ovlaš enim licima elektrodistribucije, bez ulaska u objekat vlasnika, a istovremeno e onemogu iti neovlaš enu potrošnju.

Obnovljivi izvori energije

U narednom periodu, treba intenzivirati koriš enje raspoloživih potencijala za ovu vrstu objekata. U granici planskog podru ja, pre svega, se ra una na koriš enje solarne energije. Postoji mogu nost i koriš enja energije iz biomase i celuloznih otpadaka.

Od strane nadležne elektrodistribucije, izdati su tehni ki uslovi za priklju enje na DEES (distributivni elektroenergetski sistem) solarne elektrane u selu Rajinac (izvan granice ovog Plana).

U planskom podru ju, ne postoji uslovi za izgradnju MHE (malih hidroelektrana) niti su katastrom MHE iz 1987. godine sagledane potencijalne lokacije za mogu u izgradnju istih. Isti zaklju ak se odnosi na vetroelektrane.

U podru ju Plana, mogu a je izgradnja malih hidroelektrana (MHE), kapaciteta do 1MW, koja je u nadležnosti lokalne uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje lokalne uprave o mogu nosti izgradnje mini/male hidroelektrane i uz izradu urbanisti kog projekta.

Pravila uredjenja i izgradnje

Kod izgradnje nadzemnih vodova 110kV, 35kV i 10kV, obavezno je poštovanje odredbi Pravilnika o tehni kim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 kV do 400 kV ("Službeni list SFRJ" broj 65/88 i "Službeni list SRJ" broj18/92), a mora da se obezbede i odgovaraju i zaštitni koridori.

Za planirane trafostanice mora se obezbediti potreban prostor, koji iznosi za TS 10/0,4kV, 10x10m (oko 1 ar) - mogu e ih je izgraditi i u sklopu objekta, a za TS 35/10kV, oko 15 ari.

Udaljenost stubova dalekovoda i ugao ukrštanja sa državnim putevima, odredjuje upravlja puta.

Na mestima približavanja nadzemnih vodova ili kod paralelnog vodjenja, horizontalna udaljenost najbližih provodnika oba voda, treba da je jednaka visini viših stubova, uve ano za 3m.

Kod ukrštanja, približavanja i paralelnog vodjenja niskonaponske nadzemne mreže sa saobra ajnicama u naselju, stubovi mreže se

mogu postavljati bez ograničenja, u trotoaru ili zelenom pojasu pored saobraćajnice.

Stubovi elektonergetskih vodova, u odnosu na TK kablove položene u zemlju, treba da su udaljeni minimalno 10m, za elektroenergetske vodove napona do 110kV.

Nadzemni vodovi niskog napona se mogu graditi saglasno odredbama Pravilnika o tehničkim normativima za izgradnju niskonaponskih nadzemnih vodova ("Službeni list SFRJ" broj 6/92). Nije dozvoljen prelaz niskonaponskog nadzemnog voda preko autoputa.

Kod polaganja energetskih kablova, potrebno je obezbediti minimalne razmake od drugih vrsta instalacija i objekata, koji iznose:

- 0,4 m od cevi vodovoda i kanalizacije;
- 0,5 m od telekomunikacionog kabla i temelja građevinskih objekata;
- 0,6 m od spoljne ivice kanala za toplovod;
- 0,8 m od gasovoda u naselju;
- ako se potrebni razmaci ne mogu obezbediti, energetski kabl se polaže u zaštitnu cev, dužine najmanje 2,0 m sa obe strane mesta ukrštanja ili celom dužinom kod paralelnog vođenja, pri čemu najmanji razmak ne može biti manji od 0,3 m.

Nije dozvoljeno paralelno vođenje energetskih kablova iznad ili ispod gasovoda, toplovoda i cevi vodovoda i kanalizacije.

Kod ukrštanja energetskog kabla sa telekomunikacionim kablom, energetski kabl se polaže ispod telekomunikacionog, a ugao ukrštanja treba da je najmanje 30°, odnosno što bliže 90°.

Na prelazu preko saobraćajnice, energetski kabl se polaže u zaštitnu cev ili betonske kablovice, na dubini minimalno 0,8 m ispod površine kolovoza, zavisno od kategorije saobraćajnice. U pešačkim stazama, energetski kabl se polaže u kanalima ili cevima, s tim da se isti ne mogu koristiti za odvod atmosferske vode.

Kod ukrštanja energetskog kabla sa železničkom prugom, isti se polaže u zaštitnu cev uvenu u horizontalno izbušen otvor nasipa pod pravim uglom i na dubini najmanje 1m ispod gornje ivice šine.

Kod približavanja ili paralelnog vođenja nadzemnih niskonaponskih vodova u odnosu na gasovod, sigurnosna udaljenost stuba mreže

građena sa SKS-om mora da iznosi najmanje 2,5m a sa Al vodovima najmanje 10m.

U odnosu na telekomunikacioni nadzemni vod horizontalni razmak mora iznositi:

- 1m, za energetski vod sa SKS-om;
- 10m, za vod sa Al užeom.

Javna rasveta se po pravilu gradi pored saobraćajnice u trotoaru ili zelenom pojasu, na udaljenosti 0,5m od kolovoza saobraćajnice.

Pravila gradnje za MHE

Planom se omogućava izgradnja MHE, kapaciteta do 1MW, pod uslovom da se:

- izda prethodno mišljenje lokalne uprave o mogućnosti izgradnje mini hidroelektrane;
- izda prethodna saglasnost nadležnog Ministarstva da planirana mini hidroelektrana ne ugrožava planiranu ili izgrađenu malu hidroelektranu na istom vodotoku;
- prethodno izradi hidrološka studija i generalni projekat, radi utvrđivanja izvodljivosti izgradnje male hidroelektrane;
- reše imovinsko – pravni odnosi za lokaciju i pristup;
- izradi i potvrdi urbanistički projekat;
- pribavi mišljenje nadležnog vodoprivrednog preduzeća a u njegovom području pripada vodotok;
- pribave uslovi nadležnog elektrodistributivnog preduzeća za priključak na elektroenergetski sistem;
- pribave uslovi nadležnog organa za zaštitu životne sredine;
- pribave uslovi Zavoda za zaštitu prirode Srbije.

2.6.2.3. Telekomunikacije i poštanski saobraćaj

Za potrebe izrade Plana, izdati su podaci i uslovi, od:

- "Telekom Srbija" a.d. Izvršna jedinica Vranje, broj 7151-343426/1-2015 od 23.09.2015. godine;
- Republika agencija za elektronske komunikacije "RATEL", broj 1-01-3491-485/15-3 od 21.07.2015. godine

Postojeće stanje

Lokalna transportna mreža izgrađena je za potrebe povezivanja komutacionih i pristupnih vodova fiksne mreže, za povezivanje velikih

biznis korisnika i za potrebe povezivanja HUB i radio-baznih stanica mobilne telefonije.

U lokalnoj i gradskoj mreži, za veze između vorova, koriste se:

- optički kablovi;
- RR linkovi.

Na planskom području i neposrednom okruženju, instalirani pristupni vorovi su vezani na IP/IMPLS mrežu direktno ili preko drugog pristupnog vorova, korišćenjem vlakana u optičkim kablovima ili preko SDH sistema prenosa.

U planskom području, ima instaliranih radio-baznih stanica.

Optički kablovi, koji su položeni u planskom području, po konstrukciji su nemetalni optički kablovi za polaganje uduvanjem u cevi-oznake TOSM 03 (04).

Pretpostavka mreža je izgrađena sa kablovima tipa TK 10 i TK 59 GM, koja je razvijena sa glavnih kablova glavnog i podcentra komutacione mreže, a glavni kablovi su samo delimično provuđeni kroz telekomunikacionu kablovsku kanalizaciju.

Razvodna mreža je izgrađena kao vazдушna razvodna mreža, sa kablovima tipa TK 33U po drvenim i betonskim uporištima i delom kao podzemna razvodna mreža sa kablovima tipa TK 59 GM.

Planirano rešenje

U planiranom rešenju, planira se zaštita postojećih telekomunikacionih kapaciteta i planiraju se koridori za izmeštanje postojećih ili izgradnju novih telekomunikacionih kapaciteta, u okviru postojećih i planiranih površina javne namene.

U planskom periodu neophodno je izvršiti dalju decentralizaciju mesne telefonske mreže izgradnjom planiranih multiservisnih pristupnih vorova MSAN “Pod prugom” (isto no od pruge) i MSAN “Livadski put” (u ul.15.novembra). Iz ovako planiranih multiservisnih pristupnih vorova neophodno je izvršiti izgradnju potpuno nove, kao i rekonstrukciju postojećih mesnih telefonskih mreža polaganjem novih podzemnih kablova tipa DSL.

Takodje je neophodno da se u planskom periodu izvrši dogradnja i rekonstrukcija postojećih razvodnih mreža, tako da se sva TT uporišta zamene izvodnim stubi ima potrebnog kapaciteta, a da se od istih gradi nova podzemna

razvodna TT mreža kablovima tipa TK 59 GM ili DSL potrebnog kapaciteta.

Savremene pristupne mreže kojim se teži, treba da:

- omogućiti različite tipove korisničkih servisa (POTS, triple play, multimedijalni),
- budu fleksibilne i izgrađene modularnom opremom,
- obezbediti efikasno korišćenje propusnog opsega,
- omogućiti integrisano upravljanje telekomunikacionom opremom i servisima,
- budu jednostavne konfiguracije i relativno jednostavne za održavanje i eksploataciju,
- budu izgrađene opremom koja je kompaktna i pouzdana (carrier grade),
- otvorene za buduće arhitekture (kako bi podržale servise bazirane na tehnologijama kao što su: point-to-point Ethernet, point-to-multipoint GPON),
- budu ekonomski isplative.

Telekomunikaciona mreža nove generacije (Next Generation Network NGN) treba da obezbedi široki spektar različitih servisa korisnicima:

- POTS/VDSL2+servis;
- IN servise;
- digitalne iznajmljene linije različitih protoka;
- brzi pristup Internetu;
- virtuelne privatne mreže na L2 nivou (L2 VNP);
- virtuelne privatne mreže na L3 nivou (L3 VNP);
- integrisani prenos glasa, podataka i video signala (“triple play” servis).

Savremena arhitektura pristupnih mreža podrazumeva uvođenje optičkih kablova u pristupnu mrežu, zadržavajući i bakarne parice samo od korisnika do prve najbliže koncentracije, a takodje i prelazak na prstenastu strukturu.

Pristupna mreža se realizovati uz poštovanje sledećih principa i kriterijuma:

- pristupna mreža sa bakarnim kablovima – bakarni kablovi direktno se spajaju u pristupni vor (mini) IPAN i korisnike;
- pristupna mreža sa optičkim i bakarnim kablovima – podrazumeva FTR mrežnu arhitekturu u kojoj je veći broj multiservisnih pristupnih vorova vezano međusobno i sa centralnom koncentracijom, korišćenjem optičkih

kablova, dok se za vezu koncentracije do pretplatnika koriste bakarni kablovi;

- pristupna mreža sa opti kim kablovima – podrazumeva koriš enje WLL tehnologije;
- kombinovana beži na i kablovska pristupna mreža, koja je realizuje kombinovanim koriš enjem WLL opreme i za FTTB rešenja sa (mini) IPAN opreme.

Prema tipovima korisnika, osnovna podela je na rezidencijalne (individualni oblik stanovanja, kolektivni oblik stanovanja do 30 stanova i kolektivni oblik stanovanja preko 30 stanova) i biznis korisnike (mali korisnici 1-9 zaposlenih, mali grupisani biznis korisnici – tržni centri sa 10-99 zaposlenih, srednji korisnici od 100 do 499 zaposlenih i veliki korisnici sa preko 500 zaposlenih).

U slu aju individualnog oblika stanovanja, pristupnu mrežu treba graditi kao beži nu ili kablovska pristupnu mrežu. Kablovska pristupna mreža se gradi sa bakarnim kablovima, a u svom razvodnom delu kao vazдушna ili podzemna sa izvodima na stubovima, odnosno stubi ima ili spoljašnjim ku nim izvodima.

U slu aju kolektivnog oblika stanovanja do 30 stanova, mogu se planirati unutrašnji ku ni izvodi, dok se za slu ajeve kolektivnog oblika stanovanja sa preko 30 stanova, može planirati koriš enje odgovaraju ih uredjaja.

Za najve e bizis korisnike, treba planirati pristupnu mrežu u arhitekturi FTB (Fibre to the Building), a za ostale biznis korisnike, pristupnu mrežu u arhitekturi FTR (Fibre to the Remote), koja omogu ava pružanje svih zahtevanih vrsta servisa.

Postoje a zgrada pošte/Telekoma je dovoljne površine, kako za trenutne potrebe, tako i za proširenje telefonskih-komutacionih i prenosnih sistema u planskom periodu, uz neophodne adaptacije. Pošto je zgrada u centru naselja, skladište TT materijala, smeštaj montera, kao i prostor za dnevnu negu i parkiranje motornih vozila treba planirati u okviru površina namenjenih radnoj zoni.

Pravila uredjenja i izgradnje

Fiksna telekomunikaciona mreža

Prilikom izgradnje opti kih kablova, pridržavati se slede ih smernica:

- planirati opti ke kablove sa monomodnim vlaknima;

- koristiti kablove bez metalnih elemenata (TOSM), koji se uvla e u polietilensku cev;
- na relacijama gde se o ekuje naknadno polaganje opti kih kablova, postavljati više od jedne polietilenske cevi;
- na delu trase, koja je zajedni ka sa kablovima mesne kablovske mreže, obavezno polagati polietilenske cevi u isti rov, kako bi se kroz nju naknadno mogao uvu i kabl;
- u stanicama u kojima se završava više od 24 vlakana, predvideti opti ke razdelnike;
- za stanice koje su u vorištima u regionalnom prstenu, predvideti dve odvojene trase opti kih kablova do stanice.

TK pristupnu mrežu graditi u kablovskoj kanalizaciji ili direktnim polaganjem u zemlju kablovima DSL sa termoplasti nom izolacijom preseka bakarnih provodnika 0,4mm. TK kablove odnosno TK kanalizaciju polagati u profilima saobra ajnica ispod trotoarskog prostora i ispod zelenih površina, na propisnom me usobnom rastojanju od ostalih instalacija. Na prelazu ispod kolovoza saobra ajnica kao i na svim onim mestima gde se o ekuju ve a mehani ka naprezanja tla, kablove obavezno polagati kroz kablovska kanalizaciju (zaštitnu cev).

U poslovnim objektima, mreža se završava u ormaru za unutrašnju montažu. U istom ormanu završiti i telefonske vodove ku ne instalacije. Telefonsku instalaciju u poslovnim objektima planirati sa minimalno dve parice do svake poslovne prostorije odnosno terminalnog ure aja xDSL kablovima položenim u instalacione cevi (strukturno planiranje). Ako postoji više poslovnih objekata u okviru jedne lokacije, koncentraciju telekomunikacionih instalacija dovesti u orman u kome se završava javna telekomunikaciona mreža. Po potrebi, pristupna mreža do pojedinih objekata može biti realizovana i kablovima sa opti kim vlaknima.

Izgradnja telekomunikacione kanalizacije vrši se od PVC ili RE cevi Ø110mm sa standardnim telekomunikacionim oknima, za povezivanje na postoje u TK kanalizaciju. Cevi se polažu u rov dubine 1,3m. Okna su dimenzije 2,0x2,0x1,9m, za podru je polaganja osnovnih kablova (600, 500 i 400x2) a za distributivne kablove kapaciteta ispod 300x4 planirati mini okna od montažnih elemenata. Izuzetno, planirati i polaganje kablova i cevi u tzv. mini rovove u okviru regulacionog pojasa ulice, u cilju smanjenja troškova i efikasnosti izgradnje. Uz sve novopoložene kablove treba da bude položen i snop od 2-3 rezervne RE cevi Ø 40mm

za potrebe budu e digitalizacije TK mreže. Telekomunikacioni kabl se polaže u rov dimenzija 0,4x0,8mm, a na prelazima ulica 0,4x1,0m uz postavljanje zaštitnih PVC cevi Ø 110mm.

- Pri ukrštanju sa saobraćajnicom ugao ukrštanja treba da bude 90°.
- Dozvoljeno je paralelno voenje energetskog i telekomunikacionog kabla (SRPS N, CO,101) na me usobnom razmaku od najmanje: 0,5m za kablove 1kV i 10kV: 1m za kablove 35kV.
- Ukrštanje energetskog i telekomunikacionog kabla vrši se na razmaku od najmanje 0,5m. Ugao ukrštanja treba da bude najmanje 30°, po mogu nosti što bliže 90°;
- Energetski kabl, se, po pravilu, postavlja ispod telekomunikacionog kabla. Ukoliko ne mogu da se postignu zahtevani razmaci na tim mestima se energetski kabl provla i kroz odgovaraju u zaštitnu cev, ali i tada razmak ne sme da bude manji od 0,3m.
- Razmaci i ukrštanja prema navedenim ta kama se ne odnose na opti ke kablove, ali i tada razmak ne sme biti manji od 0,3m.
- Telekomunikacioni kabl koji služi isklju ivo za potrebe elektrodistribucije može se položiti u isti rov sa energetskim kablovima, na najmanjem razmaku koji se prora unom pokaže zadovoljavaju i, ali ne manji od 0,2m.
- Dubina polaganja kablova ne sme biti manja od 0,80m.
- Na delu trase opti kih kablova koja je zajedni ka sa kablovima pristupne mreže, obavezno polagati polietilenske cevi u isti rov kako bi se kroz nju mogao naknadno provu i opti ki kabl. U delovima grada sa ve om gustinom stanovanja postavljati opti ke kablove ve ih kapaciteta uzimaju i u obzir potrebe velikih korisnika telekomunikacionih usluga.
- Dozvoljeno je paralelno voenje telekomunikacionog kabla i vodovodnih cevi na me usobnom razmaku od najmanje 0,6m.
- Ukrštanje telekomunikacionog kabla i vodovodne cevi vrši se na razmaku od najmanje 0,5m. Ugao ukrštanja treba da bude što bliže 90°, a najmanje 30°.
- Dozvoljeno je paralelno voenje telekomunikacionog kabla i fekalne kanalizacije na me usobnom razmaku od najmanje 0,5m.

- Ukrštanje telekomunikacionog kabla i cevovoda fekalne kanalizacije vrši se na razmaku od 0,5m. Ugao ukrštanja treba da bude što bliže 90°, a najmanje 30°.
- Dozvoljeno je paralelno voenje telekomunikacionog kabla i cevovoda centralnog grejanja na me usobnom razmaku od 0,5m.
- Ukrštanje telekomunikacionog kabla i cevovoda centralnog grejanja vrši se na razmaku od najmanje 0,8m. Ugao ukrštanja treba da bude što bliže 90°, a najmanje 30°.
- Dozvoljeno je paralelno voenje telekomunikacionog kabla i gasovoda na me usobnom razmaku od najmanje 0,4m.
- Ukrštanje telekomunikacionog kabla i cevovoda centralnog grejanja vrši se na razmaku od najmanje 0,4m. Ugao ukrštanja treba da bude što bliže 90°, a najmanje 30°.
- Od regulacione linije zgrada, telekomunikacioni kabl se vodi paralelno na rastojanju od najmanje 0,5m.

Tehnologija paketske komutacije razvojem MSAN i DSLAM platforme ne podrazumeva izgradnju posebnog kablovskog distributivnog sistema, ve se kroz internet protokol komunikacija u fiksnoj telefonskoj mreži propušta i signal distribucije televizijskih i radijskih programa. Izuzetno, može se polagati kablovski distributivni sistem po pravilima za polaganje opti kih kablova.

Mobilna telekomunikaciona mreža

Objekti za smeštaj telekomunikacionih ure aja mobilne telekomunikacione mreže i opreme za RTV i mobilnih centrala baznih radio stanica, radio relejnih stanica, kao i antene i antenski nosa i, mogu se postaviti u okviru objekta / u okviru posebne gra evinske parcele / u okviru kompleksa pojedni nih korisnika.

Objekti sa smeštaj telekomunikacione i RTV opreme mogu biti zidani ili montažni / ili smešteni na stubu.

Kompleks sa telekomunikacionom opremom i antenski stub mora biti ografen. U kompleks se postavlja antenski stub sa antenama, a na tlu se postavljaju kontejneri baznih stanica. Kompleks mora imati pristup na javnu saobraćajnicu (direktan ili indirektan preko pristupnog puta, širine 5,0 m), a snabdevanje elektri nom energijom rešiti iz niskonaponske distributivne mreže.

Prilikom odabira lokacije za bazne radio stanice i radio relejne stanice, pridržavati se slede ih uslova:

- nije dozvoljeno planiranje i postavljanje uređaja i pripadajućeg antenskog sistema baznih stanica na objektima obrazovanja, de je zaštite, zdravstvene zaštite, de njihovih igrališta, a minimalno potrebna udaljenost od ivica parcela navedenih namena do baznih stanica, ne može biti manja od 50 m;
- može se vršiti postavljanje uređaja i pripadajućeg antenskog sistema baznih stanica, pod uslovom da:
  - visinska razlika sistema bazne stanice i stambenog objekta u okruženju iznosi najmanje 30 m;
  - udaljenost antenskog sistema bazne stanice i stambenih objekata u okruženju može biti manja od 30 m, isključivo kada je visinska razlika između bazne antene i krovne površine objekata u okruženju iznosi najmanje 10 m.

Investitor je u obavezi da podnese zahtev u vezi odlučivanja o potrebi izrade studije o proceni uticaja na životnu sredinu, shodno Zakonu o proceni uticaja na životnu sredinu (“Službeni glasnik RS”, broj 135/04 i 36/09).

2.6.2.4. Gasifikacija

Za potrebe snabdevanja prirodnim gasom planiranih kompleksa i zona privrednog područja, kao i doma instava, potrebno je izgraditi novu GMRS/MRS, u skladu sa planskom dokumentacijom šireg područja, zajedno sa priključnim gasovodom visokog pritiska (55 bar), na relaciji nova GMRS/MRS – razvodni gasovod RG 11-03 Vranje – Preševo, prečnika Ø273 mm, kao nastavak magistralnog gasovoda MG 11 i razvodnog gasovoda RG 11-02 Leskovac – Vranje.

Od lokacije GMRS/MRS, planira se izgradnja distributivne gasovodne mreže (DGM), koja će služiti za snabdevanje prirodnim gasom doma instava i industrijskih potrošača, sa pripadajućim priključnicama (KGP) od polietilenskih cevi za radni pritisak do 4 bara.

Pravila uređenja i izgradnje

Glavna merno-regulaciona stanica (GMRS)

Nove GMRS planirati u skladu sa Pravilnikom o uslovima za nesmetan i bezbedan transport

prirodnog gasa gasovodima pritiska većeg od 16 bar (“Službeni glasnik RS” broj 37/13).

Minimalna rastojanja ostalih objekata od GMRS planirati u skladu sa članom 13. Pravilnika o uslovima za nesmetan i bezbedan transport prirodnog gasa gasovodima pritiska većeg od 16 bar (“Službeni glasnik RS” broj 37/13).

Urbanistički pokazatelji za izgradnju GMRS su sledeći:

- namena parcele i vrsta objekta: glavna merno-regulaciona stanica (GMRS), merno-regulaciona stanica (MRS), interne saobraćajne i manipulative površine, parterne od negorivih materijala (beton, šoder, pesak i dr.);
- tip objekta: slobodnostojeći objekat;
- indeks zauzetosti: do 40%;
- spratnost objekta: do P+0;
- udaljenje od granica parcele: tako da se obezbedi zaštitna zona u radijusu oko građevinskog objekta GMRS/MRS prema drugim objektima, kao i zaštitna zona prema kolovozu javne saobraćajnice, u skladu sa važećom zakonskom regulativom;
- ograda parcele: transparentnom ogradom visine do 2,5 m.

Merno-regulaciona stanica (MRS)

Merno-regulaciona stanica (MRS) je objekat u kome se vrši regulacija i sniženje pritiska sa vrednosti pritiska koji vlada u gasovodu ($p = 6/12$ bar), na željenu vrednost, odnosno na vrednost koja omogućava njegovo korišćenje u cevima distributivnog gasovoda za radni pritisak do 4 bar.

MRS su automatizovani objekti i oprema radi bez ljudske posade. U njima se redukuje, regulišu ulazni radni pritisak do 16 bar i obezbeđuje izlazni radni pritisak maksimalno 3,5 bar, ostvaruje potrebno merenje protoka gasa, odorizacija gasa i potrebno sekcionisanje. Objekat mora biti uzemljen i katodno štiten. Lokacija MRS mora biti saobraćajno povezana sa gradskom ulicom mrežom, direktno ili preko pristupne saobraćajnice minimalne širine 3,5 m, za srednje teške saobraćaje.

Do svake MRS potrebna je veza na elektroenergetski sistem i katodnu zaštitu male snage. U granicama parcele stanice izgrade se protiv-požarni šaht sa slavinama za sekcionisanje elinog i polietilenskog gasovoda. Njegovo rastojanje je minimum 5 m od objekta stanice.

Urbanisti ki pokazatelji za izgradnju MRS su slede i:

- namena parcele i vrsta objekta: merno-regulaciona stanica (MRS), interne saobrajne i manipulativne površine, parter obrađen od negorivih materijala (beton, šoder, pesak i dr.);
- minimalna površina građevinske parcele: oko 40x35m (obuhvata i propisane zaštitne zone);
- tip objekta: slobodnostoje i objekat;
- dimenzije građevinskog objekta: oko 10x5m;
- dimenzije ograđenog prostora: oko 16x20m;
- indeks zauzetosti: do 40%;
- spratnost objekta: do P+0;
- udaljenje od granica parcele: tako da se obezbedi zaštitna zona od 15 m u radijusu oko građevinskog objekta MRS prema drugim objektima, kao i zaštitna zona od 8,0 m prema kolovozu javne saobrajnice;
- ogravanje parcele: transparentnom ogradom visine do 2,5 m.

Transportni gasovod od elinih cevi pritiska do 55 bar

Gasovod planirati shodno odredbama Pravilnika o uslovima za nesmetan i bezbedan transport prirodnog gasa gasovodima pritiska većeg od 16 bar ("Službeni glasnik RS" broj 37/13) i poštovati sva propisana rastojanja od gasnih instalacija:

- Širina eksploatacionog pojasa gasovoda za prečnik $\varnothing$ 457 mm i $\varnothing$ 273 mm iznosi 12 m (6 m sa obe strane ose gasovoda) i u ovom pojasu je zabranjeno graditi sve objekte koji nisu u funkciji gasovoda. U ovom pojasu je zabranjeno izvoditi radove i druge aktivnosti (postavljanje transformatorskih stanica, pumpnih stanica, podzemnih i nadzemnih rezervoara, stalnih kamp mesta, vozila za kampovanje, kontejnera, skladištenja silirane hrane i teško-transportuju ih materijala, kao i postavljanje ograde sa temeljom i sl.) izuzev poljoprivrednih radova dubine do 0,5 m bez pismenog odobrenja operatora transportnog sistema. U eksploatacionom pojasu gasovoda, zabranjeno je saditi drveće i drugo rastinje čiji koreni dosežu dubinu veću od 1 m, odnosno, za koje je potrebno da se zemljište obrađuje dublje od 0,5 m.
- Izgradnja novih objekata ne sme ugroziti

stabilnost, bezbednost i pouzdan rad gasovoda.

- Zabranjeno je graditi objekte namenjene za stanovanje ili boravak ljudi, na rastojanjima manjim od 30 m.
- Minimalno potrebno rastojanje, pri ukrštanju podzemnih linijskih infrastrukturnih objekata sa gasovodom je 0,5 m.
- Minimalna rastojanja od puteva, železnih koloseka, podzemnih linijskih infrastrukturnih objekata i regulisanih vodotokova ili kanala, kao i dalekovoda, predvideti u skladu sa l. 19. i 20. Pravilnika o uslovima za nesmetan i bezbedan transport prirodnog gasa gasovodima pritiska većeg od 16 bar ("Službeni glasnik RS" broj 37/13).
- Na ukrštanju gasovoda sa putevima ugao ose gasovoda prema putu mora iznositi između 60° i 90°.

Distributivni gasovod od elinih cevi pritiska do 16 (12) bar

Koridor distributivnog gasovoda pritiska do 16 (12) bar planirati u skladu sa Odlukom o uslovima i tehničkim normativima za projektovanje i izgradnju gradskog gasovoda ("Sl. list grada Beograda" br.14/77 i izmena i dopuna br. 19/77, br. 18/ 82, br. 26/ 83 i br. 6/88), a poštovati sva propisana rastojanja od gasnih instalacija:

- Minimalno rastojanje planiranog gasovoda od temelja objekata je 3 m.
- Pri planiranju gasovoda potrebno je poštovati propisane visine nadsloja u zavisnosti od uslova vođenja (u zelenoj površini, ispod kolovoza i sl.).
- Prilikom ukrštanja distributivnog gasovoda od elinih cevi sa putevima i ulicama, gasovod se po pravilu vodi pod pravim uglom u odnosu na osu objekta. Ukoliko to nije moguće izvesti dozvoljena su odstupanja do ugla od 75°.
- Nije dozvoljeno paralelno vođenje podzemnih vodova iznad i ispod gasovoda,
- Nije dozvoljeno postavljanje šahta iznad gasovoda.
- Pri paralelnom vođenju sa drugim instalacijama poštovati Odluku o uslovima i tehničkim normativima za projektovanje i izgradnju gradskog gasovoda (tabela 3. i 4).

Tabela broj 3.

Minimalno dozvoljeno rastojanje (m)		
	Ukrštanje	Paralelno vodjenje
Gasovodi medjusobno	0,2	0,6
Od gasovoda do daljinskih toplovoda, vodovoda i kanalizacije	0,2	0,3
Od gasovoda do prohodnih kanala toplodalekovoda	0,5	1,0
Od gasovoda do niskonaponskih i visokonaponskih el. kablova	0,3	0,6
Od gasovoda do telefonskih kablova	0,3	0,5
Od gasovoda do vodova hemijske industrije i tehnoloških fluida	0,2	0,6
Od gasovoda do benzinskih pumpi	-	5,0
Od gasovoda i šahtova i kanala	0,2	0,3
Od gasovoda do viskog zelenila	-	1,5

Tabela broj 4.

Minimalno dozvoljeno rastojanje od ose gasovoda do elektrovodova (m)		
Nazivni napon (kV)	Od ose stuba - paralelno vodjenje -	Do temelja stuba - ukrštanje -
do 1	1	1
1 - 10	5	5
10 - 35	8	10
> 35	10	10

Distributivni gasovod od polietilenskih cevi pritiska do 4 bar

Distributivni gasovod, od polietilenskih cevi za radni pritisak do 4 bar, planirati u regulacionom pojasu saobra anica, u javnom zemljištu, u zelenim površinama ili trotoarima sa jedne ili obe strane saobra ajnice, zavisno od potencijalnih potroša a, tako da se omogu i jednostavno priklju enje na distributivni gasovod, a u skladu sa Pravilnikom o tehni kim normativima za projektovanje i polaganje distributivnog gasovoda od polietilenskih cevi za radni pritisak od 4 bar ("Službeni list SRJ", broj 20/92), odnosno poštovati sva propisana rastojanja od gasnih instalacija (predvideti minimalno svetlo rastojanje planiranih i postoje ih gasovoda od drugih podzemnih instalacija):

- pri paralelnom vo enju gasovoda i drugih instalacija minimalno svetlo rastojanje iznosi 40 cm;
- pri ukrštanju gasovoda i drugih instalacija minimalno svetlo rastojanje iznosi 20 cm;
- nije dozvoljeno paralelno vo enje podzemnih vodova iznad i ispod gasovoda;
- nije dozvoljeno postavljanje šahta iznad gasovoda;
- minimalno rastojanje distributivnog gasovoda od temelja objekta je 1 m;

- prilikom ukrštanja distributivnog gasovoda sa putevim i ulicama, gasovod se po pravilu vodi pod pravim uglom u odnosu na osu objekta; ukoliko to nije mogu e izvesti dozvoljena su odstupanja do ugla od 60°;
- pri planiranju gasovoda potrebno je poštovati propisane visine nadsloja u zavisnosti od uslova vo enja (u zelenoj površini, ispod kolovoza i sl.).

2.6.2.5. Zaštitni pojasevi linijskih infrastrukturnih objekata

Vodovodna i kanalizaciona infrastruktura

- magistralni gradski vodovod-minimalno 2,5m obostrano;
- magistralni fekalni kolektor-minimalno 1,5m obostrano;
- u zaštitnom pojasu, po pravilu, nije dozvoljena izgradnja objekata, eventualna izgradnja je mogu a, uz pribavljanje uslova nadležne institucije;

Elektroenergetika

Zaštitni pojas za nadzemne elektroenergetske vodove, sa obe strane voda do krajnjeg faznog provodnika, ima slede e širine

1) naponski nivo 1kV do 35kV.....	- za gole provodnike 10m, kroz šumsko podru je 3m
	- za slabo izolovane provodnike 4m, kroz šumsko podru je 3m
	- za samonose e kablovske snopove 1m
2) za naponski nivo 35kV.....	15m
3) za naponski nivo 110kV.....	25m
4) za naponski nivo 220kV i 400kV.....	30m
- 5) u zaštitnom pojasu nije, po pravilu, dozvoljena izgradnja objekata, niti zasadjanje drve a i drugog rastinja, eventualna izgradnja je mogu a, uz poštovanje odredbi Pravilnika o tehni kim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1kV do 400kV ("Službeni list SFRJ" br.65/88 i "Službeni list SRJ" br.18/92), uz izradu elaborata i pribavljanja uslova i saglasnosti nadležne institucije

Zaštitni pojas za podzemne elektroenergetske vodove (kablove) iznosi, od ivice armirano-betonskog kanala:

1) naponski nivo 1kV do 35kV.....	1m
2) za naponski nivo 110kV.....	2m
3) za naponski nivo iznad 110kV.....	3m

Zaštitni pojas za transformatorske stanice na otvorenom iznosi:

1) naponski nivo 1kV do 35kV.....	10m
2) za naponski nivo 110kV i iznad 110kV.....	30m

Gasifikacija

- magistralni gasovod do 55 bar - min. 30m obostrano od ose gasovoda;
- distributivni gasovod 6/12 bar - min. 3m obostrano od ose gasovoda;
- distributivni gasovod 4 bar - min. 1m obostrano od ose gasovoda.

- /Preševska/ reka i njihovih pritoka) i podzemnih voda, posebno u zonama uticaja izvora zaga ivanja;
- zaštitu izvorišta vodosnabdevanja;
  - zaštitu i kontrolu kvaliteta zemljišta;
  - zaštitu prirodnih vrednosti, dobara i ukupnog biodiverziteta;
  - zaštitu i o uvanje ekoloških i pejzažnih vrednosti zastupljenih predela;
  - obnovu i rekultivaciju degradiranih lokacija, kompleksa i zona;
  - zaštitu od buke i vibracija;
  - zaštitu od nejonizuju ih zra enja;
  - upravljanje otpadom.

2.7. Opšte i posebne urbanisti ke mere zaštite

2.7.1. Zaštita životne sredine

Stanje životne sredine na podru ju Plana uslovljeno je prirodnim odlikama, prostorno položajnim karakteristikama, urbanom fizi kom strukturom, privrednim aktivnostima, saobra ajem i socio-ekonomskim procesima iz okruženja. Izvori zaga enja životne sredine, na podru ju Plana su: otpadne vode, otpad, saobra ajne aktivnosti, zastupljeni energenti.

Mere zaštite životne sredine obuhvataju:

- kontrolu, zaštitu i stalno unapre ivanje kvaliteta vazduha;
- kontrolu stanja, dostizanje propisanog kvaliteta površinskih (Kurbalijska

Vazduh

Zaštita vazduha na podru ju Plana se sprovodi u cilju spre avanja kumulativnih efekata negativnih uticaja planiranih sadržaja sa negativnim uticajima iz okruženja: saobra ajnica, zone stanovanja, i zone privre ivanja. Zaštita i o uvanje kvaliteta vazduha na podru ju Plana, obuhvata mere prevencije i kontrole emisije zaga uju ih materija iz svih izvora zaga enja (pokretnih i stacionarnih), kako bi se spre io i umanjio njihov uticaj na kvalitet vazduha i

minimizirali potencijalno negativni efekti na životnu sredinu i zdravlje stanovništva. Planom je predviđeno stvaranje uslova za realizaciju planiranih namena, infrastrukturno i komunalno opremanje i uređenje područja, što podrazumeva vremenski ograničene uticaje na kvalitet vazduha u fazi pripremnih i ostalih radova na realizaciji planiranih projekata, sadržaja, ali i negativne uticaje od izabranih energenata koji mogu imati složeni karakter, kumulativno i sinergijsko dejstvo na kvalitet vazduha. Zaštita kvaliteta vazduha i sprečavanje emisije u vazduh sprovodi se u skladu sa:

- Zakonom o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 36/09 i 10/13-30);
- Uredbom o granicama vrednostima emisija zagađujućih materija u vazduh („Službeni glasnik RS”, broj 71/10 i 6/11-ispavka);
- Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 11/10, 75/10 i 63/13);
- Uredbom o metodologiji prikupljanja podataka za Nacionalni inventar emisije gasova sa efektom staklene bašte („Službeni glasnik RS”, broj 81/10).

Smernice i mere zaštite vazduha:

- kontrola i održavanje emisije zagađujućih materija u vazduh u zakonski dozvoljenim granicama na području Plana;
- podsticanje korišćenja ekološki prihvatljivijih energenata, obnovljivih izvora energije i uvođenje energetske efikasnosti;
- smanjenje broja individualnih kotlarnica i ložišta, širenje sistema centralizovanog snabdevanja energijom, širenje gasifikacionog sistema;
- obostrano/jednostrano ozelenjavanje saobraćajnica svih rangova i kategorija i ozelenjavanje svih površina u funkciji saobraćaja (parking-prostora, platoa);
- rekonstrukcija postojećih i realizacija novih zelenih površina svih kategorija;
- sprečiti gradnju objekata koji mogu na bilo koji način ugroziti okolinu, odnosno koji koriste toksične i opasne materije, proizvode buku, prašinu, neugodne mirise, a radi obezbeđenja zaštite vazduha, vode i zemljišta;
- savetovati svako postojeće i vredno stablo ili grupaciju visoke vegetacije. Pri ozelenjavanju izbegavati invazivne (agresivne alohtone) vrste, kao i vrste koje su determinisane kao alergene (topole i sl.);
- pribaviti saglasnost nadležnih institucija

za izvođenje radova koji iziskuju eventualnu se u odraslih, vrednih primeraka dendroflora, kako bi se uklanjanje vegetacije svelo na najmanju meru;

- svi postojeći i planirani proizvodni i drugi pogoni, koji predstavljaju izvore aerozagađivanja u obavezi su da primene najbolje dostupne tehnike i tehnologije u cilju sprečavanja i smanjenja emisije štetnih i opasnih materija u vazduh i životnu sredinu;
- objekti uslužnih delatnosti (automehaničke radnje, perionice, pečenjare, pekare, pržionice kafe, hemijske istionice i slični objekti), koji radom predstavljaju fokalne tačke aerozagađivanja, obavezni su da svoje delatnosti obavljaju u skladu sa na elima zaštite životne sredine i Zakonom o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 36/09 i 10/13-30);
- za slučaj prekoračenja granica njihovih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu, preduzeti dodatne tehničko-tehnološke mere kako bi se koncentracije zagađujućih materija svelo na propisane vrednosti;
- prema poljoprivrednim površinama izvesti zaštitni pojas od grupisanog listopadnog drveća i žbunja;
- izvršiti ozelenjavanje planskog područja, autohtonim drvenastim i žbunastim, brzorastućim vrstama, otpornim na zagađivanje, pri čemu treba izbegavati alergene vrste;
- rekonstrukcija postojećih i realizacija novih projekata (objekata, tehnologija, infrastrukture) potencijalnih zagađivača vazduha, moguće je uz postupak procene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa Uredbom o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS”, broj 114/08);
- obavezan je monitoring kvaliteta vazduha za naselja ovog ranga, objavljivanje rezultata praćenja i informisanje javnosti i nadležnih institucija, u skladu sa važećim Zakonom i podzakonskim aktima;
- u cilju sprečavanja negativnih uticaja na životnu sredinu i zdravlje stanovništva i poboljšanja postojećeg stanja, potrebno je sprovoditi mere zaštite životne sredine: realizacija projekata (objekata, sadržaja i izvođenja radova) mora sadržati instrumente direktne zaštite životne sredine (sprečavanje i minimiziranje

potencijalno štetnih uticaja i negativnih efekata po životnu sredinu), zbog toga je obavezno pokretanje postupka procene uticaja za projekte, radove i objekte koji mogu uticati na kvalitet i kapacitet životne sredine u skladu sa važećom zakonskom regulativom i Uredbom o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS”, broj 114/08);

- stalna edukacija i podizanje ekološke svesti o značaju kvaliteta vazduha i životne sredine.

Voda

Vodosnabdevanje gradskog naselja Preševo je iz više lokalnih izvorišta, a perspektivno je predviđeno i korišćenje vode iz Pijunskog podsistema, iz planirane akumulacije na reci Pijuni.

Zaštita i unapređenje kvaliteta površinskih i podzemnih voda zasnovana je na merama i aktivnostima kojima se njihov kvalitet štiti i unapređuje preko mera zabrane, prevencije, obavezujućih mera zaštite, kontrole i monitoringa, u cilju oštrenja kvaliteta života, života živog sveta, postizanja standarda kvaliteta životne sredine, smanjenja zagađenja, sprečavanja daljeg pogoršanja stanja voda i obezbeđenje neškodljivog i nesmetanog korišćenja voda za različite namene, sve u skladu sa:

- Zakonom o vodama („Službeni glasnik RS”, broj 30/10 i 93/12);
- Uredbom o utvrđivanju Vodoprivredne osnove RS („Službeni glasnik RS”, broj 11/02);
- Uredbom o klasifikaciji voda („Službeni glasnik SRS”, broj 5/68 i 33/75-dr.zakon);
- Uredbom o kategorizaciji vodotoka („Službeni glasnik SRS”, broj 5/68);
- Uredbom o granicama vrednostima emisije zagađujućih materija u vode i tokovima za njihovo dostizanje („Službeni glasnik RS”, broj 67/11 i 48/12);
- Uredbom o granicama vrednostima zagađujućih materija u površinskim i podzemnim vodama i sedimentu i tokovima za njihovo dostizanje („Službeni glasnik RS”, broj 50/12);
- Uredbom o granicama vrednostima prioritarnih i prioritarnih hazardnih supstanci koje zagađuju površinske vode i tokovima za njihovo dostizanje

(„Službeni glasnik RS”, broj 35/11);

- Uredbom o programu sistematskog praćenja kvaliteta zemljišta, indikatorima za ocenu rizika od degradacije zemljišta i metodologiji za izradu remedijacionih programa Remedijacione vrednosti koncentracija opasnih i štetnih materija i vrednosti koje mogu ukazati na značajnu kontaminaciju podzemnih voda („Službeni glasnik RS”, broj 88/10);
- Pravilnik o utvrđivanju granica podslivova („Službeni glasnik RS”, broj 54/11);
- Pravilnik o utvrđivanju vodnih tela površinskih i podzemnih voda vodotoka („Službeni glasnik RS”, broj 96/10);
- Pravilnik o načinu određivanja i održavanja zona sanitarne zaštite izvorišta vodosnabdevanja („Službeni glasnik RS”, broj 92/08);
- Pravilnik o higijenskoj ispravnosti vode za piće („Službeni list SRJ”, broj 42/98 i 44/99);
- Pravilnik o parametrima ekološkog i hemijskog statusa površinskih voda i parametrima hemijskog i kvantitativnog statusa podzemnih voda („Službeni glasnik RS”, broj 74/11);
- Pravilnik o opasnim materijama u vodama („Službeni glasnik SRS”, broj 31/82);
- Pravilnik o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i vodi za navodnjavanje i metodama njihovog ispitivanja („Službeni glasnik RS”, broj 23/94);
- Pravilnik o načinu i minimalnom broju ispitivanja kvaliteta otpadnih voda („Službeni glasnik SRS”, broj 47/83 i 13/84 /ispravka/).

Najveći deo vodnog zemljišta zauzima Kurbalijska (Preševska), koja je i dominantni vodotok u granicama Plana.

U cilju zaštite površinskih i podzemnih voda, neophodno je sprovesti stroge mere zaštite prilikom planiranja i realizacije planiranih projekata i sadržaja koji mogu predstavljati potencijalne zagađivače životne sredine, uključujući i one sadržaje i projekte koji se ne nalaze na Listi projekata za koje je obavezna procena uticaja i Listi projekata za koje se može zahtevati procena uticaja (automehaničke radnje, hemijske istionice, perionice, pržionice kafe, pečenje, pekare i slične objekte).

U cilju zaštite površinskih i podzemnih voda, neophodno je sprovesti stroge mere zaštite

prilikom planiranja i realizacije planiranih projekata i sadržaja, koje se mogu razraditi i konkretizovati kroz postupak procene uticaja na životnu sredinu i Studiju o proceni uticaja na životnu sredinu.

Zaštita i unapređenje kvaliteta površinskih i podzemnih voda zasnovana je na merama i aktivnostima kojima se njihov kvalitet štiti i unapređuje preko mera zabrane, prevencije, obavezuju ih mera zaštite, kontrole i monitoringa, u cilju očuvanja života i zdravlja živog sveta, postizanja standarda kvaliteta životne sredine, smanjenja zagađenja, sprečavanja daljeg pogoršanja stanja voda i obezbeđuje neškodljivog i nesmetanog korišćenja voda za posebne i različite namene.

Smernice i mere zaštite voda:

- sprečavanje daljeg zagađenja Kurbalijske (Preševske) reke i podizanje kvaliteta vode na viši nivo;
- kvalitet pre i posle ispuštanja atmosferskih voda, mora da bude u skladu sa važećom zakonskom regulativom o klasi voda;
- izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda;
- obavezno je redovno održavanje i kontrola svih uređaja za tretman otpadnih voda;
- obavezno je postavljanje uređaja za kontinuirano merenje količine otpadnih voda koje se nakon prečišćavanja ispuštaju u recipijent;
- obavezno ispitivanje kvaliteta otpadnih voda pre i posle prečišćavanja u taložnicima separatorima ulja i masti;
- merenja količina i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda vrši akreditovana (ovlašćena) institucija (pravno lice), u skladu sa Zakonom o vodama;
- obavezno je postavljanje pijezometara za kontinualno kontrolisanje i praćenje kvaliteta podzemnih voda;
- izgradnja kanalizacionog sistema za odvođenje otpadnih voda kao separatnog sa posebnim kolektorom za odvođenje atmosferskih voda;
- proširenje i rekonstrukcija postojećih kanalizacione mreže i povezivanje svih delova naselja na kanalizacionu mrežu;
- izgradnja uređaja i postrojenja za tretman svih tehnoloških otpadnih voda u okviru pojedinačnih radnih kompleksa;
- uklanjanje „divljih deponija“ na obalama reka i poštovanje kaznene politike iz ove oblasti, kako bi se sprečilo njihovo

ponovno stvaranje;

- sanacija i rekultivacija prostora deponije “Prža” (koja je lokacija izvan granice ovog Plana);
- zaštitu od poplava izvesti aktivnim merama ublažavanja poplavnih talasa;
- regulaciju manjih vodotoka, treba obavljati po principima „naturalne regulacije“, koja podrazumeva što manju upotrebu grubih veštačkih intervencija (kinetiranja korita, oblaganja celog poprečnog profila kamenom i betonom itd.) kako bi se u celosti očuvali vodeni ekosistemi i neposredno priobalje;
- pri regulaciji vodotoka u zoni naselja, pored funkcionalnih kriterijuma, primeniti i urbane, estetske i druge uslove, koji oplemenjuju životnu sredinu;
- sa površina za parkiranje i ostalih površina na kojima se može pojaviti zagađenih atmosferskih voda, obavezno je kanalisanje i tretman istih u separatoru taložniku do zahtevanog nivoa, prečišćavanje u recipijent (atmosfersku kanalizaciju);
- zabranjeno je pranje vozila, mašina, opreme i uređaja u vodama i na vodnom zemljištu reka na području Plana.

Mere zaštite i korišćenja podzemnih voda

Utvrdjivanje i razvrstavanje rezervi podzemnih voda u kategorije i klase, izrada elaborata o rezervama podzemnih voda, vođenje evidencije o stanju rezervi podzemnih voda i prikazivanje podataka geoloških istraživanja, predstavlja obavezu u cilju održivog korišćenja prirodnih resursa. Korišćenje podzemnih voda kao prirodnog resursa, može se ostvariti prema:

- uslovima zaštite prirode po kojima se vrše geološka istraživanja,
- odobrenju za detaljna hidrogeološka istraživanja;
- elaboratu o rezervama podzemnih voda i termo-mineralnim izvorima.

Za realizaciju projekata na području Plana obavezno je pokretanje postupka procene uticaja na životnu sredinu pred nadležnim organom za zaštitu životne sredine i donošenje odluke o izradi /ne izradi Studije o proceni uticaja na životnu sredinu, u skladu sa Uredbom o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu (Službeni glasnik RS, broj 114/08), za potencijalno značajne izvore zagađivanja podzemnih voda i izvorišta vodosnabdevanja.

Zemljište

Mere zaštite zemljišta obuhvataju sistem pra enja kvaliteta zemljišta i njegovo održivo koriš enje, u skladu sa:

- Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Službeni glasnik RS”, broj 62/06, 65/08 i 41/09);
- Pravilnikom o dozvoljenim koli inama opasnih i štetnih materija u zemljištu i vodi za navodnjavanje i metodama njihovog ispitivanja („Službeni glasnik RS” broj 23/94), a koje se sprovodi kroz:
- obavezno planiranje i sprovo enje preventivnih mera zaštite, prilikom koriš enja zemljišta za sve delatnosti za koje se o ekuje da e znatno oštetiti funkcije zemljišta;
- obavezno upravljanje otpadom, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i podzakonskim aktima;
- obavezno upravljanje otpadnim vodama na planskom podru ju.

Smernice i mere zaštite zemljišta obuhvataju slede e obaveze:

- dalje širenje naselja vršiti u skladu sa pravilima definisanim Planom i zaustavljanje bespravne izgradnje u ugroženim zonama i lokacijama;
- prilikom izgradnje novih objekata i legalizacije postoje ih, obavezno je priklju enje na postoje u kanalizacionu mrežu;
- obavezna je izgradnja fekalne kanalizacione mreže, a do tada su, kao prelazno rešenje, dozvoljene isklju ivo vodonepropusne septi ke jame;
- u slu aju nepostojanja kanalizacione mreže u delu naselja u kom se gradi objekat, kao prelazno rešenje su dozvoljene isklju ivo vodonepropusne septi ke jame;
- neophodno je izvršiti sanaciju i rekultivaciju prostora deponije “Prža” (koja se nalazi izvan granica ovog Plana);
- organizovano upravljanje otpadom na podru ju Plana;
- kontrola upravljanja otpadom i otpadnim vodama, u okviru pojedina nih radnih i industrijskih kompleksa;
- remedijacija i rekultivacija napuštenih i lokacija ugroženih istorijskim zaga enjem;
- u cilju kontrole životne sredine na kompleksima postoje ih i planiranih projekata, propisivanja, sprovo enja i kontrole mera za zaštitu životne sredine,

obavezno je pokretanje postupka procene uticaja na životnu sredinu pred nadležnim organom za zaštitu životne sredine i donošenje odluke o izradi /ne izradi Studije o proceni uticaja na životnu sredinu, na osnovu Uredbe o utvr ivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS”, broj 114/08).

Posebne mere zaštite zemljišta od zaga ivanja i degradacije

- nosilac projekta/operater (prodavac ili kupac) je u obavezi da izradi izveštaj o stanju zemljišta, a za svaku transakciju zemljišta, na kome se dešava ili se dešavala potencijalno zaga uju a aktivnost;
- nosilac projekta/operater, potencijalni zaga iva je odgovoran za zaga ivanje životne sredine i u slu aju likvidacije ili ste aja preduze a ili drugih pravnih lica, skladu sa Zakonom;
- nosilac projekta/operater, potencijalni zaga iva ili njegov pravni sledbenik, obavezan je da otkloni uzrok zaga enja i posledice direktnog ili indirektnog zaga enja životne sredine i snosi ukupne troškove, koji uklju uju troškove rizika po životnu sredinu i troškove uklanjanja štete nanete životnoj sredini;
- nosilac projekta/operater, potencijalni zaga iva u obavezi je da izradi Izveštaj o stanju zemljišta;
- Izveštaj o stanju zemljišta mora biti izdat od strane stru ne organizacije, akreditovane za uzorkovanje i ispitivanje zemljišta i vode prema SRPS, ISO/IEC 17025 standardu;
- Izveštaj o stanju zemljišta mora da sadrži istorijsku osnovu lokacije, koja je dostupna iz službenih evidencija, hemijske analize za odre ivanje koncentracije opasnih materija u zemljištu, ograni ene u prvom redu na materije koje su povezane sa aktivnoš u na lokaciji, a koje mogu dovesti do kontaminacije, nivoe koncentracija opasnih materija koje imaju uticaj na stvaranje zna ajanog rizika po ljudsko zdravlje i životnu sredinu, nivo kontaminacije radionuklidima;
- nosilac projekta/operater koji degradira životnu sredinu dužan je da izvrši remedijaciju ili sanaciju degradirane životne sredine, u skladu sa projektima sanacije i remedijacije na koje resorno

Ministarstvo daje saglasnost;

- program remedijacije mora sadržati: identifikaciju kontaminiranog područja, na in uklanjanja opasnih materija sa kontaminirane lokacije (dekontaminacija), na in spre avanja širenja materija opasnih po životnu sredinu u dužem periodu, utvr en program monitoringa medijuma životne sredine, ograni avanje koriš enja zaga ene lokacije (rok);
- za lokaciju za koju je potrebno izvršiti remedijaciju, potrebno je detaljno istraživanje i uspostavljanje monitoringa do završetka remedijacije;
- projekat remedijacije i remedijacionog postupka, u skladu sa vrstom i tipom zaga enja, mora sadržati: pore enja mogu ih varijantnih rešenja u pogledu remedijacionog postupka i razloga za izbor najpovoljnijeg, opis planiranih aktivnosti u pogledu remedijacionog postupka (fizi ki, hemijski, biološki tretman ili kombinacija ovih postupaka), odnosno njihove tehnološke i druge karakteristike, prikaz vrsta i potrebne koli ine energije i energernata, vode, sirovina, potrebnog materijala za realizaciju projekta, metodologije tretiranja svih vrsta otpadnih materija iz remedijacionog postupka (prerada, reciklaža, odlaganje), prikaz uticaja na životnu sredinu izabranog projektnog remedijacionog postupka.

Zaštita i unapre enje prirode, prirodnih dobara i predela

Zaštita prirode obuhvata:

- zaštitu, o uvanje i unapre enje biološke, geološke i predeone raznovrsnosti;
- održivo koriš enje i upravljanje prirodnim dobrima i resursima;
- unapre enje stanja narušenih delova prirode;
- uskla ivanje ljudskih aktivnosti, ekonomskih i društvenih razvojnih planova i projekata sa održivim koriš enjem obnovljivih i neobnovljivih prirodnih resursa;
- dugoro no o uvanje prirodnih predela i prirodne ravnoteže;

Opšte mere zaštite prirodnih vrednosti na podru ju Plana:

- obavezno je o uvanje i unapre enje prirodnog i vešta kog vegetacijskog pokriva a u urbanom centru;
- obavezna je zaštita i o uvanje vegetacije

u rubnom delu urbanog centra, u cilju ublažavanja ekstremnih uticaja i poboljšanja mikroklimatskih uslova;

- podizanje zelenih površina unutar naseljskog centra i u okviru ostalih namena (parkovi, skverovi, bašte, drvoredi) u cilju smanjenja koncentracije štetnih gasova u vazduhu i poboljšanja opštih mikroklimatskih uslova;
- realizacija gra evinskog područja naselja, infrastrukturnih koridora, prilagoditi prirodnim strukturama i uslovima, tako da uticaj na predeone karakteristike bude što manji;
- sve prirodne predele zaštititi u njihovoj raznovrsnosti, jedinstvenosti, lepoti i zna aju za doživljaj i rekreaciju stanovništva;
- obavezne su mere ekološke kompenzacije u cilju ublažavanja štetnih posledica na prirodu (mere sanacije, primarna rehabilitacija, uspostavljanje novog lokaliteta ili kombinaciju mera).

Zaštita od buke i vibracija

Opšte mere zaštite stanovništva od buke u životnoj sredini, obuhvataju odre ivanje akustih zona u skladu sa namenom prostora i grani nim vrednostima indikatora buke u tim zonama. U skladu s tim utvr uju se:

- tihe zone – zašti ene celine i zone sa propisanim grani nim vrednostima od 50 dB(A) u toku dana i 40 dB(A) u toku no i u kojima je zabranjena upotreba izvora buke koji mogu povisiti nivo buke i obuhvataju: zone individualnog (porodi nog) stanovanja, zone i lokacije sporta i rekreacije i zelenila, lokacije de njih ustanova (vrti a) i školskih objekata, turisti ke zone i lokacije, lokacije objekata zdravstva;
- ostale zone – zone sa merama za otklanjanje izvora buke i merama zaštite od buke i obuhvataju: turisti ka područja, industrijske zone i lokacije, zone višeporodi nog i individualnog stanovanja sa privre ivanjem, pojasevi državnih puteva i gradskih saobra ajnica, školske zone, zanatska, trgova ka, administrativno-upravna zona sa stanovima, zona duž autoputa, magistralnih i gradskih saobra ajnica, industrijska, skladišna i servisna područja i transportni terminali bez stambenih zgrada.

Zaštita od buke na podru ju Plana mora biti integralni deo akusti nog zoniranja podru ja opštine Preševo i sprovodi e se u skladu sa:

- Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini („Službeni glasnik RS” broj 36/09 i 88/10);
- Uredbom o indikatorima buke, grani nim vrednostima, metodama za ocenjivanja indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini („Službeni glasnik RS”, broj 75/10);
- Pravilnikom o dozvoljenom nivou buke u životnoj sredini („Službeni glasnik RS”, broj 72/10);
- Pravilnikom o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke („Službeni glasnik RS”, broj 72/10).

Nosioci projekata/operatori koji u obavljanju privredne delatnosti emituju buku, odgovorni su za svaku aktivnost kojom se prouzrokuje izloženost buci iznad propisanih grani nih vrednosti.

Nosioci projekata/operatori koji obavljanjem delatnosti uti u ili mogu uticati na izloženost buci, dužni su da:

- obezbede u eš e u troškovima zaštite od buke u životnoj sredini u okviru investicionih, teku ih i proizvodnih troškova;
- obezbede pra enje uticaja svojih delatnosti na nivoe i intenzitete buke u životnoj sredini;
- obezbede sprovo enje odgovaraju ih mera zaštite od buke;
- sprovedu mere zvu ne zaštite pri projektovanju, gra enju i rekonstrukciji objekata saobra ajne infrastrukture, industrijskih objekata, stambenih, stambeno-poslovnih i poslovnih objekata;.
- sprovedu uslove i mere kojima se štetni

efekti buke mogu spre iti, smanjiti ili otkloniti (u postupku procene uticaja projekata na životnu sredinu vrednuju se mogu i neposredni i posredni štetni efekti buke na životnu sredinu i zdravlje stanovništva i utvr uju se uslovi i mere kojima se štetni efekti buke mogu spre iti, smanjiti ili otkloniti);

- sprovedu mere zaštite od buke u skladu sa zakonom kojim se ure uje integrisano spre avanje i kontrola zaga ivanja životne sredine, kao uslov za rad postrojenja i aktivnosti za koje se izdaje integrisana dozvola;
- u postupku tehni kog pregleda za ostale objekte mora se utvrditi ispunjenost uslova i mera zaštite od buke odnosno zvu ne zaštite;
- da na propisan na in obezbede merenje buke, izradu izveštaja o merenju buke i snosi troškove merenja buke u zoni uticaja (merenje buke u životnoj sredini obavlja organizacija ovlaš ena od strane resornog Ministarstva);

Smernice i mere zaštite od buke:

- realizacija saobra ajnica se mora sprovesti na na in koji obezbe uje dobru proto nost saobra aja;
- formiranje zaštitnog zelenog pojasa/zaštitnih barijera (antizvu ne barijere) u okviru planskog podru ja;
- ozelenjavanje parking površina, u skladu sa odredbama Plana;
- formiranje zaštitnog zelenog pojasa na granicama kompleksa planiranih projekata;
- ozelenjavanje duž internih saobra ajnica na na in koji ne umanjuje vidljivost i bezbednost saobra aja (nisko rastinje).

Smanjenje ja ine zvuka prilikom stvaranja zaštitnog pojasa zelenila

Tabela broj 5.

Ja ina zvuka (dB)			Širina i visina pojasa, tip zelene površine i vrste
Pre pojasa	Iza pojasa	Razlika	
76,7	69	7,7	Širina 10m i visina 5m drvodred i živa ograda: <i>Tilia sp, Ligustrum sp.</i>
80	74	6	Širina 11m i visina 8m stabla: <i>Tilia sp.</i>
83	75,6	7,4	Širina 10m i visina 8m drvodred i živa ograda: <i>Tilia sp, Ligustrum sp.</i>
77,7	66,1	11	Širina 36m i visina 12m grupa drve a i žbunja

Vrste veoma otporne na zagaenja, koje se esto koriste za stvaranje zaštitnih pojaseva su: Acer rubrum, Cornus mas, Corylus colurna, Platanus sp, Gleditsia triacanthos, Populus deltoides, Robinia pseudoacacia, Pyracantha coccinea, Sorbus japonica, Juniperus sp, Juglans nigra, Quercus robur, Populus nigra, Amorpha fruticosa, Ribes sp, Ligustrum ovalifolium, Sophora aucuparia, Rosa canina, Tilia americana, Hedera helix, Ulmus campestris, Chamaecyparis lawsoniana, Thuja occidentalis, Abies concolor, Alnus glutinosa, Acer platanoides.

Zaštita od nejonizuju eg zra enja

Zaštita od nejonizuju ih zra enja obuhvata uslove i mere zaštite zdravlja ljudi i zaštite životne sredine od štetnog dejstva nejonizuju ih zra enja, uslove koriš enja izvora nejonizuju ih zra enja i predstavljaju obavezne mere i uslove pri planiranju, koriš enju i ure enju prostora.

Zaštita od nejonizuju eg zra enja sprovodi e se u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti od nejonizuju eg zra enja („Službeni glasnik RS”, broj 36/09).

Nejonizuju a zra enja su elektromagnetska zra enja koja imaju energiju fotona manju od 12,4eV i obuhvataju:

- ultraljubi asto ili ultravioleto zra enje (talasne dužine 100-400nm);
- vidljivo zra enje (talasne dužine 400-780nm);
- infracrveno zra enje (talasne dužine 780nm - 1 mm);
- radio-frekvencijsko zra enje (frekvencije 10kHz – 300GHz);
- eletromagnetska polja niskih frekvencija (frekvencije 0-10kHz);
- lasersko zra enje;
- ultrazvuk ili zvuk ija je frekvencija ve a od 20kHz (i ako se ne radi o EM zra enju).

Izvori nejonizuju ih zra enja od posebnog interesa su stacionarni i mobilni izvori elektromagnetnog zra enja koji mogu da budu opasni po zdravlje ljudi, ije elektromagnetno polje u zoni pove ane osetljivosti, dostiže barem 10% iznosa referentne, grani ne vrednosti propisane za tu frekvenciju.

Zone pove ane osetljivosti su zone stanovanja, zone i lokacije u kojima se osobe mogu zadržavati i 24 sata dnevno (škole, domovi, predškolske ustanove, porodilišta, bolnice, turisti ki objekti, de ja igrališta, površine neizgra enih parcela planirane za navedene namene (u skladu sa preporukama Svetske

zdravstvene organizacije). Opština Preševo je u obavezi da vrši inspekcijski nadzor nad izvorima nejonizuju ih zra enja za koje odobrenje za izgradnju i po etak rada izdaje nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

Operater je u obavezi da:

- primeni mere i ispunjava uslove za koriš enje izvora nejonizuju ih zra enja od posebnog interesa;
- da sprovede postupak procene uticaja na životnu sredinu, u skladu sa Zakonom;
- vodi propisanu evidenciju;
- obezbedi ispitivanje zra enja izvora nejonizuju ih zra enja u životnoj sredini;
- u roku obavesti nadležni organ o vanrednom doga aju;
- sprovodi sve mere zaštite od nejonizuju ih zra enja;

Bazne stanice mobilne telefonije - Razvoj mobilne telefonije je realnost, a njena spoljna manifestacija je prava „šuma” antena na koju javnost reaguje na svoj na in, sa manje ili više objektivnih saznanja o stvarnoj opasnosti koju nejonizuju e zra enje baznih stanica mobilne telefonije, kao i mobilnih telefona, donosi.

Bazna stanica mobilne telefonije (BSMT) je, po svojoj funkciji primopredajni sistem i ine je primopredajni ure aji i odgovaraju a telekomunikaciona oprema, koja služi za povezivanje bazne stanice sa ostalim delovima mobilne telekomunikacione mreže. BSMT može istovremeno biti funkcionalna u tri mobilne telekomunikacione mreže (ili tri dela jedinstvene mreže) koji se, pored tehnološkog nivoa i mogu nosti prenosa govora, podataka ili slike, razlikuju i po frekvencijskim opsezima koje koriste, sa realnim prodorom ka 4G i naprednijim tehnologijama:

- GSM-Global System for Mobile 900;
- GSM 1800 i
- UMTS- Universal Mobile Telecommunications System (poznat i kao 3G - oko 2100 MHz).

Predajnici baznih stanica mobilne telefonije spadaju u grupu sa malom snagom (predajnici od nekoliko desetina vati), koji emituju jedan vrlo uzak snop radiofrekventnih talasa. Snaga zra enja (samim tim i efektivna izra ena snaga) je uvek ograni ena na optimalnu, u zavisnosti od optere enja i uslova propagacije ali se, iz razloga bezbednosti, pri merenju redovno uzima i maksimalno optere enje, pri kome ne smeju da se prekora e referentne grani ne vrednosti ni u jednoj ta ki u okolini bazne stanice. Tom prilikom se redovno uzimaju u obzir i drugi predajnici u zoni, odnosno mora se meriti i emisija ali i

ukupna imisija. Za uslove prostiranja elektomagnetnih talasa, moraju se ispoštovati:

- tehni ke mere i zahtevi;
- mere bezbednosti i zaštite zdravlja ljudi;
- mere bezbednosti životne sredine.

Izbor lokacije za postavljanje bazne stanice mobilne telefonije, sa ekološkog aspekta, mora biti u skladu sa smernicama, merama i uslovima:

- strateške procene uticaja plana (ili sektorskih programa);
- procene uticaja na životnu sredinu projekta;
- zaštite od nejonizuju ih zra enja.

Operater je u obavezi da sprovede utvr ene mere i uslove zaštite životne sredine:

- opasnosti od direktnog dodira delova koji su pod stalnim naponom;
- opasnosti od direktnog dodira provodljivih delova koji ne pripadaju strujnom kolu;
- opasnosti od požara i eksplozija;
- statički električnost usled rada ure aja;
- opasnosti od uticaja berilijum oksida;
- atmosferski električnost;
- nestanak napona u mreži;
- nedovoljna osvetljenost prostorija;
- neoprezno rukovanje;
- opasnost pri radu na visini (montiranje antena na antenskim stubovima);
- mehani ka ošte enja;
- uticaj prašine, vlage i vode

Obavezne mere zaštite od nejonizuju ih zra enja:

- obavezno je analizirati, pre postavljanja svih planiranih objekata, potencijalnih izvora nejonizuju ih zra enja, propisanih urbanisti kim zahtevima, održivost planiranih položaja kao potencijalne rizike po životnu sredinu i zdravlje ljudi;
- nije dozvoljeno planiranje i postavljanje ure aja i pripadaju eg antenskog sistema baznih stanica na objektima obrazovanja, de je zaštite, zdravstvene zaštite, de jih igrališta, a minimalno potrebna udaljenost od ivica parcela navedenih namena do baznih stanica, ne može biti manja od 50 m;
- može se vršiti postavljanje ure aja i pripadaju eg antenskog sistema baznih stanica, pod uslovom da:
  - visinska razlika sistema bazne stanice i stambenog objekta u okruženju iznosi najmanje 30 m;
  - udaljenost antenskog sistema bazne stanice i stambenih objekata u okruženju može biti manja od 30 m,

isklju ivo kada je visinska razlika izme u bazne antene i krovne površine objekata u okruženju iznosi najmanje 10 m;

- obavezna je primena sredstava i opreme za zaštitu od nejonizuju ih zra enja;
- obavezna je kontrola stepena izlaganja nejonizuju em zra enju u životnoj sredini i kontrola sprovedenih mera zaštite od nejonizuju ih zra enja;
- obavezno je sistematsko ispitivanje i pra enje nivoa nejonizuju ih zra enja u životnoj sredini;
- obavezno je odre ivanje uslova za koriš enje izvora nejonizuju ih zra enja od posebnog interesa;
- obavezno je obezbe ivanje organizacionih, tehni kih, finansijskih i drugih uslova za sprovo enje zaštite od nejonizuju ih zra enja;
- obavezno je vo enje evidencije o izvorima nejonizuju ih zra enja od posebnog interesa;
- obavezno je ozna avanje izvora nejonizuju ih zra enja od posebnog interesa i zone opasnog zra enja;
- obavezno je sprovo enje kontrole i obezbe ivanje kvaliteta izvora nejonizuju ih zra enja od posebnog interesa;
- obavezna je kontrola stepena izlaganja nejonizuju em zra enju u životnoj sredini i kontrola sprovedenih mera zaštite od nejonizuju ih zra enja;
- objekte ne postavljati unutar druge zone opasnosti od požara u blizini otvorenih skladišta lako isparljivih, zapaljivih i eksplozivnih materija bez odgovaraju e zaštite i pribavljenih uslova, odnosno saglasnosti nadležnog organa protivpožarne zaštite;
- s obzirom da se antenski sitem bazne stanice instalira na stubu koji polazi od tla, treba da se postavi ograda oko bazne stanice i antenskog stuba. Na ogradi postaviti table na kojima je ispisano upozorenje da se ne sme prilaziti antenskom stubu;
- antenski sistem bazne stanice se mora projektovati tako da se u glavnom snopu zra enja antene ne nalaze antenski sistemi drugih komercijalnih ili profesionalnih ure aja, kao ni sami ure aji, što se postiže optimalnim izborom visine antene, kao i pravilnim izborom pozicije antenskog sistema na samom objektu;
- otpadne materije koje se jave tokom

izgradnje objekata baznih stanica, pristupnih puteva, dovo enja elektri ne energije i sli no, moraju se ukloniti preko ovlaš enog komunalnog preduze a;

- nakon izgradnje, odnosno postavljanja objekta koji sadrži izvor nejonizuju eg zra enja, a pre izdavanja dozvole za po etak rada ili upotrebne dozvole izvrši prvo ispitivanje, odnosno merenje nivoa elektromagnetnog polja u okolini izvora;
- za potrebe prvog ispitivanja operater može izvor elektromagnetnog polja pustiti u probni rad u periodu ne dužem od 30 dana ili za telekomunikacione objekte može merenja izvršiti u okviru tehni kog pregleda;
- organ nadležan za izdavanje upotrebne dozvole za objekat koji sadrži izvor nejonizuju eg zra enja od posebnog interesa, može pustiti u rad taj izvor ako je merenjem utvr eno da nivo elektromagnetnog polja ne prekora uje propisane grani ne vrednosti i da izgra eni, odnosno postavljeni objekat ne e svojim radom ugrožavati životnu sredinu;
- ako se periodi nim ispitivanjem, sistematskim ispitivanjem ili merenjem izvršenim po nalogu inspektora za zaštitu životne sredine, utvrdi da je u okolini jednog ili više izvora izmeren nivo elektromagnetnog polja iznad propisanih grani nih vrednosti, nadležni organ može korisniku naložiti ograni enje u pogledu upotrebe, rekonstrukciju ili zatvaranje objekta do zadovoljavanja propisanih grani nih vrednosti;
- rekonstrukcija se obavlja tehni ki i operativno izvedivim merama u roku od najviše godinu dana od dana kada je naložena rekonstrukcija izvora od strane nadležne inspekcije za zaštitu životne sredine.
- obavezno je informisanje stanovništva o zdravstvenim efektima izlaganja nejonizuju im zra enjima;
- obavezno je informisanje stanovništva o merama zaštite i obaveštavanje o stepenu izloženosti nejonizuju im zra enjima u životnoj sredini;
- u cilju kontrole životne sredine, kontrole i zaštite zdravlja stanovništva od izvora nejonizuju eg zra enja, propisivanja, sprovo enja i kontrole mera za zaštitu životne sredine i zdravlja stanovništva, za realizaciju objekata/ure aja izvora nejonizuju eg zra enja, potrebno je pokretanje postupka procene uticaja na životnu sredinu pred nadležnim organom

za zaštitu životne sredine i donošenje odluke o izradi /ne izradi Studije o proceni uticaja na životnu sredinu za planirane projekte potencijalne izvore nejonizuju eg zra enja u skladu sa Uredbom o utvr ivanju Liste projekata za koje je obavezna roena uticaja i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS“, broj 114/08).

Zaštita od hemikalija i biocidnih proizvoda

Obavezne mere zaštite životne sredine od hemikalija, a u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine na podru ju Plana:

- uspostavljanje integrisanog upravljanje hemikalijama;
- klasifikacija, pakovanje i obeležavanje hemikalija;
- integralni registar hemikalija;
- registar hemikalija koje su stavljene u promet;
- ograni enja i zabrane proizvodnje, stavljanja u promet i koriš enja hemikalija;
- ishodovanje dozvola za obavljanje delatnosti prometa i dozvole za koriš enje naro iro opasnih hemikalija;
- ishodovanje dozvole za stavljanje u promet deterdzenata;
- uspostavljanje sistematskog pra enja hemikalija.

Obaveze operatera koji upravlja hemikalijama:

- operater koji upravlja hemikalijama mora preduzimati mere u cilju spre avanja negativnih uticaja hemikalija na zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- operater je dužan da skladišti opasne hemikalije na na in da se ne ugrozi život i zdravlje ljudi i životna sredina, a sa njihovim ostacima i praznom ambalažom postupa u skladu sa propisima kojima se reguliše upravljanje otpadom;
- snabdeva odre enih vrsta, odnosno koli ina opasne hemikalije dužan je da obezbedi lice koje se stara o pravilnom upravljanju tih hemikalija.

Biocidni proizvodi – su aktivne supstance ili smeša, koja sadrži jednu ili više aktivnih supstanci, ija je namena da hemijski ili biološki uništi nepoželjne organizme, može se koristiti ako je za njega izdato odobrenje za stavljanje u promet i ako je klasifikovan, obeležen, pakovan i

ima bezbednosni list. Razvrstavaju se u vrste prema:

- na inu koriš enja;
- organizmu na koji deluju;
- prostoru u kojem se koriste;
- predmetu, odnosno prema površini koja se tretira.

Zaštita od hemijskog udesa, integrisano spre avanje i kontrola zaga ivanja životne sredine- zaštita od hemijskog udesa (odredbe SEVESSO II Direktive), je zaštita od iznenadnog i nekontrolisanog doga aja koji nastaje osloba anjem, izlivanjem ili rasipanjem opasnih materija, obavljanjem aktivnosti pri proizvodnji, upotrebi, preradi, skladištenju, odlaganju ili dugotrajnom neadekvatnom uvanju. SEVESSO postrojenje - postrojenje u kojem se obavljaju aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna opasna materija u jednakim ili ve im koli inama od propisanih, (gde se opasne materije proizvode, koriste, skladište ili se njima rukuje) i uklju uje svu opremu, objekte, cevovode, mašine, opremu, alate, interne koloseke i depoe, skladišta i ostalu prate u opremu u funkciji postrojenja. Operateri SEVESSO postrojenja, prema koli inama iz Liste opasnih materija i njihovih koli ina i Liste svojstava i klasa opasnih materija i njihovih koli ina, u obavezi su da izrade:

- Politiku prevencije udesa po dostavljanju Obaveštenja nadležnom organu resornog Ministarstva - Operateri SEVESSO postrojenja nižeg reda;
- Izveštaj o bezbednosti i Plan zaštite od udesa - Operateri SEVESSO postrojenja višeg reda;
- Operater SEVESSO postrojenja je u obavezi da, ukoliko se desi hemijski udes na lokaciji, odmah o hemijskom udesu obavesti resorno Ministarstvo, jedinicu lokalne samouprave i organe nadležne za postupanje u vanrednim situacijama u skladu sa propisima kojima se ure uje zaštita i spašavanje;
- Operater SEVESSO postrojenja nižeg reda u obavezi je da izradi dokument - Politiku prevencije udesa i da Ministarstvu, pre izrade Politike prevencije udesa, dostavi Obaveštenje.
- Operater SEVESSO postrojenja višeg reda u obavezi je da izradi i dostavi Ministarstvu Izveštaj o bezbednosti i Plan zaštite od udesa.
- Operateri koji nisu SEVESSO postrojenje a koji imaju na svojoj lokaciji (kompleksu) zna ajne koli ine opasnih materija, u cilju zaštite od hemijskog udesa u obavezi su

da postupaju u skladu sa Zakonom o vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS“ broj 111/09, 92/11 i 93/12).

Plan zaštite od hemijskog udesa opštine Preševo (Eksterni plan zaštite od udesa) je obavezan dokument koji lokalna samouprava mora doneti na osnovu Planova zaštite od udesa operatera koji se nalaze na njenoj teritoriji, u skladu sa Zakonom o vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS“ broj 111/09, 92/11 i 93/12).

Procena rizika u slu aju nastanka hemijskog udesa - zaštita od hemijskih udesa i zaga ivanja životne sredine pri proizvodnji, prevozu i skladištenju opasnih materija u postrojenjima i instalacijama, ostvariva e se preventivnim merama koje obuhvataju aktivnosti koje se sprovode u postrojenjima i na koridorima prevoza opasnih materija, a u cilju smanjenja mogu nosti nastanka udesa i mogu ih posledica. Rešavanje problema upravljanja ekološkim rizikom pri transportu opasnih materija zavisi e od dinamike rekonstrukcije i revitalizacije postoje ih i realizacije planiranih saobra ajnica, na osnovu ega e se trase prevoza opasnih materija utvr ivati opštinskom normativom (posebnim odlukama u skladu sa Zakonom i planom namene prostora). U na elu, za prevoz opasnih i štetnih materija dozvoljeno je koristiti deonice autoputeva i državnih puteva I i II reda, koje prolaze kroz podru ja nižih gustina stanovanja i manje naseljenosti. Ograni enje se ne odnosi na prevoz naftnih derivata u cisternama kapaciteta do 10t.

Cilj integrisanog spre avanja zaga ivanja životne sredine je da se:

- smanje ili minimalizuju emisije u sve medijume životne sredine;
- uspostavi visok nivo zaštite životne sredine;
- minimalizuje potrošnja sirovine i energije;
- pojednostavi i oja a uloga kontrolnih organa vlasti;
- uklju i javnost u svim fazama procesa (Arhuska konvencija).

Operater IPPC postrojenja (prema Listi aktivnosti i postrojenja za koje se izdaje integrisana dozvola) u obavezi je da:

- za novo postrojenje podnese zahtev za izdavanje integrisane dozvole, pre dobijanja dozvole za upotrebu;
- nadležnost za izdavanje integrisane dozvole je u zavisnosti od toga koji organ izdaje odobrenje za gradnju (gra evinsku dozvolu) odre uje se ko je nadležni organ

za integrisanu dozvolu;

- BREF dokument daje informacije o specifi nom industrijskom sektoru ili poljoprivrednom sektoru, tehnikama i procesima zastupljenim u tom sektoru, svim postoje im emisijama u vodu, vazduh i zemljište kao i generisanim otpadima, u zavisnosti od proizvodnih kapaciteta, tehnikama koje se razmatraju u odre ivanju BAT.

Upravljanje otpadom

Koncept upravljanja otpadom na podru ju Plana mora biti zasnovan na uklju ivanje u sistem Lokalnog plana upravljanja otpadom opštine Preševo kao i na primeni svih neophodnih organizacionih i tehni kih mera kojima bi se minimalizovali potencijalni negativni uticaji na kvalitet životne sredine. Upravljanje otpadom na podru ju Plana mora biti deo integralnog upravljanja otpadom na lokalnom i regionalnom nivou i sprovodi e se u skladu sa:

- Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, broj 36/09 i 88/10);
- Zakonom o ambalaži i ambalažnom otpadu („Službeni glasnik RS”, broj 36/09);
- Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Službeni glasnik RS” broj 56/10);
- Pravilnikom o na inu skladištenja, pakovanja i obeležavanja opasnog otpada („Službeni glasnik RS”, broj 92/10);
- Pravilnikom o obrascu Dokumenta o kretanju opasnog otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS”, broj 114/03);
- Pravilnikom o uslovima i na inu sakupljanja, transporta, skladištenja i tretmana otpada koji se koristi kao sekundarna sirovina ili za dobijanje energije („Službeni glasnik RS”, broj 98/10).

Strategija upravljanja otpadom za period 2010-2019. godine, („Službeni glasnik RS“, broj 29/10) predstavlja osnovni dokument koji obezbe uje uslove za racionalno i održivo upravljanje otpadom na nivou Republike Srbije:

- odre uje osnovnu orijentaciju upravljanja otpadom za naredni period, u saglasnosti sa politikom EU u ovoj oblasti i strateškim opredeljenjima Republike Srbije;
- usmerava aktivnosti harmonizacije zakonodavstva u procesu približavanja zakonodavstvu EU;

- identifikuje odgovornosti za otpad i zna aj i ulogu vlasni kog usmeravanja kapitala;
- postavlja ciljeve upravljanja otpadom za kratkoro ni i dugoro ni period;
- utvr uje mere i aktivnosti za dostizanje postavljenih ciljeva.

Opština Preševo pripada Regionalnom centru za upravljanje komunalnim otpadom, sa centrom u Vranju, kome pripadaju i opštine Bujanovac, Trgovište, Vladi in Han, Surdulica i Bosilegrad. U toku je priprema dokumentacije za proširenje sanitarne deponije “Meteris” u Vranju i njeno stavljanje u funkciju regionalne sanitarne deponije, a u toku je i projektovanje transfer stanice u Preševu. Preševo je u obavezi da izradi Lokalni plan upravljanja otpadom.

Upravljanje opasnim otpadom - do realizacije nacionalnog postrojenja za fizi ko-hemijski tretman opasnog otpada i regionalnog skladišta opasnog otpada, upravljanje opasnim otpadom vrši e se u skladu sa važe im Zakonom i podzakonskim aktima.

Smernice i mere upravljanja otpadom:

- sanirati sve lokacije na kojima je nekontrolisano deponovan otpad na planskom podru ju,
- zabranjeno je odlaganje, deponovanje svih vrsta otpada van prostora opredenjenih za tu namenu, na planskom podru ju, neposrednom i širem okruženju;
- gradske deponije za odlaganje gradskog sme a i drugog otpadnog materijala, planirati u skladu sa za to predvi enom zakonskom regulativom na bazi potrebnih prethodnih istražnih radova, stru no-tehni kih analiza, odgovaraju ih uslova, saglasnosti i propisane tehni ke dokumentacije;
- postupanje i upravljanje neopasnim otpadom vrši e se preko operatera koji poseduje dozvolu za upravljanje neopasnim otpadom, u skladu sa zakonskom regulativom;
- postupanje i upravljanje opasnim otpadom i otpadom posebnih tokova, vrši e se preko operatera koji poseduje dozvolu za upravljanje opasnim otpadom, u skladu sa zakonskom regulativom.

Opšte mere upravljanja otpadom

Nadležni organ opštine Preševo:

- donosi Lokalni plan upravljanja otpadom, obezbe uje uslove i stara se o njegovom sprovo enju;

- ure uje, obezbe uje, organizuje i sprovodi upravljanje komunalnim, odnosno inertnim i neopasnim otpadom na svojoj teritoriji;
  - ure uje postupak naplate usluga u oblasti upravljanja komunalnim, odnosno inertnim i neopasnim otpadom;
  - izdaje dozvole, odobrenja i druge akte u skladu sa Zakonom;
  - vodi evidenciju i podatke dostavlja resornom Ministarstvu;
  - vrši nadzor i kontrolu primene mera postupanja sa otpadom u skladu sa Zakonom.
- zabranjeno je odlaganje i spaljivanje otpada koji se može ponovo koristiti;
  - zabranjeno je razblaživanje opasnog otpada radi ispuštanja u životnu sredinu;
  - upravljanje posebnim tokovima otpada, (istrošene baterije i akumulatori, otpadna ulja, otpadne gume, otpad od elektri nih i elektronskih proizvoda, fluorescentne cevi koje sadrže živu, polihlorovani bifenili i otpad od polihlorovanih bifenila (PCB), otpad koji sadrži, sastoji se ili je kontaminiran dugotrajnim organskim zaga uju im materijama (POPs otpad), otpad koji sadrži azbest, otpadna vozila, otpad iz objekata u kojima se obavlja zdravstvena zaštita i farmaceutski otpad i otpad iz proizvodnje titan dioksida) se vrši shodno zakonskim odredbama i relevantnim podzakonskim aktima.

Posebne mere upravljanja otpadom - obaveze operatera postrojenja:

- za postrojenja za koja se izdaje integrisana dozvola priprema se i donosi Plan upravljanja otpadom;
- za postrojenja ija je delatnost upravljanje otpadom i za koja se izdaje integrisana dozvola ili dozvola za upravljanje otpadom, donosi se Radni plan postrojenja za upravljanje otpadom;
- proizvo a ili uvoznik iji proizvod posle upotrebe postaje opasan otpad u obavezi je da taj otpad preuzme posle upotrebe bez naknade troškova i sa njima postupi u skladu sa Zakonom.

Proizvo a otpada/operater dužan je da:

- sa ini plan upravljanja otpadom i organizuje njegovo sprovo enje, ako godišnje proizvodi više od 100 t neopasnog otpada ili više od 200 kg opasnog otpada;
- pribavi izveštaj o ispitivanju otpada i obnovi ga u slu aju promene tehnologije, promene porekla sirovine, drugih aktivnosti koje bi uticale na promenu karaktera otpada i uva izveštaj najmanje pet godina;
- preda otpad licu koje je ovlaš eno za upravljanje otpadom ako nije u mogu nosti da organizuje postupanje sa otpadom;
- karakterizacija otpada vrši se samo za opasan otpad i za otpad koji prema poreklu, sastavu i karakteristikama može biti opasan otpad, osim otpada iz doma instva;
- transport opasnog otpada vrši se u skladu sa propisima kojima se ure uje transport opasnih materija, u skladu sa dozvolom za prevoz otpada i zahtevima koji regulišu posebni propisi o transportu (ADR/RID/ADN i dr);

Za obavljanje delatnosti upravljanja otpadom pribavljaju se dozvole i to: dozvola za sakupljanje otpada, za transport otpada, za skladištenje i tretman otpada i za odlaganje otpada. Za obavljanje više delatnosti jednog operatera može se izdati jedna integralna dozvola. Dozvole za skladištenje, tretman i odlaganje otpada izdaju se na period od 10 godina.

Upravljanje ambalažnim otpadom

Opšte mere za upravljanje ambalažnim otpadom - upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom se sprovodi u skladu sa:

- uslovima zaštite životne sredine koje ambalaža mora da ispunjava za stavljanje u promet;
- uslovima za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom;
- obavezom izveštavanja o ambalaži i ambalažnom otpadu.

Mere za unapre enje energetske efikasnosti

Pod energetsom efikasnoš u podrazumevaju se mere koje se primenjuju u cilju smanjenja potrošnje energije. Prema zakonu o planiranju i izgradnji unapre enje energetske efikasnosti je smanjenje potrošnje svih vrsta energije, ušteda energije i obezbe enje održive gradnje primenom tehni kih mera, standarda i uslova planiranja, projektovanja, izgradnje i upotrebe objekata. Imaju i u vidu uticaj dobijanja energije iz konvencionalnih izvora, može se re i da su mere za unapre enje energetske efikasnosti ujedno i mere sa ciljem zaštite životne sredine.

Opšte mere za unapre enje energetske efikasnosti:

- gazdovanje energijom i energetska planiranje na teritoriji naselja Preševo;
- izrada planova energetskeg razvoja opštine;
- promovisanje značaja energetskeg planiranja za poboljšanje energetske efikasnosti,
- priprema i realizacija konkretnih projekata sa ciljem unapređenja energetske efikasnosti;
- podizanje nivoa svesti krajnjih korisnika o energetskeg efikasnosti, potrebi za racionalnim korišćenjem energije i uštedi koja se može postići i sprovođenjem informativnih kampanja o energetskeg efikasnosti;
- racionalna upotreba kvalitetnih energenata i povećanje energetske efikasnosti u proizvodnji, distribuciji i korišćenju energije kod krajnjih korisnika energetskeg usluga,
- racionalno korišćenje neobnovljivih prirodnih izvora energije i zamena obnovljivim, gde god je to moguće,
- modernizacija postojećih energetskeg objekata/postrojenja i ugradnja opreme za smanjenje emisije štetnih efluenata iz energetskeg izvora,
- uvođenje savremenih sistema za gazdovanje energijom u industrijskim preduzećima.
- poboljšanje energetske efikasnosti i racionalno korišćenje energije na nivou opštine – u javnim komunalnim preduzećima, ustanovama i javnim objektima u nadležnosti opštine primenom mera na građevinskom omotaču, sistemu grejanja i unutrašnjem osvetljenju.

2.7.2. Zaštita prirodnih i kulturnih dobara

Prirodna dobra

Na osnovu rešenja broj 020-134/2 od 20.07.2015. godine, izdatog od Zavoda za zaštitu prirode Srbije, RJ Niš, predmetno područje se ne nalazi unutar zaštićenog prirodnog dobra za koje je sproveden ili pokrenut postupak zaštite, ne nalazi se u prostornom obuhvatu ekoloških mreža, niti u prostoru evidentiranih prirodnih dobara.

Obaveza je investitora izvođenja radova, da ukoliko u toku izvođenja radova naiđe na prirodno dobro koje je geološko – paleontološkog ili mineraloško – petrografskog porekla, a za koje se pretpostavlja da ima svojstvo spomenika

prirode, o tome obavesti ministarstvo nadležno za poslove životne sredine i da preduzme sve mere kako se prirodno dobro ne bi oštetilo do dolaska ovlašćenog lica.

Kulturna dobra

Za potrebe izrade Plana, od Zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Niša, izdati su:

- akt o uslovima korišćenja, održavanja i korišćenja i utvrdjenim merama zaštite, broj 96/2 od 01.03.2012. godine i
- ažuriranje podataka i uslova, broj 877/2 od 17.07.2015. godine.

Na području Plana, nalaze se zaštićeni spomenici kulture, evidentirano je 5 arheoloških lokaliteta, kao i više kulturnih dobara koja uživaju predhodnu zaštitu.

Spomenici kulture

1. kompleks Ibrahim Pašine dzamije u Preševu (na osnovu odluke Vlade Republike Srbije 05 broj 633-9866/2013 od 22.11.2013. godine);
2. kuća za stanovanje i zgrada sa dva anama Na ibe i Halila Esada u Preševu (na osnovu odluke Vlade Republike Srbije 05 broj 633-9865/2013 od 22.11.2013. godine).

Osnovne mere zaštite za spomenike kulture

Opšte mere i uslovi zaštite podrazumevaju da se mere tehničke zaštite i drugi radovi na nepokretnom kulturnom dobru mogu izvoditi pod uslovima, u postupku i na način koji je utvrđen Zakonom o kulturnim dobrima („Službeni glasnik RS”, broj 71/94).

Dozvoljava se:

- Korišćenje nepokretnih kulturnih dobara i dobara koja uživaju predhodnu zaštitu u njihovoj izvornoj ili odgovarajućoj nameni, na način koji ne ugrožava njihova osnovna spomenička svojstva;
- Izvođenje mera tehničke zaštite (zaštita, konzervacija, restauracija, sanacija, rekonstrukcija, revitalizacija) i prezentacije pravno zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara.
- Revitalizacija, adaptacija i hortikulturne mere zaštite okoline nepokretnih kulturnih dobara i dozvoljenih novoizgrađenih objekata do privremeno prostora trajnoj nameni.
- Vršenje daljih istraživanja i radova u cilju otkrivanja, evidentiranja i kategorisanja nepokretnih kulturnih dobara.

- Otklanjanje predhodno unetih promena na zašti enim kulturnim dobrima koje su doprinele izmeni prirodnih uslova i karaktera i vrednosti kulturnih dobara.

Zabranjuje se:

- Rušenje, prepravljanje, raskopavanje, prezi ivanje ili vršenje drugih radova koji direktno narušavaju ili mogu ugroziti svojstva nepokretnog kulturnog dobra (sadržaj, prirodu, izgled) bez prethodno pribavljenih uslova i saglasnosti Zavoda za zaštitu spomenika kulture Niš.
- Koriš enje ili upotreba nepokretnog kulturnog dobra u svrhe koje nisu u skladu sa njegovom prirodom, namenom i zna ajem ili na na in koji može da dovede do njihovog ošte enja.
- Dislokacija objekata osim kada je to

neophodno da bi se isti o uvali i to u slu ajevima prirodnih nepogoda i rizika kao što su npr. mogu a erozija tla ili visoke podzemne vode koje smanjuju nosivost tla i prete da trajno ugroze stabilnost objekta.

- Izgradnja industrijskih, rudarskih i energetskih objekata, sto arskih i živinarskih farmi, infrastrukturnih i drugih objekata koji svojim gabaritom, oblikom i funkcijom, odnosno, svojom eksploatacijom i otpadnim materijama mogu da ugroze nepokretno kulturno dobro po bilo kom osnovu i da degradiraju i naruše pejzažne odlike i prirodne elemente njegove zašt ene okoline.

Arheološka nalazišta sa spomeni kim svojstvima

3. lokacija Crkva Sv. Dimitrija (antika)
4. lokacija zapadno od crkve (antika)
5. lokacija Markovo kale – utvrđenje
6. lokacija Markovo kale- podgradje
7. lokacija Šuplji kamemen - crkva i isposnica (izvan granice obuhvata ovog Plana)

Osnovne mere zaštite arheoloških nalazišta:

- pri projektovanju i izgradnji pojedina nih infrastrukturnih sistema, investitor je dužan da pribavi prethodne uslove od Zavoda za zaštitu spomenika kulture Niš;
- ako se pri izgradnji pojedina nih infrastrukturnih sistema ne mogu zaobi i nepokretna kulturna dobra i arheološki lokaliteti, neophodno je obaviti stru nu opservaciju lokaliteta i obaviti prethodna istraživanja;
- investitor je dužan da obezbedi materijalna sredstva za prethodna arheološka istraživanja;
- pre zapo injanja radova, investitor je dužan da sklopi ugovor sa Zavodom za zaštitu spomenika kulture Niš;
- do utvr ivanja mera tehni ke zaštite nepokretnih kulturnih dobara i njihove okoline i arheoloških lokaliteta, ne smeju se vršiti aktivnosti izgradnje i ure enja neposredne okoline, bez prethodno pribavljene saglasnosti Zavoda za zaštitu spomenika kulture Niš;
- ako se u toku zemljanih radova nai e na arheološko nalazište ili predmet, izvo a je dužan da bez odlaganja prekine radove i obavesti Zavod za zaštitu spomenika kulture Niš, kao i da preduzme neophodne mere zaštite, da se nalaz ne uništi ili ošteti;
- pri izgradnji i eksploataciji prostora: zaštita, prezentacija i uklju enje u turisti ku ponudu kulturnih dobara, investitor je dužan da pribavi uslove i mišljenje Zavoda za zaštitu spomenika kulture Niš;
- u slu aju otkri a zna ajnih ostataka nepokretnog kulturnog dobra, investitor je dužan da predvidi dislokaciju nalaza;
- za izbor lokacija pozajmišta ili deponija, primenjiva e se isti uslovi kao i za arheološka nalazišta na podru ju Plana;
- naro ito se isti e obaveza investitora kod realizacije infrastrukturne mreže (saobra aj, gasovod, vodovod, kanalizacija, elektrifikacija, telekomunikacije i drugo), kao i investitora bilo kakvih zemljanih radova na arheološkom lokalitetu i u njegovoj okolini, da finansiraju arheološku obradu terena, nadzor, promenu dinamike radova i izmene u projektima, neposredno pre radova i u toku samih radova.

Evidentirani objekti:

8. Zgrada prve Pošte i Banke
9. Muslimansko groblje (sa primerima turskih nišana od belog mermera bogato ukrašenih floralnim motivima)

Osnovne mere zaštite za evidentirane objekte:

- objekti graditeljskog nasleđa moraju uvati svoj autentičan izgled, originalne materijale, konstruktivne i dekorativne elemente i funkcionalne karakteristike objekta;
- objekti se ne smeju oštetiti ili uništiti niti promeniti namenu bez saglasnosti nadležne službe zaštite;
- vlasnik, odnosno korisnik je dužan da vrši kontinuirano tekuće održavanje objekta, uz održavanje autentičnog izgleda koji objekti imaju;
- zaštita ovih objekata i celina sastoji se u o uvanju, pre svega valorizovanih vrednosti objekata i celina, autentične ornamenike, atika, ograda, krovnih ravni i drugih arhitektonskih detalja;
- moguće je rekonstrukcija, nadgradnja i dogradnja pojedinih objekata, u zavisnosti od okruženja, kao i izgradnja novih objekata na parceli valorizovanog objekta, jasno diferencirana (ali sa uvažavanjem prepoznatljivog ritma otvora), a za svaki pojedinačno valorizovani objekat, Zavod za zaštitu spomenika kulture će izdavati konkretne uslove;
- za nagrobna obeležja na muslimanskom groblju, potrebna je izrada posebne studije i nije dozvoljeno izmeštanje ili uklanjanje, bez prethodno pribavljenog mišljenja nadležnog Zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Spomenici, spomen biste i spomen obeležja⁴:

10. spomen ploča, postavljena 1950. godine, na kući Abdula Krašnice u Preševu u ulici Rami Sadiku 36;
11. spomen ploča, postavljena 1961. godine, na željezničkoj stanici u Preševu;
12. spomenik, čiji je autor makedonski vajar Ilija Adžijevski, sa osnovom od mermera, visine 6,0 m i bronзанom aplikacijom;
13. zajednička grobnica, u centru naselja kod opštinske zgrade (iz 1962.god.);
14. zajednička grobnica, na pravoslavnom groblju, iznad crkve Sv. Dimitrija (iz 1962. god.).
15. dve biste organizatora NOB-a u Preševu sa likovima Abdula Krašnice i Dušana Tajage. Između njih bila je postavljena i spomen pesma, koja je uklonjena.

⁴ prilikom rekonosciranja, 2005. godine, evidentirana je spomen ploča na kući Stojadina Minića u Preševu i tada su kuća i ploča postojale, dok se danas na tom mestu nalazi novi objekat a o sudbini ploče – nema podataka

Uslovi uvanja i održavanja javnih spomenika, spomen bista i spomen obeležja:

- obezbediti posebnu rasvetu (prema mogu nostima) za svako pojedina no spomen obeležje i odgovaraju u obradu partera, u cilju prezentacije spomen obeležja;
- pre izvo enja bilo kakvih intervencija, potrebno je pribaviti uslove i saglasnost Zavoda za zaštitu spomenika kulture Niš;

Crkve:

16. Crkva Sv. Dimitrija

Osnovne mere zaštite:

- objekti moraju uvati svoj autentian izgled, orginalne materijale, konstruktivne i dekorativne elemente i funkcionalne karakteristike objekta;
- vlasnik, odnosno korisnik je dužan da vrši kontinuirano teku e održavanje objekta, uz održavanje autentian izgleda koji objekti imaju;
- mogu a je rekonstrukcija, nadgradnja i dogradnja pojedinih objekata, u zavisnosti od okruženja, kao i izgradnja novih objekata na parceli valorizovanog objekta, jasno diferencirana, a za svaki pojedina ni valorizovani objekat, Zavod za zaštitu spomenika kulture e izdavati konkretne uslove.

Opšti uslovi i mere za plansko podru je:

- U granicama podru ja ovog Plana, obavezno je poštovanje lana 109. Zakona o kulturnim dobrima ("Službeni glasnik RS" broj 71/94) koji glasi: "Ako se u toku izvo enja radova nai e na arheološka nalazišta ili arheološke predmete, izvo a radova je dužan da odmah, bez odlaganja, prekine radove i obavesti nadležan Zavod za zaštitu spomenika kulture i da preduzme mere da se nalaz ne uništi i ne ošteti i da se sa uva na mestu i u položaju u kome je otkriven".
- U toku sprovođenja Plana, uraditi posebnu studiju o valorizaciji nepokretnih kulturnih dobara i dobara pod prethodnom zaštitom, koja treba da sadrži sve relevantne podatke o svim objektima ili lokalitetima, obradjene tako da se, na osnovu njih, mogu utvrditi konkretni pojedina ni uslovi i mere zaštite;
- ostvariti zaštitu kroz dokumentaciju, kao obavezni primarni vid zaštite, izradom potpune detaljne stru ne i tehni ke dokumentacije svih nepokretnih kulturnih

- svi predvi eni radovi koji se izvode sa javnim spomenicima i spomen obeležjima (spomen biste i spomen plo e) i njihovoj neposrednoj blizini, ne smeju ugroziti njihov autentian izgled;
- neophodno je ažurno pratiti stanje svih spomen obeležja, uz obavezno teku e održavanje.

dobara i dobara pod prethodnom zaštitom.

2.7.3. Mere zaštite od elementarnih nepogoda

Zaštita od zemljotresa - Plansko podru je pripada zoni 8°MCS skale. Dogo eni maksimalni seizmi ki intenzitet na podru ju Preševa je bio 8°MCS skale, kao manifestacija zemljotresa Gnjilane. Žarišta koja odre uju nivo seizmi ke ugroženosti podru ja su Gnjilane, Žegra i Vitina. Zaštita od zemljotresa se sprovodi kroz primenu važe ih seizmi kih propisa za izgradnju novih i rekonstrukciju postoje ih objekata (Pravilnik o tehni kim normativima za izgradnju objekata visokogradnje u seizmi kim podru jima, „Službeni list SFRJ“, broj 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 i 52/90) i kroz trasiranje glavnih koridora komunalne infrastrukture duž saobra ajnica i zelenih površina na odgovaraju em rastojanju od objekata. Radi zaštite od zemljotresa, planirani objekti mora da budu realizovani i kategorisani prema propisima i tehni kim normativima za izgradnju objekata u seizmi kim podru jima.

Za potrebe izrade Plana, izdati su seizmi ki uslovi, br. 5-99 02-379/15 od 25.06.2015. godine, od Republi kog seizmološkog zavoda.

Zaštita od poplava - Za potrebe izrade Plana, izdato je mišljenje, broj 07-3749/3 od 14.07.2015. godine, od JVP "Srbijavode" VPC "Morava" - Niš. U podru ju Plana, dominantni vodotok je Kurbalijska (Preševska) reka, iji je vodotok buji nog karaktera i leva je pritoka reke Moravice, u koju se uliva kod naselja Žujince. Kurbalijska (Preševska) reka je kategorisana kao vodotok II reda. Donošenje Operativnog plana za odbranu od poplava za vodotoke II reda je u nadležnosti jedinice lokalne samouprave.

Zaštita od požara - Zaštita od požara se obezbe uje izgradnjom planiranog sistema vodosnabdevanja i hidrantske, protivpožarne mreže, kao i profilima saobra ajnica, koji omogu avaju nesmetano kretanje protivpožarnih

vozila. Primenom ovih mera ostvareni su osnovni, urbanisti ki uslovi za osnovnu zaštitu od požara.

U cilju ispunjenja gra evinsko – tehni kih, tehnoloških i drugih uslova, planirani objekti treba da se realizuju prema Zakonu o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS“, broj 111/09 i 20/15) i ostalim zakonskim propisima iz predmetne oblasti.

Sastavni deo dokumentacije Plana su uslovi broj 217-7512/15-1 od 30.06.2015. godine, izdati od MUP-a, Odeljenja za vanredne situacije u Vranju.

2.7.4. Mere zaštite od ratnih razaranja

U skladu sa Odlukom o vrstama investicionih objekata i prostornih i urbanisti kih planova zna ajnih za odbranu zemlje („Službeni list SRJ“, broj 39/95), za izradu ovog Plana pribavljeno je obaveštenje od Ministarstva odbrane, Sektora za materijalne resurse, Uprave za infrastrukturu, Pov.broj 2191-4 od 18.09.2015. godine, u kome je propisano da elementi koji imaju karakter poverljivih podataka mora da se obrade u posebnom prilogu (Aneksu) kao sastavnom delu Plana i ne mogu biti dostupni javnosti, kao i sam Plan.

Na osnovu Zakona o vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS“, broj 111/09, 92/11 i 93/12), investitori nemaju obavezu izgradnje skloništa, niti obavezu pla anja naknade.

2.7.5. Mere energetske efikasnosti izgradnje

Mere energetske efikasnosti smanjuju potrošnju svih vrsta energije u naseljima i zgradama, uz smanjenje energetskih gubitaka, efikasno koriš enje i proizvodnju energije. Pošto se planira koriš enje obnovljivih izvora energije, klimatski uslovi podru ja su pogodni za koriš enje sun eve energije.

Energetska efikasnost izgradnje u gradu postiže se:

- izgradnjom efikasne mreže saobra ajnica, kao i peša kih i biciklisti kih staza, za potrebe obezbe enja komuniciranja unutar naselja i smanjenja koriš enja motornih vozila;
- projektovanjem i pozicioniranjem zgrada prema bioklimatskim aspektima i podizanjem odgovaraju eg uli nog zelenila;
- efikasnim ure ivanjem javnih površina i

objekata uz racionalno formiranje javne rasvete;

- izgradnjom objekata za proizvodnju energije na bazi alternativnih i obnovljivih izvora energije, koriš enjem lokalnih obnovljivih izvora energije i izgradnjom daljinskih ili centralizovanih sistema grejanja i hla enja;
- izgradnjom objekata sa sopstvenom proizvodnjom energije, i dr.

Energetska efikasnost izgradnje objekata obuhvata slede e mere:

- realizacija pasivnih solarnih sistema (maksimalno koriš enje sun eve energije za zagrevanje objekta - orijentacija zgrade prema južnoj, odnosno isto noj strani sveta, zaštita od sunca, prirodna ventilacija i sl.);
- formiranje efikasnog omota a zgrade (toplotna izolacija zidova, krovova i podnih površina); zamena ili sanacija prozora (vazдушna zaptivnost, nepropustljivost i druge mere);
- izgradnja objekata sa racionalnim odnosom zapremine i površine omota a zgrade;
- sistem grejanja za pripremu sanitarne tople vode (zamena i modernizacija kotlova i gorionika, prelazak sa prljavih goriva na prirodni gas ili daljinsko grejanje, zamena i modernizacija toplotnih podstanica, regulacija temperature, ugradnja termostatskih ventila, delitelja i mera a toplote i druge mere);
- koriš enje efikasnih sistema za klimatizaciju (kombinacija svih komponenti potrebnih za obradu vazduha, u kojoj se temperatura reguliše, mogu no u kombinaciji sa regulacijom protoka vazduha, vlažnosti i isto e vazduha);
- efikasno unutrašnje osvetljenje (zamena sijalica i svetiljki radi obezbe enja potrebnog kvaliteta osvetljenosti).

Do izgradnje gasovodnog sistema korisnici mogu izgraditi i koristiti termo-energetski blok sa pogonom na obnovljive (npr. termo pumpe voda-voda, voda-vazduh, solarni sistemi, pelet, drvna masa i dr.), energetske ili konvencionalne energente, koji se mogu kasnije priklju iti na prirodni gas ili na toplovodni sistem, pa ak i kombinovane termo sisteme.

U izgradnji objekata pošтова e se principi energetske efikasnosti. Energetska efikasnost svih objekata koji se grade utvr iva e se u

postupku energetske sertifikacije i posedovanjem energetskog pasoša, u skladu sa Pravilnikom o energetskoj efikasnosti zgrada (“Službeni glasnik RS”, broj 61/11) i Pravilnikom o uslovima, sadržini i na inu izdavanja sertifikata o energetskim svojstvima zgrada („Službeni glasnik RS”, br. 69/12).

2.7.6. Mere i standardi pristupa nosti

Standardi pristupa nosti su tehni ke mere i standardi koji omogu avaju nesmetan pristup i kretanje na javnim površinama i u objektima, osobama sa invaliditetom, deci i starim osobama.

Posebne tehni ke mere i standardi se odnose na: javne saobra ajne i peša ke površine, peša ke prelaze, mesta za parkiranje, stajališta javnog prevoza, prilaze do objekta, rampe za pešake i invalidska kolica, stepenice i stepeništa, podizne platforme, ulaze u zgrade i dr.

Obavezna je primena Pravilnika o tehni kim standardima planiranja, projektovanja i izgradnje objekata, kojima se osigurava nesmetano kretanje i pristup osobama sa invaliditetom („Službeni glasnik RS“, broj 22/15).

2.8. Inženjerskogeološki uslovi

Teren se odlikuje veoma razli itim litostratigrafskim sastavom i strukturnim osobinama. Kotlinski deo se sastoji od nezvanih, peskovito-glinovitih stena. Najviše su zastupljeni sedimenti kvartara: aluvijalni sedimenti, peskovite gline – re ni nanos, deluvijalne peskovite gline i proluvijalne peskovite gline i šljunkovi.

Aluvijalni sedimenti - obuhvataju širi prostor vezan za razvoj aluvijalnih ravni reka koje na datom prostoru ine zna ajnu hidrografska mrežu. Osnovna karakteristika sedimenata aluviona je prisustvo povodanjskih glina u ijoj podini su peskovi, peskoviti šljunkovi i šljunkovi u kojima je formirana stalna izdan podzemne vode pod blagim subarteriskim pritiskom. Visok nivo podzemne vode je osnovna karakteristika ovog dela terena, kao i povremeno zabarivanje terena zbog prisustva slabo vodopropusnih glina u pripovršinskom delu lokacije. Debljina aluvijalnih naslaga je promenljiva ali i znatna. Posebno su izraženi dobro granulirani šljunkovi u okviru facije korita, sa ukupnom dubinom aluvijalnih naslaga od 7 do 13 m. Tereni aluviona su stabilni, zaravnjeni i seizmi ki razli iti u zavisnosti od same litoške gra e, sa podzemnom vodom

koja je promenljivog nivoa u zavisnosti od hidrološkog doba.

Eluvijalni sedimenti - od raspadnutog površinskog materijala koji je taložen "in situ" i koji predstavlja produkt savremenih inženjersko-geoloških procesa. Vezan je za zaravnjene terene i znatno rasprostranjen na lokaciji Preševa. U litofacijalnom pogledu predstavljen je peskovito-glinovitim i šljunkovitim materijalom u osnovi, kao i humificiranim materijalom u površinskom delu. Sadrži retke nezaobljene do poluzaobljene komade pliocenih peš ara i bigrovitih kre njaka.

Deluvijalni sedimenti - jesu glinovite drobine konstatovane na odseku prema starijim geološkim facijama u zapadnom delu Preševa, nastale uzajamnim dejstvom padinskih procesa. Materijal je delimi no sortiran sa povremenim u eš em šljunka i nezaobljenog materijala. Direktno su zavisne od mati nog materijala od koga su nastale, u ovom slu aju od mermera i filitoidnih škriljaca. Debljine su promenljive od 4 do 7 m. Glinovite drobine ine srednje do slabo konsolidovano tlo, vrlo stišljivo, a u hidrogeološkom pogledu slabo do srednje vodopropusno.

U zapadnom delu, od škriljavog kompleksa, prevla uju migmatiti, filiti, amfiboliti i gnajsevi. Zastupljen je mermer, manje kre njak. Nisu konstatovani morfološki oblici koji bi ukazivali na prisustvo klizišta, tako da se predmetni prostor može tretirati kao povoljan za izgradnju. Uslovno povoljni tereni su uz korita reke i potoka, zbog relativno plitkog nivoa izdani i mogu nosti postojanja muljevitih glina.

Konkretni parametri tla bi e predmet detaljnijih elaborata, koji e se raditi za potrebe izgradnje objekata.

3. PRAVILA GRADJENJA NA GRADJEVINSKOM ZEMLJIŠTU

Pravila gra enja data su u odnosu na pretežne (dominantne) namene i predstavljaju osnov za direktnu primenu Plana, osim za podru ja gde je propisana dalja planska razrada (izrada plana detaljne regulacije i urbanisti kog projekta).

Za podru ja koja su odre ena za izradu plana detaljne regulacije i urbanisti kog projekta, pravila gra enja su usmeravaju eg karaktera, s tim što nije dozvoljeno prekora enje maksimalno propisanih urbanisti kih parametara i pokazatelja.

3.1. Pravila za formiranje gradjevinskih parcela

Površine javnih namena

U skladu sa propisima o eksproprijaciji zemljišta, u planskom području, potrebno je formirati parcele namenjene za javne namene, prikazane na grafikonu prilogu broj 3.-“Planirana funkcionalna organizacija prostora, sa pretežnom planiranom namenom u građevinskom području” i grafikonu prilogu broj 6.-,“Saobraćajno rešenje sa regulacionim linijama ulica i površina javne namene, nivelacioni plan i urbanistička regulacija sa građevinskim linijama“.

Planom je određena i definisana regulaciona linija, kao linija koja razdvaja površinu javne namene od površina ostalih namena i kao linija koja razdvaja površine javnih namena međusobno. Analitičko-geodetski elementi su dati u Prilogu 4. ovog Plana.

Površine ostalih namena

Građevinska parcela je najmanja zemljišna jedinica na kojoj se može graditi, utvrđena regulacionom linijom prema javnom putu, granicama građevinske parcele prema susednim parcelama i prelomnim tačkama određenim geodetskim elementima, koje se prikazuju sa analitičko-geodetskim elementima za nove građevinske parcele.

Najmanja građevinska parcela za izgradnju utvrđuje se prema pretežnoj (dominantnoj) nameni kojoj pripada. Preporučuje se da građevinska parcela ima oblik približan pravougaoniku ili trapezu, sa bočnim stranama postavljenim približno upravno na osovini ulice.

Građevinska parcela treba da ima oblik koji omogućava izgradnju objekta u skladu sa ovim Planom, pravilima gradnje (indeks zauzetosti zemljišta) i tehničkim propisima. Građevinska parcela može se deliti parcelacijom, odnosno ukрупniti preparcelacijom, prema postojećoj ili planiranoj izgradnji, a primenom pravila o parcelaciji/preparcelaciji.

Deobila i ukрупnjavanje građevinske parcele može se utvrditi projektom parcelacije, odnosno projektom preparcelacije, ako su ispunjeni uslovi za primenu pravila parcelacije/preparcelacije za novoformirane građevinske parcele i pravila regulacije za objekte iz ovog Plana. Sve postojeće katastarske parcele, na kojim se može graditi u skladu sa pravilima parcelacije i

regulacije iz ovog Plana, postaju građevinske parcele.

Sve građevinske parcele mora da imaju obezbeđen pristup na javnu saobraćajnu površinu, direktno ili indirektno.

Indirektan pristup se ostvaruje preko pristupnog puta. Ako se pristupni put koristi za jednu parcelu, može se formirati u okviru te parcele, a ako se koristi za povezivanje više građevinskih parcela sa javnom saobraćajnicom, formira se kao posebna parcela minimalne širine 3,5 m, osim u okviru komercijalnih delatnosti i industrije i proizvodnje, gde je minimalna širina pristupnog puta 5,5 m.

Zbog ispunjenja uslova protivpožarne zaštite, pristup građevinskoj parceli:

- mora biti obezbeđen prilazom ili pasażom, odgovarajuće širine i visine, za putnička i kombinovana vozila;
- prolaz ili pasaż formirati u skladu sa SRPS TP 21:2003 (tehničke preporuke za zaštitu od požara stambenih, poslovnih i javnih zgrada);
- za teretna vozila i ukoliko ne postoji mogućnost drugog prilaza parceli protivpožarnog vozila (objekat se nalazi dalje od 25m od kolovoza) pristup parceli mora biti obezbeđen prilazom ili pasażom minimalne širine 3,5m i minimalne visine 4,5m.

Izuzetno, širina pristupnog puta može iznositi 2,5 m u slučaju kada je pozicija objekta bliža od 25 m od regulacije i ako su ispunjeni svi uslovi protivpožarne zaštite i pristupni put (za najviše 2 građevinske parcele) se može obezbediti putem konstituisanja službenosti prolaza do javne saobraćajnice.

Kod postojećih parcela i prilikom formiranja gradjevinskih parcela, u odnosu na propisana posebna pravila gradnje, dozvoljeno je odstupanje od propisanih posebnih pravila (širina fronta parcele, veličina parcele) do 10%.

Posebni slučajevi formiranja građevinske parcele

Za gradnju, odnosno postavljanje infrastrukturnih elektroenergetskih i elektronskih objekata ili uređaja, može se formirati građevinska parcela manje ili veće površine od površine predviđene ovim planskim dokumentom za određenu namenu, pod uslovom da postoji pristup objektu, odnosno uređajima, radi održavanja i otklanjanja kvarova ili havarije. Kao rešen pristup javnoj saobraćajnoj površini,

priznaje se i ugovor o pravu službenosti prolaza sa vlasnikom poslužnog dobra.

bo njih granica parcela iznosi 0m i 2,5 m. Izuzetno, uz saglasnost suseda, objekat se može graditi i na manjoj udaljenosti.

Nestandardne parcele

Za parcele, koje su zahva ene planiranim regulacionim linijama i ija e površina biti smanjena, nakon izuzimanja za površine javnih namena, primenjivati pravila gra enja u odnosu na prvobitnu površinu parcele, s tim što se obra un urbanisti kih parametara, prilikom izdavanja odgovaraju ih akata, vrši u odnosu na novu površinu gra evinske parcele, nakon sprovedenog izuzimanja zemljišta.

Na gra evinskoj parceli na površinama namenjenim mešovitoj nameni, stanovanju i komercijalnim delatnostima, ija je površina manja od površine utvr ene u posebnim pravilima gra enja (ali ne manja od 150 m² za slobodnostoje i objekat, odnosno 120 m² za objekat u prekinutom i neprekinutom nizu), može se dozvoliti izgradnja objekta stambene ili komercijalne namene, spratnosti do P+1+Pk, sa dva stana/dva poslovna prostora, uz obezbe enje minimalno 1PM/za jedan stan ili jednu poslovnu jedinicu, indeksa zauzetosti do 60%, uz obezbe eno udaljenje od bo njih granica gra evinske parcele, minimalno 1,0 m i 2,5 m i obezbe eno udaljenje od zadnje granice parcele od minimalno 1,0 m, s tim da ukoliko nije obezbe ena udaljenost od objekata na susednim parcelama od minimalno 3,0 m nije dozvoljeno otvaranje otvora stambenih prostorija. U slu aju izgradnje objekta u prekinutom nizu, udaljenje od

Za objekte koji se grade u prekinutom i neprekinutom nizu, na nestandardnim parcelama, radi uskladjivanja sa vertikalnom regulacijom susednih objekata (interpolacija), izuzetno, dozvoljeno je graditi objekat i ve e spratnosti.

3.2. Opšta pravila gradjenja na gradjevinskom zemljištu

Opšta pravila gra enja se primenjuju za izgradnju objekata na gra evinskom zemljištu ostalih namena, kao i za izgradnju objekata za javne namene.

Pretežna (dominantna) namena zemljišta – Na grafi kom prilogu broj 3. - “Planirana funkcionalna organizacija prostora sa pretežnom planiranom namenom površina u gra evinskom podru ju”, prikazane su pretežne (dominantne) namene gra evinskog zemljišta ostalih namena, kao i lokacije/kompleksi objekata za javne namene.

Sve namene gra evinskog zemljišta ostalih namena su dominantne/pretežne namene u zoni, dok se pojedine parcele mogu nameniti kompatibilnim (prate im i dopunskim) namenama. Na nivou pojedina njih parcela u okviru zone, kompatibilna namena može biti dominantna ili jedina.

Tabela kompatibilnosti

Tabela broj 6.

Tabela kompatibilnosti		Prate a i dopunska namena						
		Stanov.	Mešov. namena	Javne službe	Sport i rekreac	Javno zelenilo	Komer. delat.	Industr. i proizvod.
Osnov. namena	Stanovanje		X	X	X	X	X	
	Mešovita namena	X		X	X	X	X	
	Javne službe				X	X		
	Sport i rekreacija					X	X ⁵	
	Javno zelenilo			X	X			
	Komercijalne delatnosti	X	X	X	X			X
	Industrija i proizvodnja	X ⁶			X	X	X	

⁵u okviru sporta i rekreacije se mogu planirati komercijalni objekti, kao i smeštajni kapaciteti

⁶u okviru industrije i proizvodnje, izuzetno se može planirati poslovno stanovanje (poslovni apartmani)

Vrsta i namena objekata koji se mogu graditi

- višeporodi ni stambeni objekti, uz mogućnost poslovanja/delatnosti u okviru objekta; dozvoljene delatnosti su one koje su funkcionalno i ekološki primerne višeporodi nom stanovanju; nije dozvoljeno stanovanje u suterenu, preporučuje se ni u prizemlju orijentisanom ka regulaciji; nije dozvoljeno građenje pomoćnih objekata, izuzev garažnih mesta u okviru objekta i na parceli; obavezno je poštovanje svih propisa i standarda vezanih za funkciju stanovanja, odnosno delatnosti; kada se namena delatnosti formira iznad prvog sprata za stambene funkcije se mora obezbediti nezavisna stepenišna vertikala; u objektima se mogu nalaziti i javne funkcije, uz obezbeđenje nezavisan ulaz;
- porodi ni stambeni objekti, uz mogućnost poslovanja/delatnosti u okviru objekta/ili na parceli; dozvoljene delatnosti su one koje su funkcionalno i ekološki primerne stanovanju; građenje pomoćnih objekata je dozvoljeno u okviru parcele porodičnog stanovanja; obavezno je poštovanje svih propisa i standarda vezanih za funkciju stanovanja, odnosno delatnosti;
- uslužni/komercijalni objekti, koji nemaju neposredan ili posredan štetan uticaj na životnu sredinu;
- industrijski i poslovno-proizvodni objekti, koji nemaju neposredan ili posredan štetan uticaj na životnu sredinu;
- objekti javnih službi, objekti saobraćajne i komunalne infrastrukture (vodoprivredne, energetske, telekomunikacione, gasovodi.....).

Vrsta i namena objekata koja je izgradnja zabranjena - Objekti koja je izgradnja zabranjena su svi oni objekti koji svojom delatnošću ugrožavaju životnu sredinu (objekti koji mogu emitovati opasne i štetne materije u vazduh, vodu i zemljište, buku iznad MDK za predmetnu akustičnu zonu), odnosno za koje se procenom uticaja na životnu sredinu utvrdi da ne ispunjavaju uslove zaštite životne sredine.

Indeks zauzetosti parcele - odnos gabarita horizontalne projekcije izgrađenog ili planiranog objekta i ukupne površine građevinske parcele, izražen u procentima.

Najveća propisana vrednost indeksa zauzetosti se ne može prekoračiti, a mogu se realizovati manje vrednosti.

Tipologija objekta - Objekti mogu biti postavljeni na građevinskoj parceli:

- u neprekinutom nizu—objekat na parceli dodiruje obe bočne granice građevinske parcele (nije dozvoljeno pozicioniranje otvora na bočnim stranama objekta);
- u prekinutom nizu—objekat na parceli dodiruje jednu bočnu granicu građevinske parcele (nije dozvoljeno pozicioniranje otvora na bočnoj strani objekta koja leži na granici parcele);
- kao slobodnostojeći—objekat ne dodiruje ni jednu granicu građevinske parcele.

Udaljenost novog objekta od drugog objekta, bilo koje vrste izgradnje ili nestambenog objekta, utvrđuje se primenom pravila o udaljenosti novog objekta od granice susedne parcele, koje je propisano u posebnim pravilima gradnje ovog Plana. Izuzetno, uz saglasnost suseda, objekat se može graditi i na manjoj udaljenosti od udaljenosti definisane u posebnim pravilima gradjenja.

Pri izdavanju odgovaraju ih akata, tipologija objekta (ukoliko nije propisana u posebnim pravilima gradnje u ovom Planu) se određuje, po pravilu, na osnovu pretežne zastupljene tipologije objekata u bloku. Kod kompaktnih blokova, izgradnja objekata je po ivici bloka (ne u unutrašnjosti bloka).

Visina objekta - Visinska regulacija objekata definisana je propisanim spratnošću u objekata.

Visina objekta je rastojanje od nulte kote (kota terena na osovini objekta) do kote slemena (za objekte sa kosim krovom), odnosno do kote venca (za objekte sa ravnim krovom).

Osovina objekta je vertikala kroz težište osnovnog gabarita objekta.

Svi objekti mogu imati podrumске ili suterenske prostorije, ako ne postoje smetnje geotehničke i hidrotehničke prirode.

Podrum (Po) je etaža koja je tavanica na mah 1,0m od merodavne kote terena⁷, a koristi se isključivo za pomoćni prostor.

Suteren (Su) je etaža koja je tavanica na odstojanju većem od 1,0m od merodavne kote terena, iste visine do 2,4m, a koristi se isključivo za pomoćni prostor.

⁷Merodavna kota terena je najniža tačka preseka vertikalne fasadne ravni objekta i prirodnog terena pre izgradnje. Za veće objekte i složene strukture, merodavna kota se utvrđuje za svaku dilataciju. Prirodni teren pre izgradnje podrazumeva dozvoljenu intervenciju na terenu do maks. 0,8 m, koja se reguliše nivelacijom terena.

Prizemlje (P) - kota poda prizemlja je min.0,2m od merodavne kote terena (istovremeno i maks. za poslovne i proizvodne objekte), a mah 1,2m od najviše kote terena, isključivo za stambene objekte (najviše ta ka preseka vertikalne fasadne ravni objekta i prirodnog terena pre izgradnje).

Potkrovlje (Pk) je etaža pod krovnom kosinom, sa ili bez nadzitka, koja na jednom delu ima istu visinu propisanu za stanovanje. Visina nadzitka je maks. 1,60m od kote poda do ta ke preloma zida fasade i plo e krovne kosine.

Kota poda prizemlja - Kota prizemlja objekta određuje se u odnosu na kotu nivelete javnog ili pristupnog puta, odnosno prema nultoj koti objekta, i to:

- kota prizemlja novih objekata na ravnom terenu ne može biti niža od kote nivelete javnog ili pristupnog puta;
- kod stambenih objekata, može biti najviše 1,20m viša od nulte kote;
- za objekte na strmom terenu sa nagibom od ulice (naniže), kada je nulta kota niža od kote nivelete javnog puta, kota prizemlja može biti najviše 1,20 m niža od kote nivelete javnog puta;
- za objekte na strmom terenu sa nagibom koji prati nagib saobraćajnice kota prizemlja objekta određuje se primenom odgovaraju ih ta aka ovog stava (mogu e je odrediti kotu poda prizemlja u odnosu na kotu sa koje je ostvaren pristup objektu);
- za objekte koji imaju indirektnu vezu sa javnim putem, preko privatnog prolaza, kota prizemlja utvrđuje se prilikom izdavanja odgovaraju ih akata od strane nadležnog organa i primenom odgovaraju ih ta aka ovog stava;
- za objekte koji u prizemlju imaju nestambenu namenu (poslovanje i delatnosti) kota prizemlja može biti maksimalno 0,20 m viša od kote trotoara (denivelacija do 1,20 m savladava se unutar objekta).

Izgradnja drugih objekata na istoj gra evinskoj parceli – Dozvoljena je izgradnja i drugih objekata iste ili kompatibilne namene, uz poštovanje svih propisanih parametara utvrđenih ovim Planom. U slučaju da se gradi više objekata na gra evinskoj parceli/kompleksu, obezbediti potrebne uslove za tehnološko funkcionisanje, kao i optimalnu organizaciju u odnosu na sagledljivost, pristup i susedne korisnike.

Na istoj gra evinskoj parceli (kod objekata javnih namena, mešovite namene, stanovanja, komercijalnih delatnosti i industrije i proizvodnje), mogu se graditi i pomoćni objekti (spratnosti do P+0), odnosno objekti koji su u funkciji glavnog objekta (garaže, ostave, nepropusne septi ke jame, bunari, cisterne za vodu i slično).

Položaj objekta u odnosu na regulaciju - Gra evinska linija jeste linija na, iznad i ispod površine zemlje i vode do koje je dozvoljeno građenje osnovnog gabarita objekta.

Gra evinska linija ispod površine zemlje do koje je dozvoljeno građenje, po pravilu je do granica parcele i do regulacione linije.

Gra evinska linija se nalazi na gra evinskoj parceli na rastojanju od regulacione linije, koje je utvrđeno ovim Planom.

Gra evinski objekat postavlja se unutar prostora oivi enog gra evinskom linijom i granicama građenja (koje ine propisana udaljenja od granica susednih parcela i susednih objekata). Dozvoljena gra evinska linija podrazumeva distancu do koje je mogu e postaviti objekte na parceli i koja se ne sme prekoračiti prema regulacionoj liniji, a objekti mogu biti više povu ena ka unutrašnjosti kompleksa.

Gra evinski elementi koji mogu prelaziti gra evinsku liniju

Gra evinski elementi na nivou prizemlja mogu preći gra evinsku, odnosno regulacionu liniju (raunaju i od osnovnog gabarita objekta do horizontalne projekcije ispada) i to:

- izlozi lokala – 0,3m po celoj visini, ukoliko najmanja širina trotoara iznosi 3,0m;
- izlozi lokala – 0,90m po celoj visini u peša kim zonama;
- transparentne bravarske konzolne nadstrešnice u zoni prizemne etaže – 2,00m po celoj širini objekta sa visinom iznad 3,00m;
- platnene nadstrešnice sa bravarskom konstrukcijom – 1,00m od spoljne ivice trotoara na visini iznad 3,00m a u peša im zonama prema konkretnim uslovima lokacije;
- konzolne reklame - 1,20m na visini iznad 3,00m.

Ispadi na objektu (erkeri, doksati, balkoni, ulazne nadstrešnice sa ili bez stubova, nadstrešnice i slično) ne mogu prelaziti gra evinsku liniju više od 1,60 m, odnosno regulacionu liniju više od 1,20 m i to na delu objekta višem od 3,0 m. Horizontalna projekcija ispada na objektu se

mora nalaziti na propisanoj udaljenosti (definisanog u posebnim pravilima gradjenja ovog Plana) od bo nih i zadnje granice gradjevinske parcele.

Gradjevinski elementi ispod kote trotoara – podrumске etaže, kada se gradjevinska i regulaciona linija ne poklapaju, mogu pre i gradjevinsku liniju i mogu biti postavljeni na regulacionu liniju.

Gradjevinski elementi ispod kote trotoara – podrumске etaže, kada se gradjevinska i regulaciona linija poklapaju, mogu pre i gradjevinsku, odnosno regulacionu liniju (ra unaju i od osnovnog gabarita objekta do horizontalne projekcije ispada, ako time nisu ugrozene trase i vodovi infrastrukture i to:

- stope temelja i podrumski zidovi – 0,15 m do dubine od 2,60 m ispod površine trotoara, a ispod te dubine 0,50 m;
- šahтови podrumskih prostorija do nivoa kote trotoara – 1,00 m;

Stope temelja ne mogu prelaziti granicu susedne parcele, osim uz saglasnost vlasnika/zakupca parcele.

Otvorene spoljne stepenice mogu se postavljati uz objekat, prema ulici, ako je gra evinska linija najmanje 3,00m uvenu u odnosu na regulacionu liniju i ako savla uju visinu do 0,90m.

Stepenice koje savla uju visinu preko 0,90m ulaze u gabarit objekta.

Stepenice koje se postavljaju uz bo ni ili zadnji deo objekta ne mogu ometati prolaz i druge funkcije dvorišta.

Parkiranje vozila - Za parkiranje vozila, vlasnici objekata svih vrsta obezbe uju manipulativni prostor i parking ili garažna mesta na sopstvenoj gra evinskoj parceli, izvan površine javnog puta, a po slede em normativu odnosa potrebnih parking ili garažnih mesta i to:

- stanovanje i komercijalne delatnosti:
  - 1PM na 100 m² bruto gra evinske površine ili
  - 1PM na jedan stan ili jednu poslovnu jedinicu, ukoliko su stan ili poslovna jedinica manji od 100 m² bruto gra evinske površine;
  - 1PM na 60% od broja soba/apartmana za turisti ko smeštajne objekte;
- privre ivanje/proizvodne delatnosti:
  - 1PM na 200 m² bruto gra evinske

površine.

Garaže višeporodi nih stambenih i poslovnih objekata planiraju se u ili ispod objekta u gabaritu, podzemno izvan gabarita objekta ili nadzemno na gra evinskoj parceli. Garaže mogu biti poluukopane ili ukopane u jednom ili više nivoa, ispod gabarita objekta ili ispod gra evinske parcele. Gra evinska linija podzemne garaže se može poklapati sa linijom gra evinske parcele, iznad poluukopanih garaža, primeniti poplo ane površine, a za ozelenjavanje se mogu koristiti kasetirane i kontejnerske sadnice u odgovaraju im žardinjerama. Prilikom projektovanja ukopanih delova objekta, neophodno je uraditi projekat zaštite temeljnog iskopa, kao i zaštitu susednih objekata. Površina garaža koje se planiraju nadzemno na gra evinskoj parceli ura unavaju se pri utvr ivanju indeksa zauzetosti zemljišta.

Parkinge za putni ka vozila projektovati u skladu sa SRPS U.S4.234:2005, od savremenih kolovoznih konstrukcija, pri emu je obavezno voditi ra una o potrebnom broju parking mesta za vozila osoba sa posebnim potrebama (najmanje 5% od ukupnog broja, ali ne manje od jednog parking mesta), njihovim dimenzijama (minimalne širine 3,70m) i položaju, u skladu sa Pravilnikom o tehni kim standardima planiranja, projektovanja i izgradnje objekata, kojima se osigurava nesmetano kretanje i pristup osobama sa invaliditetom („Službeni glasnik RS“, broj 22/15).

Za ozelenjavanje parking prostora, preporu uje se da se koristiti liš arsko drve e koje ima usku i punu krošnjju, visine 4,0 – 5,0 m (*Crataegus monogyna stricta*, *Acer platanoides Columnare*, *Acer platanoides erectum*, *Betula alba Fastigiata*, *Carpinus betulus fastigiata* i sli no), po modelu da se na etiri parking mesta planira po jedno drvo.

Pre upuštanja u atmosfersku kanalizaciju, obavezan je prethodni tretman potencijalno zauljenih atmosferskih voda sa svih manipulativnih i ostalih površina preko separatora – taložnika masti i ulja, do zahtevanog nivoa.

Preporu uje se da se, unutar kompleksa, trotoari i parkinzi izra uju od montažnih betonskih elemenata ili plo a koji mogu biti i u boji, a sve u funkciji vo enja, razdvajanja i obeležavanja razli itih namena saobra ajnih površina, jer se, na ovaj na in, pored oblikovnog i vizuelnog efekta, postiže i prakti na svrha kod izgradnje i

rekonstrukcije komunalnih vodova (prikliju njih instalacija).

Prilikom dimenzionisanja parking mesta za upravno i koso parkiranje poštovati tehničke propise i uputstva koji regulišu predmetnu materiju.

Ogravanje građevinske parcele – Građevinske parcele mogu se ograveni zidanom ogradom do visine od 0,90m računajući i od kote trotoara ili transparentnom ogradom do visine od 1,40m.

Parcela koja je kota nivelele viša od 0,90m od susedne, mogu se ograveni transparentnom ogradom do visine 1,40m, koja se može postaviti na podzid koja visina se određuje odgovarajućom tehničkom dokumentacijom.

Zidane i druge vrste ograda postavljaju se na regulacionu liniju tako da ograda, stubovi ograde i kapije budu na građevinskoj parceli koja se ograveni.

Zidana neprozirna ograda između parcela podiže se do visine 1,40 m, uz saglasnost suseda, tako da stubovi ograde budu na zemljištu vlasnika / zakupca ograde.

Susedne građevinske parcele mogu se ograveni živom zelenom ogradom, koja se sadi u osovini granice građevinske parcele ili transparentnom ogradom do visine od 1,40m, koja se postavlja prema katastarskom planu i operatu, tako da stubovi ograde budu na zemljištu vlasnika ograde.

Ograde parcela na uglu ulica ne mogu biti više od 0,90 m od kote trotoara, zbog preglednosti raskrsnice i mora da budu transparente. Vrata i kapije na uličnoj ogradi ne mogu se otvarati van regulacione linije.

Zbog uskladjivanja sa lokalnim prilikama, izuzetno može se dozvoliti ograđivanje građevinskih parcela i veće visine (ali ne više od 2m), uz uslov da se obezbedi preglednost raskrsnice i neometano odvijanje saobraćaja.

Građevinske parcele za industrijske/privredne, radne/poslovne objekte, skladišta i slično, mogu se ograveni zidanom ogradom, visine do 2,20 m.

Izuzetno, prilikom ograđivanja sportskih terena i kompleksa, moguće je izgraditi transparentnu ogradu i veće visine, od propisane, u funkciji odvijanja sportskih aktivnosti.

Po pravilu, ne ograveni se parcele višeporodičnih stambenih objekata.

Odvodnjavanje i nivelacija - Površinske vode se odvedu sa parcele slobodnim padom prema rigolama, odnosno prema ulici, sa najmanjim padom od 1,5%. Površinske vode sa jedne građevinske parcele ne mogu se usmeravati prema drugoj parceli.

Nasipanje terena ne sme ugroziti objekte na susednim parcelama.

Uslovi za postojanje objekata

Kod postojanja objekata, po pravilu, dozvoljena je rekonstrukcija (u postojećem gabaritu i volumenu), dogradnja, nadogradnja, adaptacija, sanacija, investiciono održavanje i tekuće (redovno) održavanje objekta, kao i promena namene. Kod dogradnje i nadogradnje, obavezno je poštovanje propisanih opštih i posebnih pravila gradjenja u ovom Planu.

Prilikom nadogradnje (nadzivanja) u postojećem gabaritu, za jednu etažu više, dozvoljeno je zadržati postojanje u udaljenosti od granica parcele, u slučaju da je manja od propisane udaljenosti u posebnim pravilima gradjenja, kod porodičnog stanovanja.

Za objekte koji se nalaze na površinama građevinskog zemljišta za javne namene (kao i za objekte koji postoje u nameni nisu kompatibilni planiranoj nameni površina), dozvoljeno je investiciono održavanje i tekuće (redovno) održavanje objekta.

Postoje i objekti, koji se nalaze u zaštitnom pojasu železnice, pruge, autoputa i državnih puteva, generalno se zadržavaju, ukoliko ne ometaju uslove saobraćajne bezbednosti i preglednosti, uz uslov obezbeđenja akustičke i ostale zaštite, koju sprovodi jedinica lokalne samouprave.

Za delove postojanja objekata uz ostalu putnu infrastrukturu mrežu, izgrađeni od trajnih materijala, koji se nalaze između regulacione i građevinske linije, generalno se zadržavaju i može se vršiti rekonstrukcija, adaptacija i sanacija (bez promene spoljnog gabarita i volumena objekta) i tekuće/investiciono održavanje, ukoliko zadovoljavaju uslove saobraćajne preglednosti i bezbednosti. Za delove postojanja objekata koji se nalaze iza planirane građevinske linije se dozvoljava dogradnja i nova izgradnja.

Kod nepokretnih kulturnih dobara i evidentiranih kulturnih dobara, obavezna je saradnja i

pribavljanje uslova i saglasnosti nadležnog zavoda za sve radove i intervencije na objektima i zaštiti enoj okolini (katastarskoj parceli na kojoj se nalaze objekti).

Uslovi za estetsko i arhitektonsko oblikovanje objekata

Spoljni izgled objekta, oblik krova, primenjeni materijali, boje i drugi elementi utvrđuju se u tehničkoj (projektnoj) dokumentaciji.

U oblikovnom smislu, novi objekti treba da budu uklopljeni u ambijent, sa kvalitetnim materijalima i savremenim arhitektonskim rešenjima.

Prilikom nadzivanja:

- ne menjati stilske karakteristike objekta;
- nadgradnja je dozvoljena samo na nivou funkcionalne celine objekta, ne i za delove objekta;
- nadgradnja podrazumeva obezbeđenje odgovarajućeg broja parking mesta, za nove kapacitete;
- obavezna je provera statičke stabilnosti objekta i geometrijskih svojstava terena na mikrolokaciji.

U neposrednoj okolini zaštiti enih objekata, prilikom izgradnje, rekonstrukcije i dogradnje, koristiti savremene arhitektonske koncepte, uz primenu savremenih materijala i tehnika, uz poštovanje urbanističkih karakteristika naselja, odnosno uz primenu principa “planiranja u kontekstu”:

- poštovanje horizontalne i vertikalne regulacije (uvođenjem “spona-veznog dela” u kontaktu zaštite enog i susednog objekta, povlačenjem etaže, radi uklapanja venca zaštite enog i susednog objekta);
- formiranjem osnovne geometrije fasade karakteristične za ambijent.

Uslovi za uređenje parcele/kompleksa

Dozvoljena je fazna realizacija kompleksa i gradnja objekata, do realizacije maksimalnih kapaciteta, tako da se u svakoj fazi obezbedi nesmetano funkcionisanje u smislu saobraćajnog pristupa, parkiranja, uređenja slobodnih i zelenih površina i zadovoljenje infrastrukturnih potreba.

Internu saobraćajnu mrežu planirati tako da opslužuje sve planirane objekte i kružni tok za vozila posebne namene (protivpožarna i slično). U okviru kompleksa, protivpožarni put ne može biti uži od 3,5m za jednosmernu komunikaciju, odnosno 6,0m za dvosmernu komunikaciju.

Uređenje zelenih površina planirati tako da se zasniva se na ispunjavanju sanitarno-higijenskih funkcija, dekorativne i zaštitnih funkcija. Moguće je kombinacija drvoreda, grupa drveća i žbunja i žive ograde kao i cvetnih površina. Sadnju drvoreda izvršiti na propisanim udaljenostima od objekata, minimum 3 m od ivice nekog parkinga, u sadne jame minimalne širine 120 cm. Rastojanje između stabala u drvoredima je 6 i više metara u zavisnosti od vrste, krošnje moguće se dodiruju i preklapaju. Planom zelenila omogućiti prirodno provetravanje, a na osnovu klimatskih uslova sredine. Treba voditi računa o bioekološkim karakteristikama biljaka, kao i o otpornosti na vetar i zagađivanje. Za zelene masive treba birati vrste sa dekorativnim stablima i krošnjama, interesantnim cvetovima, neobičnim oblicima listova i boje. Može se primeniti i slobodan, pejzažni način kombinovanja biljnih grupa. Obavezni deo ovih površina su travnjaci, koji zauzimaju najveći deo površine, koji zajedno sa visokim rastinjem iz zelenog masiva omogućavaju ublažavanje oštrog kontura zgrada. Plan zelenila usaglasiti u okviru kompleksa sa sinhronim planom internih instalacija.

3.3. Posebna pravila gradjenja na gradjevinskom zemljištu

3.3.1. Objekti javnih namena

Koncepcija i razmeštaj objekata javnih namena određeni su u pravilima uređenja ovog Plana.

Objekti javnih namena (obrazovanje, zdravstvena zaštita, dečija zaštita, sport i rekreacija i slično) mogu se graditi i u svim zonama namenjenim stanovanju, mešovitoj nameni i komercijalnim delatnostima, u privatnoj i javnoj inicijativi, pod uslovom za zadovoljenje normative i kriterijume za odgovarajuću delatnost i uslove neposrednog okruženja. U navedenom slučaju, primenjivati pravila uređenja za konkretnu oblast i pravila gradnje iz ovog poglavlja. Pod istim uslovima, u površinama namenjenim industriji i proizvodnji, mogu se graditi komunalni objekti.

Za potrebe urbanističko-arhitektonskog oblikovanja objekata i površina javne namene (osim za radove na rekonstrukciji, sanaciji, adaptaciji, tekuci i investicionom održavanju), potrebna je izrada urbanističkog projekta.

Pravila za određivanje minimalno potrebnog broja parking mesta, primenjuju se za lokacije objekata javnih namena, koji se grade u privatnoj inicijativi, kao kompatibilna namena.

Državni organi, organi lokalne uprave i JKP

- namena parcele i vrsta objekta: objekti državnih organa, lokalne uprave i javnih preduze a, pejzažno ure ene zelene površine
- tip objekta: slobodnostoje i objekat, osim za lokacije koje se nalaze u prostornoj celini 1, gde je dozvoljena i izgradnja objekata u prekinutom i neprekinutom nizu;
- indeks zauzetosti: do 60%
- spratnost objekta: za izgradjene objekte postoje a, za nove objekte do P+2
- udaljenje od granica parcele: minimalno 1,5 m kod slobodnostoje ih objekata.

Pretškolsko obrazovanje

- namena parcele i vrsta objekta: objekti de je zaštite, prostor za igru dece na otvorenom, pejzažno ure ene zelene površine
- tip objekta: slobodnostoje i objekat
- indeks zauzetosti: do 40%
- spratnost objekta: do P+1
- udaljenje od granica parcele: minimalno 1,5 m;
- parking mesto: min. 1 PM/100m² BRGP.

Osnovno i srednje obrazovanje

- namena parcele i vrsta objekta: objekti obrazovanja, školski objekat, objekat za smeštaj u enika, školsko dvorište, sportsko-rekreativni prostori (otvoreni i zatvoreni), pejzažno ure ene zelene površine;
- tip objekta: slobodnostoje i objekat;
- indeks zauzetosti: do 60%;
- spratnost objekta: do P+2;
- udaljenje od granica parcele: minimalno 3,0 m;
- parking mesto: min. 1 PM/100m² BRGP;

Socijalna i zdravstvena zaštita

- namena parcele i vrsta objekta: objekti socijalne i zdravstvene zaštite, pejzažno ure ene zelene površine;
- tip objekta: slobodnostoje i objekat;
- indeks zauzetosti: do 60%;
- spratnost objekta: do P+2
- udaljenje od granica parcele: minimalno 3,0 m;
- parking mesto: min. 1 PM/100m² BRGP.

Kultura

- namena parcele i vrsta objekta: objekti kulturnih delatnosti, pejzažno ure ene zelene površine;

- tip objekta: slobodnostoje i objekat;
- indeks zauzetosti: do 60%
- spratnost objekta: do P+2;
- udaljenje od granica parcele: minimalno 3,0 m

Sport i rekreacija

Sportsko-rekreativni centar

- namena parcele i vrsta objekta: otvoreni i zatvoreni sportsko-rekreativno-zabavni objekti, sa prate im objektima u funkciji osnovne namene; dimenzije sportskih objekata, orijentacija i ostali uslovi – u skladu sa standardima koji se primenjuju za sportske objekte i terene;
- prate e namene: prostor za poslovanje klubova sa manjim ugostiteljskim objektima (otvorenog ili zatvorenog tipa), pejzažno ure ene zelene površine sa de jim igralištima;
- tip objekta: slobodnostoje i objekti;
- indeks zauzetosti: do 30% za zatvorene objekte, u obra un indeksa zauzetosti ne ura unavaju se otvoreni sportski tereni i površine;
- spratnost objekta: do P+2 za prate e sadržaje a za sportske objekte - u skladu sa standardima koji se primenjuju za sportske objekte;
- minimalno 20% pod ure enim zelenim površinama.

Ostali sportsko-rekreativni prostori

- namena parcele i vrsta objekta: otvoreni sportsko-rekreativni teren sa prate im objektima u funkciji osnovne namene; dimenzije sportskih objekata, orijentacija i ostali uslovi – u skladu sa standardima koji se primenjuju za sportske objekte i terene;
- prate e namene: svla ioca, pomo ne prostorije;
- tip objekta: slobodnostoje i objekti;
- indeks zauzetosti: do 20% za zatvorene objekte, u obra un indeksa zauzetosti ne ura unavaju se otvoreni sportski tereni i površine;
- spratnost objekta: do P+Pk.

Komunalni objekti i površine

- grade u skladu sa potrebnim tehnološkim procesom koji treba obezbediti u objektu i na parceli i prema uslovima nadležnih institucija;
- pravila gra enja za kompleks **zelene pijace**:
  - organizacija gra evinske parcele mora da omogu i funkcionisanje svih

- postoje ih i planiranih objekata i potreban tehnološki proces koji e se odvijati na parceli;
- sadrži: prodajni prostor, interne saobra ajnice i peša ke pristupe, sanitarni vor, plato i javnu esmu, upravu, zaštitno zelenilo;
  - dozvoljava se izgradnja manjih poslovno-prodajnih objekata (mle na pijaca, ribarnica i sli no), deo pija nog prostora može biti natkriven;
  - tip objekta: slobodnostoje i, objekti, objekti u prekinutom nizu;
  - indeks zauzetosti: do 60%;
  - spratnost objekta: do P+1;
  - udaljenje od granica parcele: min. 1,5 m za nove objekte.
- pravila gra enja za kompleks **sto ne pijace**:
    - organizacija gra evinske parcele mora da omogu i funkcionisanje svih postoje ih i planiranih objekata i potreban tehnološki proces koji e se odvijati na parceli;
    - na parceli obezbediti prostor za: portirnicu, zgradu pija ne uprave, nadstrešnicu za vage, nadstrešnicu za kre , plato za žito i kre , plato sa boksovima za sitnu stoku i vezovima za krupnu stoku, sanitarni objekat, internu saobra ajnicu, koja omogu ava kružni tok saobra aja;
    - predvideti odvo enje otpadnih voda (voda od pranja platoa i relativno malih koli ina oso nih voda, koje e biti višestruko razblažene pranjem platoa) preko taložnice u mrežu gradske kanalizacije;
    - indeks zauzetosti (koji obuhvata objekte visokogradnje) iznosi do 30%, spratnost objekata je do P+1;
    - minimalno udaljenje od granica parcele je 1,5 m;
    - parking mesta: min. 1PM na 100m² BRGP.
  - pravila gra enja za kompleks **grobља**:
    - kroz izradu projektne dokumentacije, za kompleks grobља, definisati koridore i kapacitete za interne saobra ajnice/staze, grobne parcele/polja/mesta, komunalnu infrastrukturu, prate e sadržaje i zelenilo, u skladu sa standardima i normativima za predmetnu oblast;
  - pravila gra enja za **vatrogasnu stanicu**:
    - tip objekta: slobodnostoje i objekat
    - indeks zauzetosti: do 40%
    - spratnost objekta: do P+1 (visine do 7,5m do kote venca, odnosno 10,5m do kote slemena);
  - udaljenje od granica parcele: minimalno 1,5 m.
  - pravila gra enja za **veterinarsku stanicu**:
    - tip objekta: slobodnostoje i objekat
    - indeks zauzetosti: do 40%
    - spratnost objekta: do P+1 (visine do 7,5m do kote venca, odnosno 10,5m do kote slemena);
    - udaljenje od granica parcele: minimalno 1,5 m.
  - Pravila gradjenja za **transfer stanicu i reciklažna dvorišta**:
    - vrste otpada kojima se rukuje na transfer stanici: opštinski otpad (otpad iz doma instava), baštenski (zeleni) otpad; opasan ku ni otpad; reciklabilni otpad; obavezno je posebno izdvajanje gra evinskog otpada;
    - vrste otpada za koje nije dozvoljeno rukovanje na transfer stanici: infektivni medicinski otpad; veliki predmeti u rasutom stanju; opasan otpad; radioaktivan otpad; naftni rezervoari; uginule životinje; azbest; te nosti, muljevi, praškaste materije;
    - opremanje lokacije transfer stanice: objekat; plato za prihvatanje otpada, sabijanje, prebacivanje u ve a vozila i otpremanje na regionalnu deponiju; vozila za sakupljanje (vozila sakuplja a); pretovarna-transfer vozila; interne saobra ajnice; infrastruktura; parterno i pejzažno ure enje; ograda sa kontrolisanim ulazom;
    - uslovi na transfer stanici: nije dozvoljeno dugoro no skladištenje otpada na lokaciji; obavezno je brzo sakupljanje/sabijanje otpada; obavezan je brzi utovar u transferno vozilo; transfer vozilo napušta transfer stanicu za nekoliko sati; dozvoljeno je postavljanje kontejnera za reciklabilne komponente; dozvoljeno je odre ivanje prostora za otpad koji e gra ani donositi. U zavisnosti od veli ine naselja, broja stanovnika koji gravitira izabranoj lokaciji, sa definisanom organizacijom i potrebnom opremom, dozvoljeno je: formiranje sortirne stanice (sabrne, sakuplja ke stanice); formiranje reciklažnih dvorišta; formiranje reciklažnih ostrva;

- lokacija generalno treba da ispunjava sledeće uslove:
  - treba je locirati na obodu naselja ili na lokaciji koja nije udaljena više od 2 km od naselja. Lokacija treba da bude pored ili u blizini puta, tako da bude lako dostupna vozilima građanima i teretnim vozilima;
  - treba da ima priključak na osnovnu infrastrukturu: vodovodnu, kanalizacionu i elektrodistributivnu mrežu;
  - ne može se locirati na zemljištu u užoj zoni sanitarne zaštite izvorišta za snabdevanje vodom za piće;
  - ne može se locirati na manjoj udaljenosti od 100 m od obale reke, jezera, akumulacija i u plavnom pojasu (inundaciji);
  - ne može se locirati na udaljenosti manjoj od 500 m od spomenika kulture ili zaštite prirodnog dobra;
  - ne može se locirati na manjoj udaljenosti od 0,5 km od stovarišta zapaljivog materijala i vojnog objekta;
  - ne može se locirati na udaljenosti manjoj od 500 m od zdravstvenog objekta za stacionarno lečenje i prirodno lečište;
  - ne može se locirati na zemljištu na kome je najviši sezonski nivo podzemne vode 2 m od površine terena;
- ne može locirati iznad tunela, podvožnjaka, skloništa i slično;
- ne može locirati na manjoj udaljenosti od 100 m od gasovoda, naftovoda i dalekovoda;
- ostali uslovi, pravila i norme u pogledu ograničenja, osvetljenja, sistema za prihvatanje voda od padavina i upotrebljenih tehnoloških mera, kao i sa aspekta zaštite životne sredine i njenog uticaja na životnu sredinu, u skladu sa važećim zakonskim regulativom;
- urbanistički pokazatelji: 1) po tipologiji, slobodnostoje i objekti; 2) indeks zauzetosti: do 50%; 3) spratnost objekta: do P+0; 4) udaljenja od granica parcele: min. 1,5 m.
- pravila gradnje za ostale vrste **komunalnih objekata**:
  - tip objekta: slobodnostoje i objekat
  - indeks zauzetosti: do 60%
  - spratnost objekta: do P+1;
  - udaljenje od granica parcele: minimalno 1,5 m.
- pravila gradnje za **ostale komunalne objekte**: propisana u poglavlju 2.6.2.

3.3.2. Objekti ostalih namena

Mešovita namena (i zona linijskog centra višeg intenziteta izgradnje)

Pretežna (dominantna) namena:	Mešovita namena - planiraju se centralne, poslovne, komercijalne, stambene i uslužne delatnosti, kao i institucije uprave i objekata javnih namena		
Kompatibilne namene:	sadržaji/delatnosti koje su sa stanovanjem kompatibilni i koji služe zadovoljenju svakodnevnih potreba stanovnika (deje ustanove, zdravstvene ustanove, obrazovanje, sportski kompleksi, komercijalne delatnosti, trgovina na malo, lokali za različitu zanatsku proizvodnju), preduzeća i delatnost ne ugrožava susedstvo i koja se mogu uklopiti u stambeno naselje, usluge, turističke kapacitete, kancelarijsko poslovanje i slično		
Namene koje nisu dozvoljene:	proizvodnja i obrada sirovina, skladišta, robni i distributivni transport, sadržaji koji izazivaju veliku buku i slično		
Broj stambenih jedinica:	višepородni objekti:	Prema pravilniku o klasifikaciji objekata	
	porodni objekti:	Prema pravilniku o klasifikaciji objekata	
Tipologija objekata:	slobodnostojeći, u prekinutom i neprekinutom nizu		
Uslovi za parcelaciju,	slobodnostojeći	širina fronta:	min. 10 m

preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele (objekti spratnosti do P+2):	objekat:	površina parcele:	min. 300 m ²
	u prekinutom i neprekinutom nizu:	širina fronta:	min. 8 m
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele (objekti spratnosti od P+3 do P+4):	slobodnostoje i objekat:	površina parcele:	min. 200 m ²
		širina fronta:	min. 15 m
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele (objekti spratnosti od P+5 do P+6):	u prekinutom i neprekinutom nizu:	površina parcele:	min. 600 m ²
		širina fronta:	min. 12 m
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele (objekti spratnosti od P+5 do P+6):	slobodnostoje i objekat:	površina parcele:	min. 500 m ²
		širina fronta:	min. 16 m
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele (objekti spratnosti od P+5 do P+6):	u prekinutom i neprekinutom nizu:	površina parcele:	min. 800 m ²
		širina fronta:	min. 14 m
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele (objekti spratnosti P+7):	slobodnostoje i objekat:	površina parcele:	min. 700 m ²
		širina fronta:	min. 20m
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele (objekti spratnosti do P+2):	u prekinutom i neprekinutom nizu:	površina parcele:	min. 1.200 m ²
		širina fronta:	min. 18 m
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele (objekti spratnosti do P+2):	slobodnostoje i objekat:	min. 1,0 m za pretežno severnu orijentaciju	
		min. 2,5 m za pretežno južnu orijentaciju	
		prekinuti niz::	0 m 2,5 m
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele (objekti spratnosti od P+3 do P+4):	neprekinuti niz:	0 m	
		slobodnostoje i objekat:	min. 3,0 m
			prekinuti niz::
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele (objekti spratnosti od P+5 do P+6):	neprekinuti niz:	0 m	
		slobodnostoje i objekat:	min. 4,0 m
			prekinuti niz::
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele (objekti spratnosti P+7):	neprekinuti niz:	0 m	
		slobodnostoje i objekat:	min. 5,0 m
			prekinuti niz::
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele (objekti spratnosti do P+2):	min. 1,0 m		
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele (objekti spratnosti od P+3 do P+4):	min. 3,0 m		
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele (objekti spratnosti od P+5 do P+6):	min. 4,0 m		
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele (objekti spratnosti P+7):	min. 5,0 m		
Položaj objekta u odnosu na susedne, bo ne objekte:	uz obezbedjenje min.1/3 visine višeg objekta, u slu aju da bo ne fasade sadrže ili se planiraju otvori stambenih prostorija		

Položaj objekta u odnosu na naspramni objekat:	uz obezbedjenje min.1/3 visine višeg objekta, u slu aju da naspramne fasade sadrže ili se planiraju otvori stambenih prostorija	
Minimalni procenat nezastrtih, zelenih površina na parceli:	10%	
Najve i dozvoljeni indeks zauzetosti:	60%	
Maksimalna spratnost objekta (zavisi od veli ine parcele):	za parcele od min. 200m ² za prekinuti i neprekinuti niz i min. 300m ² za slobodnostoj.objekat	do P+2 (što odgovara visini objekta od oko 10,5m do kote venca, odnosno 13,5m do kote slemena) ⁸
	za parcele od min. 500m ² za prekinuti i neprekinuti niz i min. 600m ² za slobodnostoj.objekat	do P+4 (što odgovara visini objekta od oko 16,5m do kote venca, odnosno 19,5m do kote slemena)
	za parcele od min. 700m ² za prekinuti i neprekinuti niz i min. 800m ² za slobodnostoj.objekat	do P+6 (što odgovara visini objekta od oko 22,5m do kote venca, odnosno 25,5m do kote slemena)
	za parcele od min. 1.000m ² za prekinuti i neprekinuti niz i min. 1.200m ² za slobodnostoj.objekat	do P+7 (što odgovara visini objekta od oko 25,5m do kote venca, odnosno 28m do kote slemena)
Parkiranje vozila:	na sopstvenoj parceli, prema kriterijumima iz ovog Plana	

⁸za objekte koji se grade u prekinutom i neprekinutom nizu, radi uskladjivanja sa vertikalnom regulacijom susednih objekata (interpolacija), izuzetno, dozvoljeno je graditi objekat i ve e spratnosti

Stanovanje srednjeg intenziteta

Za parcele koje se nalaze u zoni stanovanja srednjeg intenziteta izgradnje, a pripadaju i linijskom centru višeg intenziteta izgradnje, primenjuju se pravila gradjenja koja su propisana za mešovitu namenu.

Za parcele koje se nalaze u zoni stanovanja srednjeg intenziteta izgradnje, a pripadaju linijskom centru srednjeg intenziteta izgradnje, primenjuju se pravila gradjenja koja su propisana u okviru pravila za komercijalne delatnosti.

Pretežna (dominantna) namena:	Stanovanje srednjeg intenziteta - mešovito stanovanje (porodi no i višeporodi no)		
Kompatibilne namene (prate a i dopunska namena):	sadržaji/delatnosti koje su sa stanovanjem kompatibilni i koji služe zadovoljenju svakodnevnih potreba stanovnika (de je ustanove, zdravstvene ustanove, obrazovanje, sportski kompleksi, komercijalne delatnosti, trgovina na malo, lokali za razli itu zanatsku proizvodnju), preduze a ija delatnost ne ugrožava susedstvo i koja se mogu uklopiti u stambeno naselje, usluge, turisti ko-smeštajni kapaciteti, kancelarijsko poslovanje i sli no		
Namene koje nisu dozvoljene:	proizvodnja i obrada sirovina, skladišta, robni i distributivni transport, sadržaji koji izazivaju veliku buku i sli no		
Broj stambenih jedinica:	višeporodi ni objekti:	Prema pravilniku o klasifikaciji objekata	
	porodi ni objekti:	Prema pravilniku o klasifikaciji objekata	
Tipologija objekata:	slobodnostoje i, u prekinutom i neprekinutom nizu		
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele (objekti spratnosti do P+3) ⁹ :	slobodnostoje i objekat:	širina fronta:	min. 10 m
		površina parcele:	min. 300 m ²
	u prekinutom i neprekinutom nizu ¹⁰ :	širina fronta:	min. 8 m
		površina parcele:	min. 200 m ²
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele (objekti spratnosti P+4):	slobodnostoje i objekat:	širina fronta:	min. 15 m
		površina parcele:	min. 600 m ²
	u prekinutom i neprekinutom nizu:	širina fronta:	min. 12 m
		površina parcele:	min. 500 m ²
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele (objekti spratnosti do P+3):	slobodnostoje i objekat:	min. 2,5 m od bo nih granica parcele ¹¹	
	prekinuti niz::	0 m min. 2,5 m	
	neprekinuti niz:	0 m	
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele (objekti spratnosti P+4):	slobodnostoje i objekat:	min. 3,0 m	
	prekinuti niz::	0 m min. 3,0 m	
	neprekinuti niz:	0 m	
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele (objekti spratnosti do P+3):	min. 2,5 m ¹²		
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele (objekti spratnosti P+4):	min. 3,0 m		
Položaj objekta u odnosu na susedne, bo ne objekte:	uz obezbedjenje min.1/3 visine višeg objekta, u slu aju da bo ne fasade sadrže ili se planiraju otvori stambenih prostorija		

⁹Za parcele veli ine od 300-600 m² dozvoljeno je maksimum 5 stambenih jedinica

¹⁰Na parcelama od 200-300 m² za objekte u neprekinutom i prekinutom nizu, dozvoljena je izgradnja objekata spratnosti do P+2

¹¹U slu aju kada je objekat spratnosti do P+2, udaljenje od bo nih granica parcele iznosi min. 1,0m za pretežno severnu orijentaciju, odnosno min. 2,5m za pretežno južnu orijentaciju

¹²U slu aju kada je objekat spratnosti do P+2, udaljenje od zadnje granice parcele iznosi min. 1,0m

Položaj objekta u odnosu na naspramni objekat:	uz obezbedjenje min.1/3 visine višeg objekta, u slučaju da naspramne fasade sadrže ili se planiraju otvori stambenih prostorija	
Minimalni procenat nezastrtih, zelenih površina na parceli:	objekti spratnosti do P+3	10%
	objekti spratnosti do P+4)	15%
Najveći i dozvoljeni indeks zauzetosti:	60%	
Maksimalna spratnost objekta (zavisi od veličine parcele):	za parcele od min. 200m ² za prekinuti i neprekinuti niz	do P+2 (što odgovara visini objekta od oko 10,5m do kote venca, odnosno 13,5m do kote slemena)
	za parcele od min. 300m ² za prekinuti i neprekinuti niz i za slobodnostoj. objekat	do P+3 (što odgovara visini objekta od oko 13,5m do kote venca, odnosno 16,5m do kote slemena)
	za parcele od min. 500m ² za prekinuti i neprekinuti niz i min. 600m ² za slobodnostoj. objekat	do P+4 (što odgovara visini objekta od oko 16,5m do kote venca, odnosno 19,5m do kote slemena)
Parkiranje vozila:	na sopstvenoj parceli, prema kriterijumima iz ovog Plana	

Stanovanje niskog intenziteta

Pretežna (dominantna) namena:	Porodično stanovanje		
Kompatibilne namene (prateća i dopunska namena):	sadržaji/delatnosti koje su sa stanovanjem kompatibilni i koji služe zadovoljenju svakodnevnih potreba stanovnika (deje ustanove, zdravstvene ustanove, obrazovanje, sportski kompleksi, komercijalne delatnosti, trgovina na malo, lokali za različitu zanatsku proizvodnju), preduzeća ija delatnost ne ugrožava susedstvo i koja se mogu uklopiti u stambeno naselje, usluge, turističko-smeštajni kapaciteti, kancelarijsko poslovanje i slično		
Namene koje nisu dozvoljene:	proizvodnja i obrada sirovina, skladišta, robni i distributivni transport, sadržaji koji izazivaju veliku buku i slično		
Broj stambenih jedinica:	porodični objekti:	Prema pravilniku o klasifikaciji objekata	
Tipologija objekata:	slobodnostojeći, u prekinutom i neprekinutom nizu		
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje građevinske parcele (objekti spratnosti do P+2):	slobodnostojeći objekat:	širina fronta:	min. 10 m
		površina parcele:	min. 300 m ²
	u prekinutom i neprekinutom nizu:	širina fronta:	min. 8 m
		površina parcele:	min. 200 m ²
Položaj objekta u odnosu na bočne granice parcele (objekti spratnosti do P+2):	slobodnostojeći objekat:	min. 1,0 m za pretežno severnu orijentaciju	
		min. 2,5 m za pretežno južnu orijentaciju	
	prekinuti niz::	0 m min. 2,5 m	
	neprekinuti niz:	0 m	
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele (objekti spratnosti do P+2):	min. 1,0 m		
Položaj objekta u odnosu na susedne, bočne objekte:	uz obezbedjenje min.1/3 visine višeg objekta, u slučaju da bočne fasade sadrže ili se planiraju otvori stambenih prostorija		
Položaj objekta u odnosu na naspramni objekat:	uz obezbedjenje min.1/3 visine višeg objekta, u slučaju da naspramne fasade sadrže ili se planiraju otvori stambenih prostorija		
Minimalni procenat nezastrtih, zelenih površina na parceli:	15%		

Najve i dozvoljeni indeks zauzetosti:	50%
Maksimalna spratnost objekta	do P+2 (što odgovara visini objekta od oko 10,5m do kote venca, odnosno 13,5m do kote slemena)
Parkiranje vozila:	na sopstvenoj parceli, prema kriterijumima iz ovog Plana

Komercijalne delatnosti (i zona linijskog centra srednjeg intenziteta izgradnje)

Pretežna (dominantna) namena:	Komercijalne delatnosti		
Kompatibilne namene (prateća i dopunska namena)	stanovanje i sadržaji/delatnosti koje su sa stanovanjem kompatibilni i koji služe zadovoljenju svakodnevnih potreba stanovnika (de je ustanove, zdravstvene ustanove, obrazovanje, sportski kompleksi, komercijalne delatnosti, trgovina na malo, lokali za različitou zanatsku proizvodnju), preduzeća ija delatnost ne ugrožava susedstvo i koja se mogu uklopiti u stambeno naselje, usluge, turističko-smeštajni kapaciteti, kancelarijsko poslovanje i slično		
	mogu se graditi i proizvodno-preradjivačke delatnosti i objekti proizvodnog zanatstva, uz uvažavanje uslova zaštite životne sredine i obavezno pokretanje postupka procene uticaja na životnu sredinu pred nadležnim organom za zaštitu životne sredine i donošenje odluke o izradi /ne izradi Studije o proceni uticaja na životnu sredinu za planirane projekte, u skladu sa važećom zakonskom regulativom		
Namene koje nisu dozvoljene:	nisu dozvoljene delatnosti prerade metala (topljenje, livenje, hemijska obrada), hemijska i farmaceutska industrija, prerada drveta (celuloze), kože, gume, farme i tovišta, skladištenje opasnog otpada, postrojenja za koja se po Zakonu izdaje integrisana dozvola i ostale delatnosti koje mogu značajno ugroziti kvalitet i kapacitet životne sredine; za realizaciju projekata i delatnosti u zonama gde je u susedstvu stanovanje, obavezna je ekološka provera, odnosno pokretanje postupka procene uticaja na životnu sredinu		
Broj stambenih jedinica:	višeporodni objekti:	Prema pravilniku o klasifikaciji objekata	
	porodni objekti:	Prema pravilniku o klasifikaciji objekata	
Tipologija objekata:	slobodnostojeći, u prekinutom i neprekinutom nizu		
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje građevinske parcele (objekti spratnosti do P+2):	slobodnostojeći objekat:	širina fronta:	min. 10 m
		površina parcele:	min. 300 m ²
	u prekinutom i neprekinutom nizu:	širina fronta:	min. 8 m
		površina parcele:	min. 200 m ²
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje građevinske parcele (objekti spratnosti od P+3 do P+4) ¹³ :	slobodnostojeći objekat:	širina fronta:	min. 15 m
		površina parcele:	min. 600 m ²
	u prekinutom i neprekinutom nizu:	širina fronta:	min. 12 m
		površina parcele:	min. 500 m ²
Položaj objekta u odnosu na bočne granice parcele (objekti spratnosti do P+2):	slobodnostojeći objekat:	min. 1,0 m za pretežno severnu orijentaciju	
		min. 2,5 m za pretežno južnu orijentaciju	
	prekinuti niz::	0 m min. 2,5 m	

¹³Ovo pravilo i ostala pravila u ovom poglavlju (koja se odnose na objekte spratnosti od P+3 do P+4), primenjuju se za linijski centar srednjeg intenziteta izgradnje, u ulici 15. novembra, odnosno obodne parcele namenjene za komercijalne delatnosti i za zonu stanovanja srednjeg intenziteta izgradnje, koje direktno izlaze na ovu ulicu i područje je duž planirane ulice, u kome je već inicirana izgradnja ove vrste objekata. Područje je linijskog centra srednjeg intenziteta izgradnje, šematski je prikazano na grafičkom prilogu br. 3 i 4

	neprekinuti niz:	0 m
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele (objekti spratnosti od P+3 do P+4):	slobodnostoje i objekat:	min. 3,0 m
	prekinuti niz::	0 m min.3,0 m
	neprekinuti niz:	0 m
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele (objekti spratnosti do P+2):	min. 1,0 m	
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele (objekti spratnosti od P+3 do P+4):	min. 3,0 m	
Položaj objekta u odnosu na susedne, bo ne objekte:	uz obezbedjenje min.1/3 visine višeg objekta, u slu aju da bo ne fasade sadrže ili se planiraju otvori stambenih prostorija	
Položaj objekta u odnosu na naspramni objekat:	uz obezbedjenje min.1/3 visine višeg objekta, u slu aju da naspramne fasade sadrže ili se planiraju otvori stambenih prostorija	
Minimalni procenat nezastrih, zelenih površina na parceli:	10%	
Najve i dozvoljeni indeks zauzetosti:	60%	
Maksimalna spratnost objekta (zavisi od veli ine parcele):	za parcele od min. 200m ² za prekinuti i neprekinuti niz i min. 300m ² za slobodnostoj.objekat	do P+2 (što odgovara visini objekta od oko 10,5m do kote venca, odnosno 13,5m do kote slemena)
	za parcele od min. 500m ² za prekinuti i neprekinuti niz i min. 600m ² za slobodnostoj.objekat	do P+4 (što odgovara visini objekta od oko 16,5m do kote venca, odnosno 19,5m do kote slemena)
Parkiranje vozila:	na sopstvenoj parceli, prema kriterijumima iz ovog Plana	

Industrija i proizvodnja

Pretežna (dominantna) namena:	Industrija i proizvodnja (radna zona)	
Kompatibilne namene (prate a i dopunska namena)	sadržaji/delatnosti koje su sa privre ivanjem kompatibilni (komercijalni sadržaji, proizvodno zanatstvo, sportski kompleksi, poslovno/privredni parkovi, skladištenje, komunalni objekti, saobra ajni objekti, poslovno stanovanje / poslovni apartmani)	
Namene koje nisu dozvoljene:	stanovanje i privredne delatnosti koje potencijalno mogu da izazovu ugrožavanje životne sredine	
Tipologija objekata:	slobodnostoje i	
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele:	širina fronta:	min. 20 m
	površina parcele:	min. 800 m ²
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele:	min. 4 m	
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele:	min. 4 m	
Položaj objekta u odnosu na objekte na istoj ili susednoj parceli:	min. 8,0 m	
Minimalni procenat nezastrih,	10%	

zelenih površina na parceli:	
Najve i dozvoljeni indeks zauzetosti:	70%
Maksimalna spratnost objekta:	privre ivanje/proizvodnja, P+0 (visina objekta u skladu sa tehnološkim potrebama) administrativni deo i prate i sadržaji, do P+2 (što odgovara visini objekta do oko 10,5m do kote venca, odnosno do oko 13,5m do kote slemena)
Parkiranje vozila:	na sopstvenoj parceli, prema kriterijumima iz ovog Plana

Verski objekti

Namena:	Verski objekat – verski objekti se mogu graditi kao kompatibilna namena, u okviru zona namenjenih stanovanju, komercijalnim delatnostima i mešovitoj nameni, kao pretežnoj (dominantnoj) nameni.
Kompatibilne namene (prate a i dopunska namena)	zelenilo, prate i sadržaji u funkciji osnovne namene, kao i objekti prate e saobra ajne i komunalne infrastrukture u funkciji osnovne namene
Tipologija objekata:	slobodnostoje i
Uslovi za parcelaciju, preparcelaciju i formiranje gra evinske parcele:	prema pravilima koji se primenjuju sa pretežnu (dominantnu) namenu, tako da se obezbedi normalno funkcionisanje lokacije verskog objekta
Položaj objekta u odnosu na bo ne granice parcele:	min. 4 m
Položaj objekta u odnosu na zadnju granicu parcele:	min. 4 m
Položaj objekta u odnosu na objekte na istoj ili susednoj parceli:	min. 8,0 m
Minimalni procenat nezastrih, zelenih površina na parceli:	10%
Najve i dozvoljeni indeks zauzetosti:	60%
Maksimalna spratnost objekta:	prema specifi nim zahtevima, za ovu vrstu objekta

Pošta

Za postoje i objekat – dozvoljena je dozvoljena je rekonstrukcija (u postoje em gabaritu i volumenu), adaptacija, sanacija, investiciono održavanje i teku e (redovno) održavanje objekta.

3.4. Stepen komunalne opremljenosti gradjevinskog zemljišta

Stepen komunalne opremljenosti potreban za izdavanje odgovaraju ih akata i dozvola

Tabela broj 7.

Namena	Obj.javnih namena i za javno koriš enje	Mešovita namena	Stanovanje	Komercijalne delatnosti	Industrija i proizvodnja
Stepen komunalne opremljenosti	S, JV/IV, FK/VSJ, ENN, KO	S, JV/IV, FK/VSJ, ENN, KO, AZ	S, JV/IV, FK/VSJ, ENN, KO, AZ	S, JV/IV, FK/VSJ, ENN, KO	S, JV/IV, FK/VSJ, ENN, KO, IK, TK, IO

S – saobra ajni pristup
JV – Javno vodosnabdevanje
IV – interno vodosnabdevanje
FK – fekalna kanalizacija
VSJ – vodonepropusna septi ka jama
AK – atmosferska kanalizacija

ENN – energetska niskonaponska mreža
TK – telekomunikaciona infrastruktura
KO – sakupljanje komunalnog otpada
IO – sakupljanje i evakuacija industrijskog i opasnog otpada
AZ – akusti ka zaštita

IK – predtretman otpadnih voda

4. PRAVILA GRADJENJA NA POLJOPRIVREDNOM, ŠUMSKOM I VODNOM ZEMLJIŠTU

Primenjuju se pravila gradjenja iz Prostornog plana opštine Preševo (“Službeni glasnik grada Leskovca”, broj 22/10).

5. ZAVRŠNE ODREDBE

5.1. Sadržaj grafi kog dela

Sastavni deo ovog Plana su slede i grafi ki prilozi:

1. Katastarski i topografski plan, sa granicama planskog obuhvata i gra evinskog podru ja.....	1:5.000
2. Postoje a funkcionalna organizacija prostora u obuhvatu plana, sa pretežnom postoje om namenom u gra evinskom podru ju.....	1:5.000
3. Planirana funkcionalna organizacija prostora sa pretežnom planiranom namenom površina u gra evinskom podru ju.....	1:2.500
4. Podela podru ja plana na celine.....	1:5.000
5. Planirani funkcionalni rang osnovne saobra ajne infrastrukture.....	1:5.000
6. Saobra ajno rešenje sa regulacionim linijama ulica i površina javne namene, nivelacioni plan i urbanisti ka regulacija sa gra evinskim linijama.....	1:2.500
7.1 Generalno rešenje za vodoprivrednu infrastrukturu.....	1:5.000
7.2 Generalno rešenje za elektroenergetsku infrastrukturu.....	1:5.000
7.3 Generalno rešenje za gasifikaciju i telekomunikacionu infrastrukturu.....	1:5.000
8. Sprovo enje plana.....	1:5.000

Sastavni deo ovog Plana su slede i prilozi:

- Prilog 1: Spisak koordinata prelomnih ta aka koje definišu granicu gra evinskog podru ja;
- Prilog 2: Spisak koordinata osovinskih ta aka za saobra ajnice;
- Prilog 3: Spisak koordinata temenih ta aka za saobra ajnice;
- Prilog 4: Spisak koordinata novih medjnih ta aka.
- Koncept Izmene i dopune Plana;
- izveštaje Komisije za planove (o stru noj kontroli Koncepta plana, stru noj kontroli Nacrta plana, o obavljenom javnom uvidu);
- mišljenja i saglasnosti nadležnih institucija.

5.2. Sadržaj dokumentacije

Sastavni deo ovog Plana je dokumentaciona osnova, koja sadrži:

- odluku o izradi planskog dokumenta;
- izvode iz planske dokumentacije šireg podru ja;
- spisak koriš ene dokumentacije;
- podatke i uslove nadležnih institucija (zahteve upu ene nadležnim institucijama, izdate podatke i uslove nadležnih institucija);
- spisak koriš enih elaborata;
- podloge koriš ene za izradu Plana;

5.3. Smernice za primenu i spovodjenje Plana

U skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji, ovaj Plan predstavlja pravni i planski osnov za:

- izdavanje Informacije o lokaciji;
- izdavanje odgovaraju ih akata za izgradnju, dogradnju, rekonstrukciju, adaptaciju, sanaciju, investiciono održavanje i teku e (redovno) održavanje objekata;
- izradu Projekata parcelacije/preparcelacije;
- izradu Projekta ispravke granice susednih parcela;
- izradu Plana detaljne regulacije;
- izradu Urbanisti kog projekta.

Podru ja za obaveznu izradu Plana detaljne regulacije i Urbanisti kog projekta, obeležena su na grafi kom prilogu broj 8. - “Sprovo enje plana”.

Podru ja za obaveznu izradu urbanisti kog plana/plana detaljne regulacije su:

- Plan detaljne regulacije obilaznice (uz prethodnu izradu i verifikaciju odgovaraju e tehni ke dokumentacije sa studijom opravdanosti);
- Plan detaljne regulacije “Radna zona” (elementi regulacije i gradjevineke linije, dati u ovom Planu, za ovo podru je, nisu apsolutno obavezuju i prilikom izrade plana detaljne regulacije i mogu se druga ije planirati, uz poštovanje izdatih uslova nadležnih institucija).

Granica obaveznog Plana detaljne regulacije precizira e se prilikom donošenja Odluke o pristupanju izradi, od strane Skupštine opštine Preševo.

U podru ju gde je propisana obavezna izrada plana detaljne regulacije, zabranjuje se izgradnja novih objekata i rekonstrukcija postoje ih objekata (izgradnja objekata ili izvo enje radova kojima se menja stanje u prostoru), do izrade i donošenja plana detaljne regulacije.

Izrada Plana detaljne regulacije je propisana i:

- za potrebe rekonstrukcija i dogradnje postoje ih i izgradnju novih raskrsnica na koridorima državnih puteva, ukoliko je potrebno utvrditi površinu javne namene;
- definisanje saobra ajnog pristupa na koridor državnog puta, za lokacije stanica za snabdevanje gorivom i komercijalne sadržaje sa velikom frekvencijom saobra aja, radi definisanja saobra ajnog priklju enja takvih zona.

Na osnovu odluke Skupštine opštine Preševo, mogu a je izrada planova detaljne regulacije i za ostale zone i podru ja, gde je potrebno utvrditi površinu javne namene.

U podru jima direktne primene ovog Plana, ukoliko se pojavi potreba za izmenom saobra ajnog rešenja, mogu a je izrada Plana detaljne regulacije, pod uslovim da se izmena saobra ajnog rešenja vrši za trase gradskih ulica, koje su po funkcionalnom rangu svrstane u niži rang u odnosu na sabirne ulice.

Obavezna izrada Urbanisti kog projekta propisuje se:

- za novu lokaciju autobuske stanice;
- za kompleks železni ke stanice;
- za lokaciju za ostale javne namene.

Obavezna izrada Urbanisti kog projekta, propisuje se i za:

- za potrebe urbanisti ko-arhitektonskog oblikovanja objekata i površina javne namene (osim za radove na rekonstrukciji, sanaciji, adaptaciji, tekum i investicionom održavanju);
- za lokacije nepokretnih kulturnih dobara i objekata graditeljskog nasle a (osim za radove na rekonstrukciji, sanaciji, adaptaciji, tekum i investicionom održavanju);
- za potrebe urbanisti ko-tehni kog oblikovanja objekata, lokacija i kompleksa višeporodnog stanovanja, višeporodno stambeno-komercijalnih objekata i komercijalnih objekata, spratnosti P+3 i više;
- za potrebe urbanisti ko-tehni kog oblikovanja objekata, lokacija i kompleksa namenjenih industriji i proizvodnji (izvan obuhvata obaveznog plana detaljne regulacije), za dogradnju i novu izgradnju;
- za potrebe urbanisti ko-arhitektonskog oblikovanja površina i objekata lokacije stanice za snabdevanje gorivom;
- za potrebe izgradnju MHE;
- za potrebe urbanisti ko-arhitektonskog oblikovanja novih objekata i površina u privatnom i javnom vlasništvu (de je ustanove, škole, objekti zdravstvene i socijalne zaštite, objekti sporta i rekreacije, namenjenih javnom koriš enju), koji se grade, kao kompatibilna namena u okviru zona namenjenih stanovanju, komercijalnim delatnostima i mešovitoj nameni, kao pretežnoj (dominantnoj) nameni.
- za potrebe urbanisti ko-arhitektonskog oblikovanja novih verskih objekata, koji se grade, kao kompatibilna namena u okviru zona namenjenih stanovanju, komercijalnim delatnostima i mešovitoj nameni, kao pretežnoj (dominantnoj) nameni.

Maksimalno dozvoljeni urbanisti ki parametri mogu biti prekora eni, u slu aju ste enih obaveza, u postupku ozakonjenja objekata.

Za potrebe fomiranja gra evinske parcele, u skladu sa pravilima ure enja i gra enja ovog plana, izra uje se projekat parcelacije / preparcelacije ili projekat ispravke granica susednih parcela.

5.4. Završne napomene

Ovaj Plan je ura en u tri (3) istovetna primeraka u analognom i digitalnom obliku i u jednom (1) primerku dokumentacione osnove u analognom i digitalnom obliku, koje se nalaze u arhivi Opštinske uprave opštine Preševo i u odeljenju nadležnom za poslove urbanizma Opštinske uprave opštine Preševo.

Stupanjem na snagu ovog Plana, prestaje da važi Plan generalne regulacije Preševa (“Službeni glasnik grada Vranja” broj 29/13).

Ovaj Plan stupa na snagu osmog (8) dana od dana objavljivanja u “Službenom glasniku opštine Bujanovac”.

193

.6

(„ . ” .68/2015) .
35 .9 (“ .
”, . 26/08 “ .
” . 07 23.12.2013 .,.)
29.12.2015.

Në mbështetje të nenit 6. të Ligjit mbi mënyrën e caktimit të numrit maksimal të të punësuarve në sektorin publik (“Fl.zyrt. RS” nr.68/2015) dhe nenit 35. pika 9. e Statutit të komunës së Preshevës (Gazeta zyrtare e Rethit të Pçinjës nr.26/08 dhe “Gazeta zyrtare e komunës së Bujanocit” nr.07 e datës 23.12.2013.), Kuvendi komunal Preshevë më datë 29.12.2015. nxjerrë këtë:

VENDIM MBI CAKTIMIN E NUMRIT MAKSIMAL TË PUNUARVE NË SISTEMIN E VEQEVERISJES LOKALE NË KOMUNËN E PRESHEVËS

/Neni 1.

Me këtë vendim caktohet numri maksimal i të punësuarve në sistemin e vetëqeverisjes lokale në Komunën e Preshevës .

/Neni 2.

297,48

Numri maksimal i të punësuarve në sistemin e vetëqeverisjes lokale në Komunën e Preshevës është 297,48 puntorë .

/Neni 3.

Në numrin maksimal të të punësuarve në sistemin e vetëqeverisjes lokale në Komunën e Preshevës hynë të punuarit në organe, organizata, ente, ndërmarrje publike dhe institucione ku themelues është Kuvendi komunal i komunës së Preshevës, të cilat finansohen plotësisht ose pjesërisht nga buxheti i komunës së Preshevës.

/Neni 4.

Në numrin maksimal të punësuarve në sistemin e vetëqeverisjes lokale, në Komunën e Preshevës përfshihen :

- /Administrata komunale...
127, punëtor/
- “ ” / Shtëpia e
Kulturës “Abdulla Krashnica”, 22, punëtor/
- “ ” / Biblioteka
“Mehmet Jusufi”, 20, punëtor/
- / Organizata
për kulturë Fizike,... 11, punëtor/
- “ ” /Ndërmarrja
Publike “Moravica” i / dhe... 58, punëtor/
- “8 ” / Enti
parashkollor “8 Marsi”... 59, punëtor/

/Neni 5.

“)
Ky vendim hyn në fuqi ditën e miratimit dhe shpallet në (Gazetën zyrtare të Komunës së Bujanocit)

Vendimi i dërgohet:

“ , ” “ ,
“ ” “ , „8

KUVENDI KOMUNAL PRESHEVË

Ministrisë së administratës shtetërore dhe vetëqeverisjes lokale, Kryeshefit të Administratës komunale Preshevë, Shtëpia e Kulturës “Abdulla Krashnica”, Biblioteka “Mehmet Jusufi”, Organizata për kulturë Fizike, Ndërmarrja Publike “Moravica”, Enti parashkollor “8 Marsi” dhe Arkivit.

I.br. / nr. 112-59

/Datë: 29.12.2015.

/ Preshevë

/ Kryetari

Dr. Ramiz Latifi, . . - d. v.

Aktet e këshillit komunal

194

. 2. 1. 7.
(, . “
.88/2011), 20. 1. 5.
(, . “
.129/2007 83/2014) .14 1 5.
52. (, . -
“ , 26/08),
-
.3 .1079/1 , .2547
4778 I. .353-96
(, . “ .19/2015),
.2
(, . “ ,
31/08),
28.12.2015 , :

Në mbështetje të nenit 2.paragrafi 3. Pika 7 të Ligjit mbi veprimtaritë komunale (“Gaz.Zyrt. e RS” nr. 88/2011) nenit 20. paragrafi 1. pika 5. të Ligjit mbi vetadministrimin lokal (“Gaz.Zyrt. e RS” nr.129/2007 dhe 83/2014) nenit 14.paragrafi 1.pika 5. dhe nenit 52. të Statutit të komunës së Preshevës (“Fl. zyrtare e Rrethit të Pçinjës”, nr. 26/2008) Vendimit mbi caktimin e lokacionit të përkohshëm për parkimin e Automjeteve transportuese Autobusëve në parcelat kadastrale nr.3 dhe nr.1079/1 KK.Çukarkë ,nr.2547 KK Preshevë si dhe nr.4778 KK Miratoc I.nr.353-96 (“Gaz.zyrt. e komunës së Bujanocit “ nr.19/2015),nenit 2. të Vendimit mbi Këshillin komunal të komunës së Preshevës (“Fl. zyrtare e rrethit të Pçinjës ”, nr.31/2008) , Këshilli Komunal i komunës së Preshevës, në mbledhjen e mbajtur më: 28.12.2015. nxjerr këtë:

- V E N D I M

MBI CAKTIMIN E LOKACIONIT TË PËRKOHSHËM PËR PARKIMIN E AUTOMJETEVE TRANSPORTUESE –

AUTOBUSËVE VENDOR NË OBORRIN E N.P”KRISTAL” PRESHEVË

I

Këshilli Komunal i komunës së Preshevës, nxjerr Vendim mbi përcaktimin e lokacionit të përkohshëm për parkimin automjeteve transportuese – autobusëve Vendor që kanë selinë në teritorin e komunës Preshevë , në oborrin e N.P”KRISTAL” Preshevë .

II

Automjetet Transportuese-Autobusët vendor të cilët bëjnë bartjen e refugjatëve Afro-Aziatik mund të parkohen në Oborrin e N.P”KRISTAL” pas marrjes së numrit rendor të përcaktuar nga Policia e komunikacionit rrugor të Vrajës.

III

. 3 .1079/1 . ” “ ,
.2547 .4778
. 353-96 (“ .
” , .19/2015).

Pagesa e taksës për parkim bëhet sipas nenit 2. të Vendimit mbi caktimin e lokacionit të përkohshëm për parkimin e automjeteve transportuese Autobusëve në parcelat kadastrale nr.3 dhe nr.1079/1 K.K”Çukarkë“, nr.2547 KK Preshevë si dhe nr.4778 KK Miratoc. I.nr.353-96 (“Gaz.zyrt. e komunës së Bujanocit “ nr.19/2015).

IV

Za uvanje transportnih vozila-lokalnih autobusa koja se parkiraju na lokaciji P.P “Kristal” stara e se sami vlasnici.

Për ruajtjen e Automjeteve transportuese – Autobusëve vendor të cilët parkohen në lokacionin e N.P”Kristal” kujdesen vet pronarët.

V

“.

Vendimi hyn në fuqi ditën e miratimit dhe do të shpallet në “Gazetën Zyrtare të komunës së Bujanocit”.

Vendimi t'i dërgohet: Kryeshefit të Administratës Komunale, Shërbimit për ekonomi dhe financa, Shërbimit për punë të inspektionit, Fondit për punë komunale e ndërtimore dhe banesore, Stacionit policor Preshevë, Këshillit komunal Preshevë, Institucioneve vendore e ndërkombëtare që merren me menaxhimine qendrës së paraprimit dhe pranimit të refugjatëve në vendbanimet Miratoc e Stacion Hekurudhor dhe arkivës K.K.Preshevë.

KËSHILLI KOMUNAL I KOMUNËS PRESHEVË

III. .nr.553-104

/ K R Y E T A R,
Dr.Sc.Ragmi Mustafa, . . - d. v.

:
PËRMBAJTJA E AKTEVE TË PUBLIKUARA:

– PRESHEVË

**VENDIMI MBI MIRATIMIN E NDRYSHIMIT DHE PLOTËSIMIT TË PLANIT TË REGULACIONIT
GJENERAL PRESHEVË 1249**

IZMENA I DOPUNA PLANA GENERALNE REGULACIJE PREŠEVA 1252

**VENDIMI MBI CAKTIMIN E NUMRIT MAKSIMAL TË PUNSUARVE NË SISTEMIN E
VEQEVERISJES LOKALE NË KOMUNËN E PRESHEVËS 1329**

- . ” “

**VENDIMI MBI CAKTIMIN E LOKACIONIT TË PËRKÏHSHËM PËR PARKIMIN E AUTOMJETEVE
TRANSPORTUESE – AUTOBUSËVE VENDOR NË OBORRIN E N.P ”KRISTAL” PRESHEVË 1330**